

Armada jadrno zapuška Dolenjsko

Vojna na Hrvaškem še pospešuje umik jugoslovanske armade iz Dolenjske — Pustošenje letališča Cerklje — Orožja še ne dajo — Ribniška kasarna

(Nadaljevanje s 1. str.)

odšla, v zadnjih dneh pa so pripeljali tja še nekaj vojakov za zavarovanje objektov. V Črnomlju so objekti sicer pripravljeni za predajo, svoje orožje pa so si teritorialci tako ali tako že med vojno povrnili.

• Vse zaplete, ki nastajajo v zvezi s predajami, rešujejo območni štabi neposredno z lokalnimi vojaškimi poveljstvi, opaziti pa je, da ni več pravih sogovornikov, ki bi lahko o čem odločali. Pričakovati je, da bo z rastočo napetostjo na Hrvaškem prišlo tudi do povečanega števila prebegov vojakov iz JA, zlasti tistih hrvaške narodnosti. En tak primer so v tork ponoči že zabeležili, bati pa se je, da bo prišlo tudi do zastojev pri transportih, zlasti še goriv, saj postaja cela Hrvaška za JA vroče območje.

V Cerkljah praktično tudi ni več nobene opreme JA, pač pa se tam še vedno nahaja oprema za protiletalski divizion in minsko eksplozivna sredstva, kar je last TO. Tega zaenkrat nočejo predati. Vsak dan od tam odmevajo eksplozije, vojska pa je v glavnem razpuščena in hodi po gostilnah. Pripadniki TO se jim izogibajo, da ne bi prišlo do nepotrebnega konflikta.

Skladišči goriva Puščava pri Mokronogu in Ortnek pri Ribnici še nista pripravljena za predajo. Po ocenah

sta šele do polovice izpraznjeni, delo pa se nadaljuje pospešeno.

Ribniška vojašnica in dom JA sta bila že predana in zapečatena. Sedaj ju čuvajo enote TO, vendar je pred kratkim prišel zahtevek s strani JA, da bi prevzeli objekta nazaj. To se ni zgodilo, na silo pa v objekte tudi ni nihče poskušal priti. Zadevo si je nekoliko težko razložiti, vse pa kaže, da

je bil objekt predan zaradi nesporazuma med poveljujočimi v JA. V Ribnici je prišlo še do enega zapleta. Vojaki so na železniško kompozicijo naložili tudi večino opreme, ki je last TO. To je bilo pravočasno opaženo, vlak je bil zaustavljen in stoji na stranskem tiru v Brestanici, kjer bo ostal, dokler zadeva ne bo rešena.

T. JAKŠE

TANKI ODHAJAJO — Vojaške opreme iz novomeške vojašnice je bilo toliko, da vse niso mogli spraviti na tovrstne vagonne postaje v Bršljinu, zato so tanke in drugo opremo nalagali tudi na postaji v Straži. (Foto: Borut Peterlin)

Roman o črnomaljskih kioskih

Sedaj ga pišejo kar različni strokovnjaki, občinske službe in krajanje — Kioskov preveč ali še premalo?

ČRNOMELJ — O črnomaljskih kioskih bi nekdo s kančkom pisateljske žilice lahko že napisal debel roman. Na številnih sejah, bodisi izvršnega sveta ali skupščine občine, so za to problematiko v mestu ob Lahinji porabili množico dragocenih ur. In kakšen je rezultat? Za zdaj še nikakršen, vsaj na ulicah ga ni zaznali. Trije črnomaljski kioski, ki se bodo morali vsi po vrsti umakniti s sedanjih mest — pa najsi gre za kioska na avtobusni postaji ali onega pri pošti — še vedno trdno stojijo. Na svojem mestu bo menda lahko ostal le kiosk s sadjem in zelenjavo nasproti Beti. Vsaj tako je zapisano v študiji o lokacijah za kioske.

No ja, nekaj pa se je premaknilo. Narejena je študija kar trinajstih lokacij za kioske. Pripravljali študije očitno niso bili vraževerni, sicer bi Črnomlju prisodili še kakšno lokacijo več, toda povsem gladko tudi tokrat — pa če je za to kriva trinajstica ali ne — ne bo šlo. Celo člani izvršnega sveta, ki so to študijo kar pošteno pretresali, se niso mogli vzdržati pripomb, da bo, če bodo postavili kioske prav povsod, kjer bo dovoljeno, teh »kolib« po mestu očitno preveč. Tudi je že slišati, da bodo kiosku pri osnovni šoli v Župančičevi ulici prav gotovo nasprotovali šolniki, kajti kaj hitro se lahko zgodi, da bodo otroci šolsko malico raje zamenjali s hot-dogom iz kioska. Takšne in podobne pripombe pa bo moč slišati še od marsikod, saj ga najbrž ni človeka, ki bi ne imel za vsako novo stvar vsaj en pomislek.

In tako se lahko kaj hitro zgodi, da se bodo zopet začeli prepiri, kje lahko kaj stoji in kje ne. In nastajal bo nov veleumen roman o črnomaljskih kioskih. Vprašanje pa je, če se bo ob tem kateri od strokovnjakov za kioske spomnil stavka, ki ga je med razpravo o kioskih na črnomaljskem izvršnem svetu izrekla Marinka Dražumerič. Dražumeričeva je sicer strokovnjakinja na novomeškem Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine, toda misel je prišla iz Marinke kot črnomaljske domačinke, ne glede na njeno izobrazbo in poklic. Dejala je, da Črnomlju manjkajo smernice o tem, kaj naj bi se v mestu sploh dogajalo. In najbrž bi Črnomaljski morali začeti pri tem repu, ko začnejo razpredati teorije in risati načrte o tem, kje bo stala avtobusna postaja, kje bencinski servis, pa kioski, kod bo peljala obvoznica, in morda še kaj.

M. BEZEK-JAKŠE

Švicarji nam napovedujejo črno prihodnost

Kaj piše njihov časnik Neue Zürcher Zeitung

To, kar je skupno vsem jugoslovanskim republikam, je — velika škoda. Jugoslavija bo letos najverjetneje zabeležila 20-odstotni padec družbenega proizvoda. Na Hrvaškem bo ta odstotek še veliko večji, ker so prekinili svoje odnose s Srbijo.

Najbolj očitno bo veliko gospodarsko škodo videti po letošnji turistični sezoni. Gostje se bodo sem vrnili, tako kot se to ponavadi dogaja, šele čez nekaj let. Škoda je skoncentrirana na Hrvaško, Slovenijo in Črno goro in bo znašala najmanj 10 milijard dinarjev. V industriji je vse bolj opazna tendenca skrajševanja delovnega časa. Da je to res, je mogoče soditi po delu maloštevilnih elektrarn, saj nekatere izkoriščajo le tretjino svojih zmogljivosti. Zgovoren je tudi skrčen obseg železniškega in cestnega prometa.

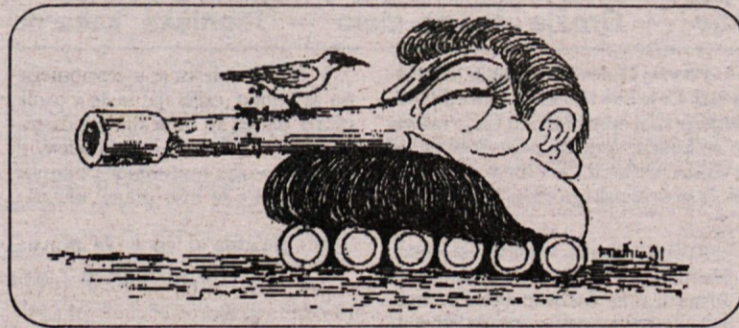
Samostojna SLOVENIJA 1991

Ker je padla industrijska proizvodnja v prvih šestih mesecih »le« za 17 odstotkov, bo v drugem polletju prišlo do prvega strmoglavljenja. Predsednik Marković napoveduje v svoji tako imenovani ničelni varianti možnost kar 50-odstotnega zmanjšanja industrijske proizvodnje ob dvakrat večji brezposelnosti. Ob napovedanem prehodu od recesije k depresiji bo letna inflacija ob koncu letošnjega leta preseгла mejo 100 odstotkov.

Srbsko gospodarstvo pa bo, kljub razpadu bančnega sistema in izjemno nizki produktivnosti v velikih kombinatih oziroma holdingih, najdlje preživel. To dejstvo še krepi položaj te republike, ki že sicer dominira na vojaškem in političnem področju. Oboroženi spopadai so zunaj republike in tako bo njen relativno velik trg deloval dalje, dlje kot pa v Zagrebu in Ljubljani. Republiško vodstvo Hrvaške ni računalo s katastrofalnimi gospodarskimi posledicami svojih, najbrž propadlih ambicij o ustanovitvi nacionalne države. Šele sedaj so na Hrvaškem povedali, da se bo nova vlada začela resno ukvarjati z gospodarskimi vprašanji. Tudi slovensko gospodarstvo ni bilo, kot je to povedal Kučan, pripravljeno na »neodvisnost«.

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES

- Samo morilci lahko predlagajo totalitarni režim. (Gorbačov)
- Anonimni žurnalist, videč vpliv svoje besede, naglo podleže skušnjavi, da bi zlorabil svojo moč. (A. Lajovic)

PAZITE NA ŠOLARJE

V ponedeljek, 2. septembra, se bodo spet odprla šolska vrata. Mnogi vozniki so se v teh dveh mesecih počutili kar odvadili voziti počasi in paziti na šolarje. Zato bodo še posebej prve dni za red poskrbeli delavci milice, ki so skupaj s svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pripravili načrt varnosti za šolarje. Na vseh križiščih in šolskih poteh bodo poostri nadzor nad vozniki, kontrolirali bodo hitrost, zavarovali prehode za pešce in drugo. Miličniki še posebej prosijo starše prvošolčkov, da jim prve dni zagotovijo spremstvo in jih peljejo po manj prometnih poteh. Prvošolčki naj bodo opremljeni z rumenimi rutami. Vsi šolarji, ki bodo obiskovali popoldnarsko izmeno pouka, naj bodo opremljeni tudi s kresničkami. To velja še posebej za šolske poti, ki potekajo po neosvetljenih cestah.

Rečeno ta teden:

OBSOJENI NA POGAJANJA

Mislim, da bi nam tajina dala denar za dobre projekte, vendar ne še takoj. Zdi se mi, da je Evropa zelo na tiho sklenila, da nam sicer da politično podporo, da pa nam ne bo dala niti pare, s katero bi lahko izpeljali ekonomsko osamosvojitve, ne da bi se pogajali z Jugoslavijo. Evropa namreč še vedno hoče, da bi ta prostor ostal tak, kot je bil, torej ekonomsko enoten, ne pa razdeljen na šest ali osem držav, ki so med seboj v stalnem konfliktu. V bistvu smo obsojeni na pogajanja v za nas zelo neugodnih okoliščinah. mi smo za Evropo moteč element, majhni zoprneži, ki so destabilizirali to področje. Ponuditi moramo alternativo za Jugoslavijo, ne pa samo zase.

Bojim se, da bomo pravo grozo osamosvajanja šele občutili. Lahko se zgodi, da bo morebiten svež denar, ki bo prišel v Beograd, Slovenijo preprosto obsel. To je treba preprečiti. (Sonja Lokar v intervjuju Slovenca)

Naša anketa

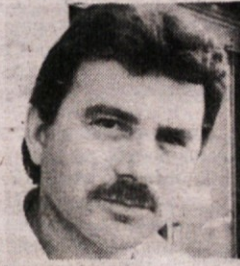
Komu znamenje z vzhoda?

Že dolgo se svet ni tako resno zazibal v svojih najpomembnejših temeljih, kot se je to zgodilo v tistih nekaj negotovih sovjetskih dneh, ko je bil odstranjen Gorbačov in si je oblast pripravljala samozvana puščična klika. Človeštvo je zadržalo dih v nemem pričakovanju, toda kmalu zajelo sapo in se oglasilo k obsodbi in protestu. Delo pa so morali, tako kot pritiče vsakemu pokončnemu ljudstvu, pač opraviti Sovjeti sami. Sedaj, ko lahko domnevamo, da je najhujše mimo, je čas da ugotovimo, kakšna znamenja so prihajala iz te ranjene, toda morda prav zato še kako nevarne zverine, in kako si jih je kdo razlagal. Bila so taka in taka, toda premalo časa je preteklo, da bi kdo zares utegnil pokazati pravo barvo. Prepričani pa smo lahko, da so mnoga srca trepetala v upanju ali strahu in da so tudi že prenekatera zarjavela odličja spet priromala na svetlo iz zgodovinske ropotarnice, da bi se ponovno zloščena zablestela na soncu. Olajšanje in razočaranje je spremljalo tresljaje vzhodnega silaka. Za veliko večino sveta je ostalo pri olajšanju. Čisto lahko pa bi bilo tudi drugače. Dober nauk za vse tiste, ki se sprenevedajo okoli jugobalkanske tragiburleske.

IGOR GRGURAŠ, inštruktor v avto šoli Črnomelj: »Razumljivo je, da bodo dogodki minulih dni v Sovjetski zvezi vplivali tudi na dogajanja v svetu. Prve dni je kazalo precej slabo, k sreči se je vse lepo izteklo. Vsekakor se bo to poznalo pri razvijanju demokratičnih procesov. Glede na to, kako so se doslej zadeve v SZ že razpletle, vsekakor le pozitivno. Upam, da se bodo iz sovjetskega primera kaj naučili tudi v Jugoslaviji, zlasti v njenem južnem delu.

MARKO STEPAN, prof. sociologije iz Metlike: »Puč v SZ ne bi mogel bistveno ogroziti svetovnega demokratičnega reda. Če bi puč uspel, bi bili najbolj tepeni prav Sovjeti sami. Najbrž pa bi tudi generalom JA takrat zrasla krila, vendar pa je demokracija na pohodu in sedaj je že tako daleč, da jo tudi z orožjem ni moč zatreti. Z ideologijo pač ni moč več držati na vajetih ljudi, ki so spoznali razliko med socializmom in »gnilim« kapitalizmom.«

SLAVKO BIZJAK, obrtnik z Jesenic na Dolenjskem: »Mislim, da je za razvoj dogodkov pri nas to, kar se je zgodilo v Sovjetski zvezi, najboljša, kar se je v zadnjem času na svetu zgodilo. To, da udar ni uspel, bo dalo misliti Srbiji, srboislavskim generalom in vojski. Morda bodo spredvideli, da nimajo nikakršnih možnosti, da se podoben scenarij razplete zanje ugodno, saj so jih v Sloveniji že dobili po prstih.«

ALOJZ UNETIČ, obrtnik iz Gorice pri Krškem: »Komu na čast naj bi preivali človeško kri? Tega bi se morali zavedati vsi, ki iz kakršnih koli razlogov, bodisi ideoloških, bodisi iz sebičnih narod silijo v medsebojne spopade in sejejo sovraštvo med ljudmi. Gorbačov je bil vsekakor manjši demokrat, kot se je kazal navzven, če pa primerjamo razmere pri nas in v SZ, moramo priznati, da je velika razlika. Razplet krize v SZ bo vsekakor dobro vplival na ves svet.«

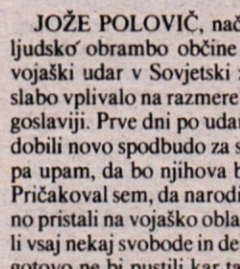

MARTIN KREŽE, delavec v sevniški M-Kopitarni: »Komunizem po svetu neza- držno propada. Zdaj, ko se je tudi v Sovjetski zvezi pokazalo, da tak sistem in ideologija ne moreta ljudem nič pozitivnega ponuditi, so se šele dokončno razblinile sanje ne le prekratnikov v prvi državi socializma na svetu, temveč tudi v tistih redkih socialističnih diktaturah po svetu, ki so še ostale zveste velikemu bratu z vzhoda, se pravi tudi Srbiji.«

FRANC SLAK, vodja poslovne enote Surovine v Trebnjem: »Če bi prevrat v Sovjetski zvezi uspel ne bi bil ogrožen samo tamkajšnji mir, ampak tudi v celem svetu. Zato ne dvomim o tem, da bo tudi neuspeli poskus zamenjave Gorbačova v svetu pustil globoke sledi, vplival pa bo tudi na dogajanja pri nas, posebej še v Srbiji in na Hrvaškem. Upam torej, da bo to delo močan pečat razreševanju zapletene Jugoslovanske krize, saj še vedno globoko tičimo v njej.«

JANEZ GORIŠEK, gostilničar v Šentjernej: »Dogodki v Sovjetski zvezi so nas vznemirili in vsi veseli smo, da je tudi v tej deželi sedaj padla stara partijska vladavina. Propadli puč je tudi našim generalom pokazal, kaj lahko stori enotno, pa čeprav govorijo ljudstvo. Skrbni me je Gorbačov, saj naj bi po nekaterih domnevah igral dvojno vlogo. Pučiste je na položaje postavil prav on in na dopust je odšel, čeprav so ga opozarjali na možnost državnega udara.«

JOŽE POLOVIČ, načelnik oddelka za ljudsko obrambo občine Ribnica: »Če bi vojaški udar v Sovjetski zvezi uspel, bi to slabo vplivalo na razmere v Sloveniji in Jugoslaviji. Prve dni po udaru so Srbi in JLA dobili novo spodbudo za svoje akcije, sedaj pa upam, da bo njihova bojevitost upadla. Pričakoval sem, da narodi SZ ne bodo mirno pristali na vojaško oblast, saj so že okusili vsaj nekaj svobode in demokracije, ki si je gotovo ne bi pustili kar tako vzeti.«

KARMEN GOMILAR, trgovka v Nami Kočevje: »Ko sem zvedela za novico o vojaškem udaru v Sovjetski zvezi, seveda nisem pričakovala nič dobrega. Bala sem se tudi, da Gorbačova niso samo priprli, ampak so ga celo za vedno spravili s poti. Na pak so ga celo za vedno spravili s poti. Če bi srečo se moja bojazan ni uresničila. Če bi v Sovjetski zvezi zmogala in se utrdila vojaška oblast, bi to gotovo slabo vplivalo na razmere pri nas v Sloveniji in Jugoslaviji.«

Ljubljansko pismo

Po novem v pokoj tri leta kasneje?

Kaj nam prinaša predlog novega zakona

LJUBLJANA — Vseh slovenskih upokojencev je letos že nad 410.000. Kaj storiti, da gospodarstvo zaradi vse večjega neskladja med zaposlenimi in nezaposlenimi (okrog 70.000, kmalu 100.000 in več) ter upokojenci ne bo še bolj opešalo, kot je že? Slovenska vlada že nekaj časa pripravlja novo pokojninsko in invalidsko zakonodajo. Še je čas za javno razpravo in nove predloge, amandmaje, rešitve. Ena bistvenih novosti, ki jih ponuja nova pokojninska zakonodaja, je zaostritev pogojev za starostno upokojitve zavarovancev, s čimer naj bi zavrli naglo rast števila upokojencev. Gre za postopno zviševanje starostne meje za tri leta (vsako leto od 1992 naprej naj se zviša za pol leta). Tako bi leta 1997 prišli do tega, da se bodo lahko moški upokojili pri 63, ženske pri 58 letih, oboji pa bodo morali imeti vsaj 20 let pokojninske dobe. Še vedno se bo možno upokojiti z najmanj 15 leti pokojninske dobe, vendar bodo morali biti moški stari 65 let, ženske pa 60. Odpravljena naj bi bila dosedanja možnost, da bi se zavarovalci upokojili pri polni pokojninski dobi (40

let za moške in 35 let za ženske) ne glede na starost.

Omejena naj bi bila tudi možnost pridobitve predčasne pokojnine. To bi lahko pridobili samo brezposelni zaradi stečaja ali ukinitve podjetja, v katerem so bili zaposleni, delovni invalidi 2. in 3. kategorije in tisti, ki so 12 mesecev kot iskalci zaposlitve prijavljeni na zavodih za zaposlovanje. Za omenjene kategorije velja, da bodo morali biti moški stari 58 let in imeti 35 let pokojninske dobe, ženske pa stare 53 let s 30 leti pokojninske dobe (tudi to naj bi uveljavili postopoma, torej v šestih letih).

Povsem nova je možnost pridobitve delne pokojnine tistih zavarovancev, ki so dovolj stari za sterostno pokojnino, nimajo pa polne pokojninske dobe. Imeli bi dvojni status: delali bi po štiri ure in za to dobivali plačo, poleg tega pa tudi polovico starostne pokojnine — glede na doseženo pokojninsko dobo.

Presežni delavci bi lahko za dopolnitev pokojninske dobe po novem dokupili največ 5 let pokojninske dobe. Tudi tisti, ki že izpolnjujejo pogoje za starostno pokojnino, bi si lahko dokupili 5 let, da bi s tem povečali odstotek za odmero pokojnine. V skladu z možnostjo prostovoljnega zavarovanja je tudi možno, da se zavarovancem za nazaj (če plačajo prispevke) vstjeje v pokojninsko dobo čas rednega šolanja na višji in visoki šoli in čas služenja vojaškega roka. Vendar takšen nakup let ne bo poceni.

Ob vseh teh predlogih je že moč slišati prve pomisleke, kar napoveduje, da vse te novosti v pokojninsko-invalidski zakonodaji skozi skupščinski »proceduro« ne bodo šle brez burne razprave.

VINKO BLATNIK

Kmetijstvo

POLOŽAJ KMETOV SE NAGLO SLABŠA

V letošnjem letu se je položaj kmetov v primerjavi z lanskim letom poslabšal za polovico. Značilen primer tega je krompir, katerega cena se je lani približala marki. Letos je objavljena cena le sedmina marke. Pripominjam, da je tudi ta cena za krompir, ki bo šel v izvoz. Zakaj dosegamo tako nizko ceno, ne ve nihče. Ali pa si bo morda kdo zopet napolnil žep na račun kmetov? Če vzamemo v poštev še cene semenskega krompirja, ki ga je kmet moral kupiti za letošnje leto, vidimo, da je letos delal zastonj. Podoben primer je zelje. Zgodnjega zelja sploh ne moreš prodati, niti podariti, ker ga nihče noče. Naše slavne veletrgovine ga vozijo bogve od kod, naše zelje pa gornje na njivah. (K. g.)

J. JERALA

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Minuli tržni ponedeljek je bilo videti nekaj manj obiskovalcev tržnice, morda je vzrok temu tudi ta, da so stojnice s sejmom vse za šolo postavljene na novomeškem Glavnem trgu. Sicer pa je, kot se za ta čas spodobi, polno sadja in seveda nadležnih os. Paprika za vlaganje se dobi že po 20 din za kilogram, grozdje po 30, breskve od 20 do 40 dinarjev, robide po 30 din za kilogram, prav takšno ceno ima fižol v strokih. Krompir se dobi za 10 din, čebula po 30 din za kilogram, lubenice pa po 15 din. Jajc tokrat na tržnici nismo opazili. Zapišimo še cene, ki jih imajo na stojnicah. Sadja in zelenjave in pri deladinju (v oklepaju): limone 62 (60) din, hruške 40 (40) din, jabolka 30 (40) din, lubenice 25 (20) din, solata 60 (40) din.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotni redni tedenski sejmiščni prasičev so rejci tokrat pripeljali 192 do treh mesecev starih prasičev in 74 starejših. Mlajših so prodali 115 po 50 din, starejših pa 27 po okrog 40 din za kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Ana je nadomestila rano

Poletje gre h koncu in pripraviti se bo treba na jesensko setev. Kmetijski inštitut Slovenije, ki vodi introdukcijo novih kultivarjev poljščin, kot se pravilno reče uvajanju novih sort, je na podlagi večletnih poskusov priporočil sortni izbor za leto 1991/92, pri tem pa poleg rodnosti upošteval še ranost sorte, višino slame in kakovost zrna. Za bližnjo jesensko setev v Sloveniji priporoča dvanajst sort pšenice. Iz doslej priporočenih sort je izpadla sorta NS rana 2, ki sicer zelo zgodaj začenja njivo in s tem omogoči strniščnim dosevom daljšo rastno dobo, vendar pa daje premajhen pridelek. Nadomestila jo je sorta ana, ki je bolj rodovitna, povrh tega pa tudi bolj odporna proti poleganju. Za vsa pridelovalna območja, torej tudi za širšo Dolenjsko, priporoča sorta lista poleg ane še naslednje pšenice: balkan (srednjezgodna, občutljiva za plesen), džerdanko (srednjezgodna, občutljiva za plesen), zragi 87, zrinko, dvanajsto, žitarko in jugoslavijo. Vse te našteje sorte se razlikujejo še po kakovostnih razredih, v katere spadajo, in po višini slame. Visoko slamo ima samo sorta jugoslavija, vse druge pa so znotraj razpona od srednje nizke do srednje visoke. V primerjavi z lanskim letom ni velikih razlik tudi pri priporočenih sortah ozimnega ječmena, rži in tritikale. Pri ozimnem ječmenu prej ko slej veljata za poglavitni sorti robur in alpha, nanovo pa strokovna skupina za

• **KAJ SVETUJETE ZOPER GABEZ?** Če se na travniku pojavi ta plevel v večjem obsegu, ga poškopimo z rodo boom efektom ali cidokorjem. Vendar ni treba škropiti po vsej površini, marveč le tam, kjer so večja gnezda tega nadležnega plevela. Za to je primerna tudi nahrbtna škropilnica.

poljedelstvo, ki predlaga sortno listo, priporoča sorto plasant, ki se odlikuje z rodnostjo in odpornostjo proti poleganju. Med sortami ozimne rži pripadajo na slabših tleh v bližini gozdov, kjer dela škodo divjad. Takih njiv pa v naših krajih ne manjka. Seveda je treba v vseh primerih izkoristiti prednosti sodobne agrotehnike, da bo pridelek ozimnih žit kar najboljši. Inž. M. L.

Ob razstavi živine v Mirni Peči

Mirna Peč z okolico postaja pomembno rejsko območje za rjavo pasmo goveda

MIRNA PEČ — Ni naključje, da je letošnja razstava plemenskih krav in telic, pretežno rjave pasme, organizirana v sorazmerno majhnem rejskem območju Mirna Peč. Že leta 1934 so se rejci tega območja med prvimi v Sloveniji vključili v kontrolo mlečnosti.

Večja aktivnost rejcev je bila zaznava po letu 1950. V tem času je bila ponovno uvedena mlečna kontrola, živahnejši promet s plemenskimi živino, zlasti z nakupom plemenskih bikov.

Leta 1955 pa je že bila organizirana živinorejska razstava, na kateri je bilo razstavljenih 30 krav in telic. Uspešno rejsko delo se je po letu 1960 zaradi politične klime ponovno zmanjšalo oz. praktično zamrlo. Šele po letu 1970 je

rejsko delo ponovno oživelo z razširitvijo mlečne kontrole ter uvozom nekaj krav in telic rjave pasme iz Avstrije.

Rejsko območje Mirna Peč predstavlja danes pomembno rejsko središče Dolenjske in Slovenije za rjavo pasmo. Po oceni ima to območje 1100 krav, od tega je nekaj nad 90 odst. rjave pasme, ostalo pa je črna bela pasma.

Rejski uspehi so daleč najboljše v dolenjski regiji pri rjavi pasmi:

LETO	ŠT. KONT. LISTOV	MLEČNOST kg/kravo	% TOLŠČE
1988	178	3471	3,81
1989	209	3701	3,83
1990	189	3747	3,75

Zadnji rezultati mlečnosti kažejo, da dosega mlečnost krav rjave pasme okoli 200 kg mleka po kravi nad povprečjem dolenjske regije. Tudi število krav v kontroli proizvodnje znatno odstopa od ostalih. Trenutno je v kontroli 314 krav, kar pomeni skoraj tretjino stalaža vseh krav.

Dinamičen promet s prodajo plemenskih telic in telic zlasti znotraj tega

... IN TRETJI DAN BO OD MRTVIH VSTAL ...

V SOBOTO RAZSTAVA ŽIVINE V MIRNI PEČI

MIRNA PEČ — Govedorejsko društvo bo v soboto, 31. avgusta, pri osnovni šoli v Mirni Peči priredilo razstavo plemenskih krav in brejih telic. Razstava, ki naj bi spodbudila rejsko delo na širšem območju Dolenjske, se bo začela z dogonom živali ob 9. uri, ob 10. uri bo ocenjevanje, uro kasneje pa revija najboljših krav in telic ter podelitev nagrad in priznanj njihovim lastnikom. Vabljeni!

Divjačina, zrejena na kmetiji?

Nov vir dohodka

Ne le pri nas, nikjer na svetu se na kmetiji ne cedita med in mleko, pač pa se je treba zelo potruditi, da si ustvarimo primeren dohodek in standard. Brez iznajdljivosti ne gre, to dokazuje tudi ravnanje bavarskih kmetov, ki veljajo za zgledne in bogate; kako nastaja njihovo bogastvo, pa povzemamo iz zapisa v tujem tisku.

Bavarci niso zadovoljni z običajnim kmetijstvom, temveč hočejo od njega kaj več. Ta čas prihaja v modo reja posebnih govejih pasem (galloway, limousin, škotski angus), ki dajejo najboljšo meso, ter reja divjačine. Slednjo redijo že na 3.500 ha pašnikov, pri tem pa ne gre le za srnjake, jelene in divje prašiče, marveč tudi iz tujine uvožene divje živali. Helmut Grandl iz Henga pri Neumarktu je kot prvi v Nemčiji začel rediti celo ameriške bizone, ki slovijo po svojem okusnem mesu.

Poraba divjačine narašča hitreje kot poraba katerikoli druge hrane in na tem je osnovan optimizem bavarskih kmetov, ki kujejo nove načrte. Pri tem jih ovira le poceni uvoz iz vzhodnoevropskih dežel, ki pa se bo sčasoma unesel, ko se bodo izprale naravne »zaloge«.

In poduk tega zapisa? Če se Bavarcem izplača reja divjačine ali posebnih mesnih pasem goveda, se mar pri nas ne bi? Na tisoče hektarjev neizkoriščenih pašnikov na Kočevskem in še kje čaka na podjetne ljudi, ki bodo sledili bavarskemu in še kateremu zgledu.

SAD ŠT. 7—8

KRŠKO — Izšla je poletna, dvojna številka krške revije za sadjarstvo, vinogradništvo in vinarstvo. V njej piše mag. Gabrijel Seljak o hruševi gnolobi, novi boleznih hrušk pri nas, inž. Erika Orešek o jabolnavi rjasti pršici, dr. Stojan Vrabl o zaključnih škropljenjih v sadovnjakih in vinogradih, inž. Aleš Germovšek o letošnji spomladanski pezebi, Anton Puklavac in inž. Teja Ozimič pa o zelenih opravilih v vinogradih, objavljenih pa je tudi nekaj člankov, prevedenih iz tujih strokovnih revij. Številka stane 100 din, naročiti pa jo je mogoče v Krškem, Cesta 4. julija 66.

• **Trikrat se preseliti je tako hudo, kot enkrat pogoreti.** (Franklin)

območja pa kaže, da se razvija tudi v pomembno vzrejno središče.

Kaj lahko pričakujemo v prihodnje? Letos ustanovljeno govedorejsko društvo mora postati gonilna sila rejcev pri njihovem rejskem delu, pri zagotavljanju najboljšega semena, pri izobraževanju in osveščanju rejcev, pri organiziranju razstav ipd. Letošnja živinorejska razstava, ki je bila v celoti v organizaciji rejcev ter s pomočjo strokovnjakov kmetijskega zavoda, je trdno zagotovilo, da bo rejsko delo na tem območju še bolj napredovalo.

Inž. ALOJZ ZUPANČIČ

BELOKRANJCI NA VINSKI SEJEM

ČRNOMELJ — Društvo vinogradnikov belokranjskih bo v soboto, 31. avgusta, priredilo izlet za svoje člane ter ogled vinskega sejma v Ljubljani. Zanimati se naj bi prijavijo do petka do 9. ure pri Janku Banovcu v Črnomlju (tel. 51-851) ali pa pri Poldetu Mušiču v Dragovanji vasi (tel. 57-356). Cena izleta je 200 din, druge informacije pa zainteresirani dobijo ob prijavi.

V Beltincih sprejetih šest programskih točk

S 3. tabora SKZ — LS

BELTINCI — Na 3. taboru Slovenske kmečke zveze — Ljudske stranke, na katerem se je zbralo nad 10.000 ljudi, je predsednik stranke in član predsedstva Republike Slovenije Ivan Oman sporočil naslednje programske usmeritve SKZ-LS:

- Čimprej z zakonom ustanoviti kmetijsko-gozdarsko zbornico, ki bo zastopnik interesov kmetijstva.
- Ustanoviti kmetijsko zemljiški sklad, ki bo skrbel za državna zemljišča.
- Pripraviti program prestrukturiranja kmetijske pridelave.
- Oblikovati zaščitne cene glavnih kmetijskih pridelkov in vzpostaviti mehanizem prilagajanja inflaciji.
- Institucionalizirati socialno partnerstvo.
- Omogočiti sodelovanje SKZ-LS pri davčnih in kreditni politiki v kmetijstvu.

(Slovenske brazde)

Da Kočevska smrdi, še ni najhuje

Velike farme so tudi preteča ekološka bomba, zato jih nameravajo pospešeno razseljevati — Posvet Zelenih Slovenije in drugih o gnojevki — Različna mnenja

KOČEVJE — O varstvu okolja, predvsem še občasnega neznesnega smradu zaradi polivanja površin okoli mesta z gnojevko, je tekla beseda na pogovoru v Kočevju, ki so se ga udeležili

• **ODLOK ZA PRIJAZNEJŠE OKOLJE** — Osnutek odloka o varstvu in urejanju okolja v občini Kočevje je še vedno v javni razpravi, sprejet pa naj bi bil predvidoma na prihodnji seji zborov občinske skupščine Kočevje.

li predsednik IO Zelenih Slovenije Peter Jamnikar, predstavnik Zelenih Slovenije Srečo Kirn, predstavnik Kmetijskega gospodarstva Kočevje, inšpekcijskih služb in občinskega izvršnega sveta. Namen sestanka ni bil medsebojno obtoževanje, ampak iskanje najprimernejših rešitev in medsebojna pomoč pri tem.

Srečo Kirn je uvodoma poudaril, da so velike farme ekološka nevarnost, zato so v pripravi novi predpisi (ki so še ostrejši kot v Avstriji), po katerih bodo kmalu začeli velike farme pospešeno razseljevati, najprej na krasu, kamor sodi tudi Kočevska.

Predstavniki Kmetijskega gospodarstva so sicer priznali, da zaradi polivanja kmetijskih površin z gnojivom smrdi vsa Kočevska, vendar so zatrjevali, da razvoj in polivanje gnojnice poteka strokovno, da gnojnica ni škodljiva, saj jo na prošnjo zasebnih kmetov (celo iz ribniške občine) vozijo tudi na njihove površine, in da gre pri tem le za posebno kmalu začeli velike farme pospešeno razseljevati, najprej na krasu, kamor sodi tudi Kočevska.

Predstavniki kočevskih Zelenih, Brane Deklave, je kmetijcem oporekal in opozoril še na druge možne ali dejanske velike onesnaževalce in grehe, ki so že

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

Bliža se trgategv Brez zrelega grozdja ni dobrega vina!

Čprav moji članki že opozarjajo na bližajočo se trgategv, ne nagovarjam vinogradnikov na zgodnje trgategv grozdja. Ob tej bojazni, da bodo nekateri vinogradniki letos zopet »ponoreli« in na jezo dobrih vinogradnikov vnesli paniko med ljudi, le upam in ugotavljam, da je vse več takih, ki se zavedajo, da brez zrelega grozdja ni dobrega vina. Velikokrat sem prijeto presenečen v pogovoru z vinogradniki, ki tar-

• **V LJUBLJANI ODPRIL VINSKI SEJEM** — V ponedeljek so slovesno odprli 37. mednarodni vinogradniško-vinarski sejem, na katerem se je, kot smo obširneje že poročali, potegovalo za odličje rekordno število vzorcev vin, kar 1387, od tega največ slovenskih — 344. Najbolj so se izkazala avstrijska vina, naša pa niso dosti zaostajala, saj so prejela 14 zlatih medalj, med njimi tudi sauvignon, jagodni izbor Vina Bizeljsko — Brežice. Sejem spremlja tudi vrsta strokovnih prireditev, posebej pa naj omenimo sobotni strokovni posvet, ki se bo začel ob 10. uri in na katerem bodo priznani vinogradniški in vinarski strokovnjaki dr. Jože Colarič, dr. Stojan Vrabl, mag. Anton Skaza in mag. Julij Nemanic govorili o aktualnih vprašanjih svoje stroke.

jo, zakaj država ne poskrbi za red v trgatvi, da bi inšpekcija ukrotila neučakane, ki potrgajo na trictetr zrelo grozdje in nato popravljajo mošče s preveč sladkorja. Upravičeno lahko kritiziramo državo oziroma oblast, ki ne dojame in nič ne stori, da bi se preprečila gospodarska škoda v jeseni zaradi prezgodnje trgategv. Uradniki Marije Terezije so bili v tem pogledu bolj strokovni in napredni od današnjih. Upam, da bodo vinogradniki dokazali državni birokraciji, da so pred njo. Občutek imam, da bo novi zakon o zadržgah zopet združil vinogradnike okrog

vinjskih kleti, kjer bodo imeli v bodoče večji vpliv na poslovanje zadržgah kleti in na oblikovanje vinogradniške politike, kamor sodi tudi trgategv grozdja. Toda o tej tematici kdaj drugič. Sedaj je pomembnejše, da se preusmerimo v miselnost iz vinogradnika v kletarja. Naredimo si jesenski plan del z zidanici in si ga z velikimi črkami napišimo na velik kos papirja, ki naj nas opozarja na naslednja dela:

- 1) Nabava žveplastih pripravkov: — sveži trakovi, če imamo vlažno zidanico; — sveža tekoča žveplasta kislina, ker starejšega »tekočega žvepla« ne svetujemo;
- 2) Pregled vinske posode: — pridelek grozdja lahko ocenimo, ali imamo dovolj »vrelne« in »ležalne« vinske posode za vse sorte, ki jih imamo v vinogradu in za vse kakovosti, ki jih želimo iz letošnjega pridelka pripraviti? Posoditi sod dobremu prijatelju, je težka odločitev, napolniti nepoznan sod z odličnim moštom, pa je preveliko tveganje.
- 3) Nabava svežih kvasovk.

— Ker je za trgovce konec zlatih časov, bodo letos mogoče nabavili suhe kvasovke že pred trgatvijo. Ne dovolite si, da vas bo dan trgategv presenetil in boste brez »odbranih kvasovk«. Ne vemo, kakšna bo jesen, mogoče zelo hladna. Ne vemo, kakšne kvasovke bodo letos na našem grozdju. Ne tvegajmo, da bi naš mošt vrele kvasovke iz vinograda, ker smo jih s škropljenjem vinograda strupili celo leto in tiste, ki so ostale žive, so težki invalidi. Ako bo trg založen in bo ponudba več vrst kvasovk, ne kupimo najcenejših. Različni proizvajalci odbranih kvasovk različno poimenujejo svoj preparat.

Gre predvsem za dve kulturi ali dve vrsti kvasovk, ki se pa razlikujejo po svojih sposobnostih. Za normalno vrenje svetujem startno kulturo sacharomyces cerevisiae. Za povprečno mošta, ki se mu je zaradi kateregakoli vzroka vrenje ustavilo, pa svetujem sacharomyces bayanus. mag. JULIJ NEMANIČ

gospodinjski kotichek

Razne omake in ketchupi

Priprava domačih omak in ketchupov ni težavna in nam tudi omogoča, da porabimo presežke zelenjave, ki smo jo pridelali. Omaka je vedno gosto tekoča, ker jo zgostimo s preprazano zelenjavo. Hladno omako ponudimo k vročim ali mrzlim jedem. Ketchup pa dobimo tako, da gosto maso precedimo skozi tkanino in dobimo skoraj prozorno tekočino. S ketchupom izboljšamo jedi okus in ga ne ponudimo kot omako. Obstaja veliko načinov za pripravo omak. Večina jih ima za osnovo eno vrsto zelenjave z dodatkom čebule, začimb, kisa in sladkorja, lahko pa uporabimo tudi mešanico zelenjave in sadja. Gotova omaka mora biti tekoča, gladka, žive barve in izrazitega okusa. Ketchup pa je prozoren in redek, z malo usedline. Narezano sadje in zelenjavo moramo kuhati v kisu, dokler se ne zmehča. Potem jo pretlačimo in dobljenemu pireju dodamo sol ter začimbe, nato pa ponovno kuhamo, dokler ne postane gladek in kremast. Še vročo maso vlijemo v segrete steklenice.

Priporočljivo je, da polne steklenice še pasteuriziramo v vodni kope- lji, ker se sicer omaka rada pokvari. Sele po tem postopku steklenice

dobro zapremo. Pri pripravi se strogo držimo navodila, zato vse sestavine stehamo in upoštevamo čas kuhanja, da se omake preveč ne zgostijo. Steklenice vedno polnimo z vročo omako, le paradiznikovo poprej ohladimo. Polne steklenice hranimo v hladnem in temnem prostoru. Če se v shranku pojavi plesen ali vrenje, je znak, da je shranka pretopla, slabo zaprite steklenice, morda pa smo kuhali prekratek čas in pustili preveč tekočine v masi. Pokvarjenega shranka ne pokušamo, ampak ga takoj zavržemo.

PRIPRAVA BRUSNIČNE OMAKE — Potrebujemo 1 kg brusnic, 250 g sesekljane čebule, 250 g sladkorja, 300 ml kisa, 1/2 čajne žličke zmletih klinčkov, 1/2 čajne žličke zmeltega popra, 1 veliko žlico soli in 250 ml vode. Brusnice, čebulo in vodo kuhamo do mehkega 30 minut. Nato vse pretlačimo skozi sito in vmešamo vse ostale sestavine. Maso kuhamo še 20 minut. Shranimo jo po že omenjenem navodilu. Brusnična omaka je tradicionalna spremljevalka pečene purane, prija pa tudi ob pečeni divjačini in drugih vrstah mesa. HELENA MRZLIKAR

KDO JE KRIV? — V dobrih starih časih je bilo na vodstvu sindikatov v obeh belokranjskih občinah zaposlenih 5 ljudi. Danes, ko sta se oba sindikata združila in postala območna, sta ostala le še dva zaposlena, predsednik in sekretar. Razumljivo je, da je pač potrebno varčevati povod, očitno pa je tudi, da so sli v varčevanju že tako deleži, da ne le, da si ne morejo privoščiti tajnice, ampak tudi strojnega tečajja za zaposlene sindikalne funkcionarje najbrž ne zmorejo plačati. Drugače si ne moremo razložiti številnih tipkarskih napak v gradivu, ki so ga dobili člani sveta sindikata za zadnje sejo. Biser vsega pa je gotovo zadnji stavek v gradivu, ki pravi: "... ali vsaj breme zadnje številke DE, z dne 9. avgusta 1991, kjer so objavljena stališča ZSS k predlogu omenjenih zakonov in telesa zakona o rezentativnosti sindikatov."

PASJE PRAVICE — Nekateri Črnomaljski si prizadevajo, da bi imeli njihovi pasji ljubljenci več pravic, med drugim naj bi jim bilo dovoljeno obiskovati javne lokale. Psom se pravzaprav godi zelo dobro, saj se zanje potegujejo lastniki, vprašanje pa je, kdo bo iskal pravice za tistih 86 občanov, ki so zaradi pasjih ugrizov lani iskali pomoč pri zdravniku, ter onih 28, ki so se oglašili v ambulanti zaradi enakih težav v prvih petih mesecih letos. Kako bo vnaprej naklonjeni kosmatincem tisti, ki so staknili pasjo trakujo, pa je tako in tako že jasno.

Drobne iz Kočevja

TATOVANI KOLES — Tokrat ne gre za De Sicov film, marveč za razmere v Kočevju. V zadnjem obdobju je vsak teden ukradeno vsaj eno kolo.

POPRAVLJAJO STOPNIŠČE — V tako imenovanem ekonomskem bloku so končno začeli popravljati stopnišče. To stopnišče, ki pravzaprav povezuje dva bloka, je odprto in pozimi nanj sneži. Na zasneženem in poledenem stopnišču je že marsikomu posredno in zadnje zimo je prišlo tu tudi do zelo hude nesreče. Polej nevarnosti ne bo več.

PRIKLJUČITI NA ČISTILNO — Kar precej časa je že zgrajen glavni kanal od Stare Cerkve prek Slovenske vasi in Mahovnika do Kočevja in glavne čistilne naprave. Iz teh vasi se odpadne vode še vedno stekajo v glavem v Rinžo. Dograti je namreč treba še tako imenovano drugotno kanalizacijo po vaseh in priključke nanjo do hiš.

PREPOVEDATI ŽAGANJE? — Občani se pritožujejo, ker nekateri skozi vse leto na mestne zelenice dovažajo hlode in iz njih delajo drva. Ljudem je dovolj hrupa motor in smrada po izpušnih plinih motorov, zato zahtevajo, da je treba takšno žaganje v mestu prepovedati.

LENASSI V KOČEVSKO REKO

KOČEVSKA REKA, KOČEVJE, LJUBLJANA — Za novega direktorja Posestva Snežnik Kočevska Reka je imenovan Ladislav Lenassi, dosedanji direktor Komunale Kočevje in do nedavnega predsednik izvršnega sveta občine Kočevje. Dolžnost bo nastopil 1. septembrom. Posestvo Snežnik je javno podjetje, katerega ustanovitelj je republiški Izvršni svet, ki tudi imenuje direktorja.

ZAPEČATENJE VOJAŠNICE IN DOM JLA

RIBNICA — Komisijki prevzem doma JLA in vojašnice Mirka Bračiča je bil minul petek, medtem ko bo prevzem preostalih dveh vojaških objektov v Ortneku in na Ugarju opravljen predvidoma še ta teden. Komisija ob prevzemu objektov doslej ni ugotovila večjih namernih poškodb objektov. Izjema je le avtomatsko kegljišče v domu JLA.

Ribniški zobotrebci

OPREMA PRIŠLA — Minuli petek je pripela oprema za ribniško knjižnico, ki se je preselila iz doma JLA v Miklovo hišo, kjer ji bo na razpolago vse prvo nadstropje. Zdjaj poteka montaža opreme, na kar bo knjižnica spet odprta.

NOVA OKREPČEVALNICA — Za stavbo bivše Delavske univerze oz. Videvalnico. Lastnica okrepčevalnice je Nada Fajdiga iz Kote.

MEDVEDJE ZDOMCI — V ribniški občini so bile v minulih letih vedno težave z medvedji, ki so napadali ljudi in morili domače živali, predvsem prašiče, koze in ovce. Letos je mir. Lovci pravijo, da so sli njihovi medvedje med zdomci in so zdaj na Poljuku.

VEČ Odstreljenih — Tudi ribniški lovci imajo letos povečan plan odstrela divjadi. Srnjad pada po načrtih odstrela, padlo je tudi že precej divjih prašičev, sezona odstrela jelenjadi se bo začela septembra, medvedje pa bodo prišli na vrsto oktobra.

ZAPEČATENI OFICIRJI — Prostore rezervnih oficirjev v domu JLA so započatili. Sicer pa ta organizacija zaradi pomanjkanja denarja v zadnjem obdobju ni posebno delavna.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

V Belsadu se pozna dobra letina

Kumaric za četrtno več, kot so načrtovali — Makedonci obljubili papriko — Vojvodinske marelice prispele v Črnomelj brez težav — Skoraj vse prodajo doma

ČRNOMELJ — V tukajšnjem Belsadu, sicer proizvodni enoti ljubljanske Kolinske, se sedaj, ko so na vrhuncu sezone, lahko pohvalijo, da nimajo težav s surovinami, pa naj gre za sadje ali za zelenjavo. Prav nasprotno, pri konzerviranju kumaric nameravajo zaradi letošnje izredno dobre letine prekoračiti plan za četrtno. Seveda upajo, da tudi prihodnja dva meseca, ko bo zanje še vedno glavna sezona, ne bo problemov s surovinami, zlasti še, ker jih nekaj dobijo tudi iz drugih jugoslovanskih republik.

Kot že rečeno, letos je za kumarice ugodno leto, pa tudi posajenih jih je več kot pretekla leta. V Belsadu jih dobijo v glavnem iz Posavja, okrog 20 do 30 ton pa bo tudi belokranjskih. V Belsadu obljubljajo, da jih bodo odkupovali, dokler bodo še primerne za konzerviranje, odkupili pa naj bi jih približno 400 ton. Toda kljub povečanemu konzerviranju kumaric ne načrtujejo, da bi zmanjšali vkuhanje katere od drugih vrst zelenjave.

ODLOČNEJE Z DOLŽNIKI

ČRNOMELJ — Tukajšnji izvršni svet je imel nedavno kaj neprijetno nalogo. Moral se je lotiti reševanja problemov sedmih občanov, ki že nekaj časa niso plačali stanarine. Po zakonu o stanovanjskem gospodarstvu in zakonu o stanovanjskih razmerjih lahko stanovalc dajalec odpove imetniku stanovanjske pravice stanovanjsko razmerje, če stanovalc ne plača stanarine in drugih obveznosti tri mesece zapored ali tri mesece v zadnjih dveh letih. V Črnomaljskem primeru nekateri stanovalci niso plačali stanarine po 9 ali 10 mesecev, rekord pa celo 15 mesecev. Izvršni svet je sklenil, da petim dolžnikom odpove stanovanjsko pravico, od tega bodo tri nasilno izselili, dvema pa našli drugo primerno stanovanje. Za dva dolžnika, ki nista plačala stanarine tri mesece, pa so predlagali izrek administrativne prepovedi na osebni dohodek. Izvršni svet je stanovanjski službi pri skupščini občine naložil, da uresniči sprejete sklepe, hkrati pa jo je opozoril, naj v prihodnje bolj tekoče rešuje te probleme.

Časi so taki, da se lahko zaneseš le nase

Ne kaže čakati na republiški denar

KOSTELSKO — V zadnjem obdobju na območju KS Kostel nastaja vse več zasebnih podjetij, usmerjenih predvsem v turistične dejavnosti, saj so tu pred kratkim ustanovili turistično društvo. Člana tega društva sta tudi Jože Ofak, zasebni avtoprevoznik, in njegova žena Biserka, ki sta povedala: "Še letos se bo družina preselila iz stare hiše v Potoku 3 v novo, ki je zadaj za staro. Že okoli novega leta bosta v novi hiši odprla trgovino z mešanim blagom. Spomladi bosta dokončala dve teniški igrišči. Zaradi pomanjkanja denarja bo morala nekoliko počakati ureditev bifeja in skladišča, ki bosta v sedanjih velikih garaži za tovornjak, ki je tudi v novi hiši. Kasneje bo prišla na vrsto pre-

Jože Ofak: »Vedno sem si želel, da bi imel nekaj svojega. Nameraval sem prevzeti Petrolovo bencinsko črpalko v Petrinji, pa mi ni uspelo, zato sem začel graditi na svojem.«

ureditev stare hiše v gostilno s prenočišči.

Na vprašanje, ali sta dobila kaj posojila oz. pomoči iz sredstev za demografsko ogrožena in obmejna območja, sta povedala, da ne. Program urejanja teh objektov sta predložila občinski skupščini, odgovora pa še nista dobila. Tako sta doslej vse zgradila in opremila s svojim denarjem.

Povedala sta še, da v začetku ne načrtujeta zaposlovanje drugih delavcev, ampak le družinskih članov. Trgovino bosta vodila žena Biserka in hči, ki je dokončala tekstilno šolo. Mož bo še naprej avtoprevoznik, sin pa se želi izučiti za avtomehanika. To pomeni, da bo treba kasneje le zaposliti koga izven domače družine.

J. PRIMC

vitelji rdeče pese so iz različnih koncev Slovenije, manj pa se za gojenje te kulture navdušujejo Belokranjci. Medtem ko so vse glavne surovine za različne omake in ketchup, ki so ga začeli redno izdelovati septembra lani, v glavnem iz tujine, in z njihovim dobavo ni težav, pa v Belsadu upajo, da bo letos tudi industrijskega sadja, tako jabolko kot sliv, iz

Belsad kar 80 odst. svojih izdelkov prodaja na slovenskem trgu in doslej s prodajo niso imeli težav. Medtem ko so nekdanje nekatere svoje artikle, zlasti kumarice, tudi izvažali, tega ne počno več. V tej črnomaljski tovarni, ki velja za eno najuspešnejših v občini, je sedaj zaposlenih 70 delavcev. Nekdanj so v največji sezoni zaposlili tudi sezonske delavce, letos pa te potrebe ni bilo. En mesec so se vozili k njim na delo delavci iz mirnske Kolinske, sedaj pa jim pomaga nekaj študentov.

domačih logov dovolj. O tem so še toliko bolj prepričani, ker celo z marelicami, ki jim jih privvažajo iz Vojvodine, doslej ni bilo prav nikakršnih težav. M. BEZEK-JAKŠE

Ko ni cvenka za ekologijo

Kje vzeti denar za popravilo dimnikov na kotlarni?

ČRNOMELJ — Tukajšnja Komunala je poslala za občinski izvršni svet zahtevek za porabo dela ekološkega denarja, ki se v skladu z odlokom o zagotavljanju in uporabi sredstev za varstvo okolja zbira pri tem podjetju, in sicer iz naslova onesnaževanja zraka zaradi kurjenja s premogom. Komunala prosi za 758 tisočakov, ki bi jih porabila za popravilo dimnih cevi na kotlarni na Cardaku, ki so zaradi prevelikih količin žvepla in ostalih primesi v kanižarskem premogu predčasno stanjšale. V Komunali poudarjajo, da je popravilo cevi nujno, da pa sami nimajo dovolj denarja.

Na oddelku za družbeni razvoj, kjer so proučili vlogo Komunale, so ugotovili, da je bilo doslej za zmanjševanje

onesnaževanja okolja zbranih 478 tisočakov, v vsem letošnjem letu pa naj bi se nateklo 950 tisočakov. Vendar pa nameravajo denar porabiti v skladu s sprejetim programom za študijo nove deponije, sanacijo divjih odlagališč odpadkov, izdelavo katastra onesnaževancev okolja in zaščito vodnih virov. Če bi ugodili prošnji Komunale, bi za vse te naloge ostalo le še okrog 200 tisoč din, s katerimi pa ne bi bilo moč pokriti vseh stroškov programov za varstvo okolja v letošnjem letu.

Izvršni svet se je strinjal, da ni moč ugoditi zahtevku Komunale, ker dela, za katera bi porabili denar, niso opredeljena v programu porabe denarja, ki ga je sprejela skupščina občine. M. B.-J.

Za poltretji mesec predolgo leto

Denar, načrtovan s finančnim načrtom, zadošča za največ devet mesecev in pol poslovanja črnomaljskih upravnih organov — Rebalans proračuna?

ČRNOMELJ — Organi črnomaljske občinske skupščine so v prvi polovici letošnjega leta porabili za dobrih 200 tisočakov manj denarja, kot ga je bilo v občinskih blagajni, kar pa ne pomeni, da so imeli denarja na pretek. In kar je še bolj zastrašujoče, je to: denar, ki je planiran s finančnim načrtom, zadošča za preživetje občinskih organov za največ devet mesecev in pol.

Zagotovo, kako preživeti zadnja dva meseca in pol letošnjega leta, pa je moč rešiti — tako so prepričani v organih skupščine občine — le z rebalansom proračuna. Sicer lahko pride do blokade dela občinske uprave, izvršnega sveta in skupščine. Omeniti velja še, da črnomaljski upravni organi opravljajo več kot 80 odst. opravil za potrebe države Slovenije, ostalo pa so dela lokalnega pomena.

V prvi polovici letošnjega leta so se močno povečali nekateri materialni stroški, zlasti še monopolistov, na kate-re v upravi nimajo nikakršnega vpliva. Dodatne izdatke povzročata sprememba družbenega sistema in minula vojna v Sloveniji. Na upravi poudarjajo, da se v prvi polovici letošnjega leta niso povečali osebni dohodki zaposlenih, medtem ko so za regres izplačali po 4 tisočake.

PRAZNIK OBČINE TREBNJE

TREBNJE — Danes ob 17. uri bo v tukajšnjem kulturnem domu slavnostna seja trebanjske občinske skupščine, na kateri bodo podelili plakete občine Trebnje. S sejo bodo obeležili praznik občine Trebnje, 4. september. V soboto bodo v okviru praznika pripravili na Trebnem orientacijski pohod »Po poteh Gubčeve brigade«, včeraj pa so predali namenu posodobljeni odsek ceste Dol Nemška vas — Poljane. Poleg tega so na praznični dan pripravili tudi slovesnost pri spomeniku Gubčeve brigade na Trebnem.

Peter Matkovič

V službi voznik, v prostem času pa še tapetnik

ČRNOMELJ — Peter Matkovič iz Črnomlja je po poklicu voznik avtobusa pri Gorjancih, po izobrazbi pa tapetnik. Čeprav je delo v službi naporno in zahtevno, pa se svojem osnovnemu poklicu, torej tapetništvu, ni izneveril. Pred 16 leti je pričel doma s popoldansko obrtjo, zlasti še z drobnimi uslužnostmi dejavnostmi, za katere bi marsikdo pripomnil, da se mu ne izplačajo.

»Velikega zaslužka res ni, toda človek, ki ima veselje do dela in ki mu je v veliko zadovoljstvo, če lahko pomaga drugemu, ne gleda le na dobiček,« pravi Peter, ki je začel s obrobjanjem novih ali starih preprog ter s šivanjem oblačil za avtomobilske sedeže. »Pri meni se oglašajo zlasti ljudje, ki imajo bodisi novejšo in za naše kraje še manj običajne znamke avtomobilov, in tisti, ki imajo starejše jeklene konjčke, take že zunaj proizvodnje. Za te je najtežje dobiti sedežne prevleke, a jaz jim rad ustrežem. Potrudim se tudi, da je čakalna doba čim krajša, če pa je naročil več, mi priskoči na pomoč sin, ki je po izobrazbi strojnik,« niza Matkovič, ki »oblači« tudi sedeže avtobusov Gorjancev in Integrala. Za vse to delo ne dobi posebnega dopusta, ampak ga opravi v prostem času.

Letos je iz Matkovičeve delavnice prišel še en izdelek: samolepilne preproge za stopnice, ki jih izdeluje edini v Beli krajini. Novost je, na Petrovo prijetno presenečenje. M. B.-J.

Velika večina naredi izpit v prvem poskusu

Med najuspešnejšimi šolami voznikov v Sloveniji

ČRNOMELJ — Pred 44 leti je bilo v Črnomlju ustanovljeno Avto-moto društvo Bela krajina in od takrat dela tudi avto šola. Čeprav so včasih v društvu organizirali še motokrose, so se trenutno zaradi težkih gmotnih razmer v družbi omejili zgolj na poučevanje kandidatov za voznike motornih vozil. Letošnja novost je tudi praktično poučevanje kandidatov za voznike motornih koles. Izpit A kategorije je sedaj v Beli krajini moč opraviti le v AMD Bela krajina, za pouk pa uporabljajo motorno kolo Yamaha ter sodobne učne metode z radijsko zvezo.

»Tudi sicer smo naš voznik park — gre za golfe in renaulte 5 — v zadnjih letih precej obnovili, saj so vozila stara največ eno leto. Veliko pozornost posvečamo usposabljanju inštruktorjev, za katere ni dovolj, da zadošijo le za zakonskim pogojem, ampak morajo biti tudi sicer na cesti vzor ostalim voznikom. Sedaj smo štirje redno zaposleni, po potrebi pa pokličemo na pomoč tudi honorarne inštruktorje,« pove vodja avto šole pri AMD Bela krajina, Janez Hozner.

Teh potreb pa je bilo v prvi polovici letošnjega leta kar precej, saj se je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem število kandidatov povečalo kar za 40 odst. in to kljub temu, da Belokranjci v zadnjem času lahko izbirajo med več avto šolami. »Razveseljivo je, da je naša avto šola po uspešnosti med najboljšimi v Sloveniji. V sedmih letošnjih mesecih je kar 77 odst. kandidatov opravilo izpit v prvem poskusu, razumljivo pa je, da pri nas s tem še nismo povsem zadovoljni in inštruktorji se trudimo, da bi bil uspeh še boljši,« niza Hozner ter pravi, da se poskušajo čim bolj prilagajati željam kandidatov.

Inštruktorje v najstarejši belokranjski avto šoli, ki so bili več kot 4 desetletja brez konkurence, pa skrbi še nekaj: »Lani so se začele pojavljati avto šole, ki

Janez Hozner

jim ne nasprotujemo, a bi želeli, da bi šlo za lojalno konkurenco. To pomeni, da bi morali za vse avto šole veljati enaki pogoji in tudi enake dajatve. Pogoji za delo so načeloma res enaki, ni pa še mehanizmov, ki bi onemogočili davčne utaje,« pove Janez Hozner v imenu inštruktorjev avto šole pri AMD. M. B.-J.

Črnim smetiščem bo odklenkalo

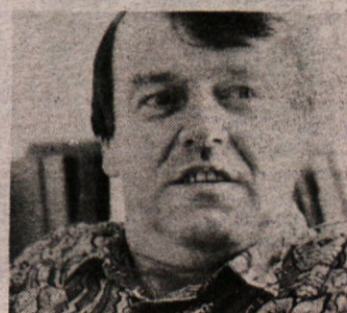
V trebanjski občini so jih več kot pol že pospravili z javnimi deli

TREBNJE — V trebanjski občini so med prvimi v Sloveniji, gotovo pa prvi na Dolenjskem in Beli krajini začeli z javnimi deli, in sicer so se Trebanjci lotili sanacije divjih odlagališč. Kadrovske delavce so skupaj s predstavniki zavoda za zaposlovanje ugotovili, da bi lahko na ta način vsaj manjšemu številu brezposelnih začasnó zagotovili zaslužek, ki naj olajša vsaj preživetje v teh kriznih časih. Vedeti je namreč treba, da je na seznamu brezposelnih v trebanjski občini 273 oseb, od katerih jih kar precej nima nobenega vira za prežvljanje.

Ker so imeli že junija 1989 izdelano študijo o sanaciji divjih deponij v občini Trebnje, decembra istega leta so bile narejene strokovne podlage za sanacijo deponije komunalnih odpadkov Cviblje, februarja letos pa še študija o industrijskih odpadkih v občini, so v trebanjski Komunali lahko naredili učinkovit operativni načrt sanacije črnih odlagališč. Delavci trebanjske postaje milice so odkrili v občini kar okrog 30 takih smetišč, za prvi del programa javnih del pa so Trebanjci vključili sanacijo 16 odlagališč v krajih, odkoder je Komunala redno že odvažala odpadke. Od začetka aprila do konca julija so sanirali črne deponije pri železniški postaji Ponikve, pri Mežnaršiču, pri OŠ Nemška vas, pri trafo postaji Rodine, odlagališča Gradišče, Odrga I in Odrga II, pri gradu Trebnje, Dol pri Trebnju, na Račem Selu med Gomilo in Veliko Loko, od-

lagališče Veliki Gaber — Bič, opekarna Preleše, Smetovšče pri Mokronogu, Pod pričo pri Mokronogu, Ostrožnik in Hrastovica.

»Zeleno luč za javna dela, ki jih je podprl republiški zavod za zaposlovanje, smo dobili od trebanjskega izvršnega sveta. Potem so hodili k nam sprase-

vat Novomeščani, Metličani in Črnomaljski, kako smo speljali to in ono. Nekateri bi očitno radi iz javnih del kovali dobiček. Moram reči, da smo se teh družbeno koristnih del lotili pošteno. Nismo igrali velikopotezno, na 20 ljudi, ampak smo ocenili, da bo za prvič povsem zadoščala peterica. Trije so nekvalificirani delavci, dva pa kvalificirana. Eden med temi je Rom. Nobenega izpada ni bilo. Kot kaže, zdaj znajo ceniti, kaj je to delovno mesto. Zdjaj gremo s tem programom javnih del do konca koledarskega leta. 14 dni so ti delavci kopali jarke za vodovod in PTT v obrtni coni Unitehne. Ob nedavnem obisku predstavnikov republiškega zavoda za zaposlovanje, ki so prišli pogledat, kam gre denar, so bili zelo zadovoljni s tistimi, kar so videli. Po katastrofalnem neurju s točno na Mirni sem dal pobudo, da bi začeli še s programom javnih del za čiščenje naselij. Zavod za zaposlovanje je podprl ta program za odpravljanje posledic ujme, prav tako trebanjska vlada,« je povedal vodja splošnega sektorja v trebanjski Komunali Janez Kos.

P. PERC

Sad pristnih zadružnih odnosov

V Kmečki zadrugi Agraria Brežice vidni plodovi dobrega medsebojnega sodelovanja — Nesprejemljiva cena kapitala za kmete — Leto kumaric

BREŽICE — V Kmečki zadrugi Agraria v Brežicah se lahko zelo mlad 52-članski kolektiv dobre kvalifikacijske sestave pohvali z doseženim, potem ko se je ta zadruga leta 1990 med prvimi v Sloveniji odločila za reorganizacijo po novi zakonodaji. Odnosi med delavci zadruge in okrog 190 kooperantov so dobri, sicer ne bi k zadrugi prihajali celo nekateri dočetrarjani kooperanti krškega Agrokombinata.

Zdrav in uspešen razvoj zadruge se kaže tudi v naložbah. Januarja lani so začeli v Šentlenartu zidati hladilnico za 500 ton sadja. Do prve faze je zgrajena in poskusno že obratuje, te dni pa so

dosegli 95-odstotno oskrbo z vsem, kar je potrebno za kooperacijsko proizvodnjo. Kot dobri gospodarji v KZ Agraria pametno obračajo denar, ob tem se tudi zavedajo, da zadrugniki vse leto nekaj vlagajo in nanje ne bodo pozabili ob zaključnem računu.

Agrarijni kooperanti naj bi letos zredili okrog 2500 prašičev, 800 govejih pitancev in oddali 6,5 milijonov litrov mleka. »Cene kapitala kmetijstvo ne prenese več zaradi visokih obrestih in

• V KZ Agraria so zaključili odkup pšenice v glavnem v načrtovanih okvirih. Odkupili so 2800 ton pšenice, kar je sicer manj kot v rekordnem letu 1990, ko je bilo pšenice kar 3300 ton. Je pa zato kakovost pridelka letos boljše, kar se naposled pozna tudi pri izplačilih, ki so se pričela pretekli teden. Povprečna izplačana cena za kilogram pšenice je 5,14 din. Kakovost pridelka je dobra tudi zavoľjo tega, ker kmetje jeseni zamenjajo merkantilno pšenico za semensko. Sicer pa bi na splošno lahko rekli, da je bilo to leto kumaric, saj bodo pri Agrarii prekoračili pogodbeno količino kar za okrog 70 odstotkov. Nekaj od 350 ton pridelka bodo izvozili v Avstrijo. Izvozili bodo tudi 5 ton robid in 100 do 150 ton jabolk. Za domači trg bo ostalo okrog 700 ton jabolk. Pri hruškah se ujme poznajo neprimerno bolj kot pri jabolkah, saj bodo namesto predvidenih 400 ton pridelali le okrog 100 ton vijljamovk, ki jih Agraria izvažata predvsem v Italijo. KZ Agraria odkupuje tudi navadni bezeg, letos prvič pa po pogodbi z Etolom, ki je vlagal v nasade hibridnega črnega bezga, odkupuje tudi to kulturo.

če se ta cena ne bo spremenila, se bo to že poznalo pri jesenski setvi in živini. Tako mnenje je prevladalo tudi na sestanku zadrugnikov na mednarodnem sejmu v Gornji Radgoni. Kmet naj dobi svoje delo primerno plačano. Ta družba mora kmetu jasno povedati, kaj bo za svoje pridelke dobil, če država tega ne

zmore, naj pove,« pravi direktor KZ Agrarie Roman Baškovič.

P. PERC

BREŽIŠKI OTROCI LETOVALI V SAVUDRIJI

V letošnjem letu je zaradi dejstva, da v brežiški občini ne deluje več Društvo prijateljev mladine (menda smo edina takšna občina), ki je v preteklih letih organiziralo letovanje otrok na morju, in zaradi želje staršev in otrok, da bi imeli možnost letovanja v koloniji, prevzel organizacijo letovanja Center za socialno delo Brežice. Nasmejani in zadovoljni obrazi otrok, ki so preživeli deset prijetnih dni v Savudriji, so za nas pravo plačilo za trud, ki smo ga vložili v organizacijo in izvedbo letovanja. V teh počitnicah, katere prešernost in otroško razigranost so zasenčile vojna in njene posledice na našem območju, smo imeli s tem še dodaten razlog, da uresničimo to letovanje in popeljemo otroke na res prave počitnice s skupinskimi igrami, kopanjem, smehom in veseljem. Da pa smo organizacijo sploh izpeljali, se moramo zahvaliti nekaterim obrtnikom iz brežiške občine, ki so finančno podprli organizacijo kolonije v Savudriji.

DOBER PRIDELEK — Letos ne pravijo zaman, da je leto kumaric, saj je bilo vreme tej vrtnini tokrat izjemno naklonjeno. Zato je pri večjih pridelovalcih še kako pomembno, da je pri hiši vedno dovolj pridnih rok, kajti poznajo obirane pomeni, da je manj pridelka prvega kakovostnega razreda, ki ga seveda odkupovalci, predvsem kamniška Eta, najboljše plačajo. Pri Salmičevih na Kalcah-Naklem, kjer smo zalotili na njivi pri pobiranju kumaric študenta Aleša in srednješolko Marjano (na posnetku), pravijo, da bodo letos na približno 7 arih pobrali okrog poltretjo tono kumaric. (Foto: P. P.)

IZMENJAVA IZKUŠENJ CDU OBRIGHEIM IN SKD KRŠKO — Konec preteklega tedna se je mudila na delovnem obisku pri krških krških demokratih v krški občini delegacija CDU iz nemškega Obrigheima, s katerim ima krška občina plodne stike že približno desetletje. Skupno delegacijo CDU in SKD je sprejel tudi krški župan Vojko Omerzu. Gostje so v petek obiskali Labod, Imperial ter obratovalnici Ivana Molana in Mirana Resnika, v soboto so imeli zanimive pogovore s priorjem kartuzije Pletetjg e. Hollensteinom, ogledali pa so si tudi Formo vivo in Galerijo Božidar Jakac v Kostanjevici. Ob sklepnem delu obiska na Ravnah pri Zdoalah je Marica Živič, »duša« aktivna kmečkih žena in SKD v Krškem, za strankarske kolege pripravila še sklepni del obiska, ki ne bo zlepa zatonil v pozabo. Na posnetku: pri Živičevih, kjer so Nemcem med drugim pokazali tudi, kakšen je pravi slovenski sopek. (Foto: P. Perc)

OBVESTILO BORCEM IN AKTIVISTOM KOZJANSKEGA

7. septembra 1991 bo v Kozjem letošnje srečanje borcev in aktivistov Kozjanskega. Srečanje bo združeno s praznikom KS Kozje.

Tradicionalno srečanje borcev in aktivistov z domačini bo v srcu Kozjanskega ob vsakem vremenu z začetkom programa ob 11. uri in se bo po slavnostnem govoru in kulturnem programu nadaljevalo v prijetnem okolju vsem priljubljene kraja.

V programu bo ves čas sodelovala pihalna godba s Senovega. Parkirišča za avtobuse in osebnih vozila bodo zagotovljena, gostinska ponudba pa bo bogata in po dostopnih cenah.

Vabljeni!

Priljubljeni odbor

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 11. do 17. avgusta so v brežiški porodnišnici rodile: Silva Debelak iz Kostanjka — Neja, Tatjana Božič iz Krškega — Mašo, Vesna Benda iz Bregane — Silvijo, Ida Zemljak iz Krškega — Dejana, Nada Železnik iz Brestanice — Marušo, Slavica Krozelj iz Krškega — Žiga, Darja Krozelj z Malega Obreža — Saro, Zvonka Vavtar iz Sevnice — Domna, Darinka Petrovič iz Reštanja — Nušo, Doroteja Lazarova iz Brežic — Gordana, Nada Gorišek z Otoka — Zeljko, Janja Kozole s Šedma — Špelo, Lidija Slovencec iz Kapel — Tadeja, Rasema Hadžajić iz Brežic — Hanana, Justina Levčar z Gore — Žana, Đurđica Županić s Senovega — dečka. Čestitamo!

Dolenjci so se dobro odrezali

Na mercatoriadi Krčani osvojili 4. mesto

LJUBLJANA — Na letošnji 14. mercatoriadi, letnih športnih igrah delavcev, kmetov in upokoencev 18 tisoč članskega poslovnega sistema Mercator, je bila slaba udeležba. Zato pa se je 27 ekip iz vse Slovenije v športnem parku na Kodeljevem toliko bolj srdito borilo v vseh desetih disciplinah.

V streljanju je bila med ženskimi ekipami najboljša M-Kopitarna Sevnica, druga pa ekipa iz M-Hotela Sremič Krško. Med moškimi ekipami je M-Kopitarna Sevnica osvojila 3. mesto. V malem nogometu je zmagal M-Agrokombinat Krško, v ženski odbojki je bila najboljša M-Mednarodna trgovina, medtem ko je pri moških M-KG Kočevje zasedel 3. mesto. V ženski odbojki je bila ekipa M-KG Kočevje druga, pri moških pa ekipa istega podjetja tretja. V ženskem tenisu so bile zmagovalke M-Ljubljanske mlekarne, v moškem pa M-Sloga. Pri kegljanju so ženske iz M-Hotela Sremič odnesle drugo, moški iz M-Trgoprometa Kočevje pa prvo mesto. M-Trgoprometa Kočevje je bil najboljši tudi v šahu, M-Kopitarna Sevnica pa je bila druga. V vlečenju vrvi so se najboljše odrezali iz M-Kombinata Krško, ženska ekipa tega podjetja pa je zasedla tudi 1. mesto v krosu, medtem ko so bili moški drugi. V tenisu je slavila ekipa poslovnega sistema Mercator.

Skupna zmagovalka letošnje mercatoriade je bila ekipa M-Ljubljanskih mlekar, M-Agrokombinat Krško je bil četrti, M-Kopitarna Sevnica sedma, M-Trgoprometa Kočevje deveta, M-KG Kočevje deseta, M-Hotel Sremič Krško trinajsti ter M-KZ Trebnje predzadnja.

J. B.

ODLOČBE O ZLOŽBAH

KRŠKO — Na današnji seji krške občinske skupščine naj bi poslanci sprejeli obrambno-razvojni načrt za leto 1991, odlok o organizaciji in delovanju sistema za opazovanje in obveščanje v občini, odlok o organiziranju Poklicne gasilske enote Krško ter odloči o uvedbi komasacijskega postopka na komasacijskem območju Krško polje I v delu katastrske občine Senuše in na komasacijskem območju Krško polje II v delu k.o. Veliki Podlog in delu k.o. Drnovo.

Jože Mulej, direktor Kovinarske

Kovinarska bo le utekla stečaju

Upniki so bili za poravnavo — Prodali bodo del premoženja — Veliko naročil

KRŠKO — »Zadovoljni smo lahko, ker je 12. junija letos prišlo do poravnave med Kovinarsko in upniki. Upnike bomo stoodstotno poplačali v treh letih, z obrestmi vred. Da pa bi to zmogli, smo že začeli s prodajo dela premoženja Kovinarske, od (ne)zasedenih stanovanj, počitniških zmogljivosti, skladišča s parcelo, objekta peskalnice s parcelo, zazidljive stavbene parcele pa do reprovizualnega.« je povedal direktor krške Kovinarske, Jože Mulej.

Od oktobra lani se je število delavcev v poslovnem sistemu Kovinarske, ki povezuje 6 d.o.o., zmanjšalo z okrog 430 na 310, kar je predvsem posledica tržnih razmer, ki jih je pronicljivo analiziral ljubljanski Zavod za organizacijo poslovanja, ko je snaval tržno strategijo in razvoj Kovinarske. Nove d.o.o. so polletje sicer še zaključile z manjšo izgubo, imajo pa še precejšnje rezerve v amortizaciji nanovo ovrednotenih osnovnih sredstev.

Posel je omenjen tudi zavoľjo vojne v delu Jugoslavije. Nekaj naročil imajo podjetja za gradbeno, procesno opremo in za ekologijo. Gre za asfaltni in betonski program, delajo za Komunalno energetiko Ljubljane, za Comet Zreče, za četrti 200 MW blok šoštanjске termoelektrarne bodo izdelali elektrofiltre za čiščenje emisije dimnih plinov, izdelujejo tudi elektrofiltre za livarno TEF v Šibeniku. Skratka, v Kovinarski zdaj, ko imajo posamezna podjetja že dela za kakšen mesec ali dva naprej, bolj optimistično zrejo v prihodnost, ki

je bila še nedavno vse prej kot rožnata, saj je nad njimi visel Damoklov meč stečaja. Četrtno celotnega prihodka sicer ustvarijo z izvozom, toda se je pri investicijski opremi vse težje prebijati. Na zahod izvažajo predvsem betonske črpalke in mešalce. Sicer pa delavce povsod, ne le v Kovinarski, bolj malo zanima, od kod priteka denar, pomembno je predvsem, da ti viri ne presahnejo, da ostane dovolj za plače. In po teh so v Kovinarski trenutno na boljšem kot v kakem drugem kolektivu v krški občini, saj se suče povprečni OD med 8 in 9 tisočaki. V večjem občutku socialne varnosti v tovarni, v kateri so številni delavci pustili svoja najlepša delovna in življenjska leta, pa bič morebiti tudi spodbuda, da s še bolj zavzetim, kakovostnim delom pripomorejo, da sebi in prihodnjim rodovom ustvarijo razmere, ko ne bo treba tolikanj tretpetati, kaj se utegne primeriti temu, nekajdnemu od stebrov krškega gospodarstva.

P. P.

Zabukovljani dohitevajo razvite

V krajevni skupnosti Zabukovje še zmeraj največja pozornost posodobitvi cest — Vodovod ne zadošča več večjim potrebam — Uredili bodo tudi pokopališče

ZABUKOVJE — V krajevni skupnosti Zabukovje, potem ko so za lanskoletni občinski praznik le dobili asfaltno povezavo s središčem občine, niso več tako kozjanski, se pravi nerazvito in odmaknjeno podeželje. To pa seveda še ne pomeni, da Zabukovljani ne pričakujejo več nikakršne pomoči sevniške občine pri reševanju komunalnih zagat.

V teh krajih so na prvem mestu še vedno ceste. Na to, da je nujna razširitev, priprava tampona in modernizacija odseka kategorizirane ceste Zabuko je — Dol v dolžini 2,5 km pričakujejo Zabukovljani iz mošnjička, v katerega se steka denar za redno vzdrževanje kategoriziranih cest. Veliko pa bi krajano, ki imajo precej bližje do Sevnice čez Metni vrh, pomenilo, če bi le dokončali poldrugi kilometer tamponskih del na odseku ceste Zabukovje — Metni vrh. Zato so pripravljeno izdatno pomagati z delom in prispevki. Za pripravo tampona, ki je nujen za posodobitev 1,2 km odseka Malo Podgorje, je le 8 uporabnikov ceste pripravljenih priskrbiti precejšen delež. Precej drugače kaže razširiti poldruga kilometra rešiti to cestno povezavo. Denar za ureditev odvodnjavanja odseka kategorizirane ceste Zabuko je — Dol v dolžini 2,5 km pričakujejo Zabukovljani iz mošnjička, v katerega se steka denar za redno vzdrževanje kategoriziranih cest. Veliko pa bi krajano, ki imajo precej bližje do Sevnice čez Metni vrh, pomenilo, če bi le dokončali poldrugi kilometer tamponskih del na odseku ceste Zabukovje — Metni vrh. Zato so pripravljeno izdatno pomagati z delom in prispevki. Za pripravo tampona, ki je nujen za posodobitev 1,2 km odseka Malo Podgorje, je le 8 uporabnikov ceste pripravljenih priskrbiti precejšen delež. Precej drugače kaže razširiti poldruga kilometra

odseka ceste skozi Vranje, mimo Ajdovskega gradca. Vaščani so kar predolgo pozabili na to, da bi morali sami ustanoviti vsaj gradbeni odbor, kot pa

• V Zabukovju nameravajo malo popraviti dokaj zapuščen pokopališče. V Podgorju se je pri pokopališču porušil podporni zid, tako da dela res nikoli ne zmanjka. Zabukovljane pesti tudi 23 let star vodovod, ki bi ga morali od zajetja na Pokojniku obnoviti. Vode je dovolj, cevi pa so premajhne. Šest kubikov velik zbiralnik ne zadošča za več kot 30 uporabnikov, ki doslej niso pobrali niti vodarine.

čakati, da jim bo sv. Peter vse ponaredil, kakor se je zadnjič hudoval eden funkcionarjev zabukovške krajevne skupnosti.

P. P.

Novo v Brežicah

SOLZIVEC — To, da deluje JA, bolj razpuščeno kot srbslosavska vojska, že nekaj časa jasno, ne le v vojni na našem območju, ampak je to moč soditi tudi v številnih »malenkostih«, ki smo jih zvečevali okoli cerkljanskega letališča. Streljanje detonacijam so se ljudje pomalem že navadili, čeravno gre za sila nenavadno brežičansko folkloro. Pri vsem tem imajo v glavnem besedo niški specialci in padalci. V nedeljo so ponovno zaključili provokacijo, ko so čez ogrado vojaške vrhlice solzivec, da bi malo »podkavali« lenjskim teritorialcem, ki so se mimo jasne peljali z lado, primerno označena da gre za TO.

VAL — Brežiški radijski valovi imajo veliko moč, saj so menda omrežili celo slušalca na oddaljenem Brdu in ga spremenili v zvestega spremljevalca programov te posavske radijske postaje. Kakor to radijcem uspelo, ne more biti prevelika skrivnost za tiste, ki spored brežiškega dia dokaj redno poslušajo. Bilo pa bi zanimivo zvedeti kakšno podrobnost, morajo prevladovati povsem specializirane ali katere druge razmere, da je slišnost v resnici tako dobra.

TERME — Ob normalni turistični sezoni je v čateških Termah pravi balneološki različen tujih govoric. Zdaj so tuji gostje Termah nekaj že tako redkega in posebnega, kakor so Brežičani na Havajih. Tuistični delavci pa bi tudi iz tega žalostnega stanja lahko potegnili kakšen nauk.

- V Evropo bomo hodili samo kot bosonogi avguštinci. (Pintar)
- So kreposti, ki jih lahko izpustimo, če si bogati. (Rivarol)
- Spodobnost, ki se dnevno ne poveča, dnevno nazaduje. (Klauder pregovor)
- Vino pij iz male steklenice, da ti ostane velike.
- Kadar prihaja na mizo odhajajo skrivnosti.
- Vodja je nekdo, ki neskončno potrebuje druge. (Saint-Exupery)
- Bog je vsepovsod, toda Pavel II. ga povsod prehit.

Krške novice

ŽGANEC — Nedeljska, že 110. leto na stadionu Matije Gubca v Krškem postregla z dobro organizacijo prirediteljstva, ki je bilo v prvi vrsti namenjeno nenadejano borbenimi vojnimi sprevodov in tudi nekaj ekshibicij. Mednje sta gotovo spadala komaj 12-letni Kruno Žganec iz Preloga, ki je v odzvojni nekajkrat odpejal po dva kroga, enkrat se mu je na dirkalnem stroju pridružil letni brat. Občinstvo je oba učena človeka danega našega najboljšega tekmovalca speedwaya Zvonka Pavlica, ki je pred kratkim zaključil svojo obetavno kariero pri krškem AMD, zelo toplo sprejel. Pavlica je bil prrsrčen je bil pogled na mladega Žganca, ki seveda še niti ni dovolj velik, bi sedel na motorju dosegel tla in mu priskočil na pomoč ob koncu vožnje njegov trener Pavlic, da je spravljal fant »zverine«. Vsekakor zelo dobra poteza organizatorjev — AMD Krško, ki bo v prihodnosti vpisovalo nov podmladek.

OBRIGHEIM — Krškanski demokratizirani Odborci so zbrali 1500 DEM, ki so moči za obnovo cerkvice sv. Križa v Krškem, kjer je bilo po vojni skladišče. Preskrbe, letos na binkošti pa je bil praznik SKD Krško Danilo Siter se je predsedniku CDU Obrigheim Karl-Heinzu serju zahvalil in dejal, da bo skušal kot kulturni minister pomagati pri obnovi cerkvice.

USTVARJANJE — Po besedah direktorice krške podružnice Službe družbenega knjigovodstva, Almir Božovič, so bili Krčani dvakrat več kot Sevnica, česar pa seveda ne bi smeli posploševati na prvem letošnjem polletju, denimo, o podatkih SDK izguba v krškem gospodarstvu 7-krat višja od akumulacij sevniškega gospodarstva pa je izguba segla akumulacijo za 70 odstotkov.

Sevniški paberki

KOPALIŠČE — Sevniška Mercatorjeva Kopitarna ni najbolj zadovoljna v Mercatorjevi družini, zato se bo od te družine najverjetneje poslovila. Ali bi talka odločitev morebiti kaj pripomogla, da bi imeli Kopitarna več presežkov energije, ni splošno in za tako banalen primer, ki ogrevanje vode sevnškega kopališča, ki enkrat je še najcenejši, a ne najbolj učinkovit vir za te zadeve sonce. Morda bi kolektorji na kopališču zagotovili toplote sanitarne vode. Ob pomembnem denarju za tako naložbo imajo kar nekaj pomislekov tudi zaradi bojazni, da bi kolektorji postali predmet izživljanja larije. Zdaj so to tuši, kjer kar tekmovalci kdo stočil več vroče vode v prostoru pri kabinah in se reziho, kdo bo pozabil srečo, da bi zaprl vodo, ki lije iz tušne da bi se pri tem poparil.

DIM — Iz Stillese se je zadnjič valil dim. Podobnega, a mnogo resnejšega, smo snajzevanja okolja mo bili svojčas iz Jugotanina. Čeprav si zaradi dima v varnah malokdo beli glavo, ker da malo bolj osveščeni sprašujejo, ali dimbarvi teh dimov nekaj simbolizira, mamebne za usodo teh onesnaževalcev.

Listine o pravicah Starega trga

Tri stare pergamentne listine je Belokranjskem muzeju v varstvo izročil Jože Fugina, izseljenec iz Starega trga ob Kolpi — Zanimiva usoda listin

METLIKA — Pred štirimi tedni, v četrtek, 1. avgusta, je Jože Fugina, belokranjski izseljenec iz Starega trga, izročil Belokranjskemu muzeju v varstvo tri stare listine, s katerimi so fevdalni gospodje potrdili pravice Staremu trgu ob Kolpi in gosposčini Poljane.

Najstarejša listina je iz leta 1568 in je na pergamentu. Listino, ki ima zelo lepo izdelano glavo, je izdal nadvojvoda Karel. Žal je listina brez pečata, ker se je izgubil. Druga listina je iz leta 1599 in je na njegov podpis nadvojvoda Ferdinanda. Tretja in najbolj ohranjena listina je iz pisarne grofov Auerspergov. Nosi letnico 1781 in ima pečat. Pečat je v leseni škatlici, ki visi z rdečega traku, pritrjenega na listino. Ohranilo se je vse natančno tako, kot so takrat pečatili pomembnejše listine.

O vsebini teh zanimivih listin ta čas je ni moč povedati nič podrobnejšega in natančnejšega, bo pa vse jasno, ko bodo listine prebrali strokovnjaki Arhiva Slovenije. Kot zanimivost omenimo tokrat le to, da se vse tri listine začnejo enako, tako, kot so se začele vse uradne listine tistih časov: »Mi... po milosti božji...«, in tako dalje, pod čemer sledijo kar nekaj vrst dolgi naslovi oblastnikov, ki so listine izdali.

Listine imajo očitno zelo zanimivo usodo. Kaže, da so prebivalci

Starega trga še v prejšnjem stoletju dokazovali takratni gosposki svoje pravice s temi listinami. Še leta 1893 jih je potrjeval in kolkopal Kranjski deželni zbor. Po tistem pa je po pripovedovanju Jožeta Fugine in dr. Jurija Koceta usoda teh listin takšna:

Omenjene listine in ves ostali arhiv Starega trga so se hranili v eni od starotrških hiš, nazadnje pri Rozmanovih na hišni št. 35. K temu Rozmanu so se hodili starotržani strič in brit. Med strankami, ki jim je vaški bravec strgal brado, je bil tudi Jurij Fugina. To je bilo zelo razgledan mož in je hitro opazil, da Rozman na fino ostri britev z drgnjenjem ob dokaj čuden predmet. Kaj hitro je Fugina ugotovil, da tisti predmet ni nič drugega kot listina, pisana na pergament. Ko je Rozman vprašal, ali ima še kaj takšnih »papirjev«, mu je ta povedal, da mora biti na podstrešju še veliko tega, da pa mu je oče naročil, naj tiste listine skrbno varuje. Šla sta na podstrežje pogledat, kaj je, pa sta lahko le ugotovila, da so svoje že opravile miši. Kolikor toliko celi sta bili le še dve listini: tista iz leta 1567 in ona iz leta 1599.

Fugina je seveda vedel, da ima v rokah pomembni listini za zgodovino Starega trga in ju je tudi dal na vpogled Narodnemu muzeju v Ljubljani. Prav čudno je, da se Narodni muzej za listini ni tako ogrel, da bi ju od Fu-

gine odkupil. Okoli leta 1932 je Fugina listini izročil svojemu sorodniku, politiku dr. Juriju Kocetu, poznejšemu narodnemu poslancu v jugoslovanskem parlamentu. Dr. Kocet je listini varoval vse do marca 1947, ko mu je grozila aretacija. Pravočasno se je umaknil v Avstrijo, ob odhodu listini izročil v varstvo nečaku Juriju Fuginu, zdajšnjemu darovalcu omenjenih listin Belokranjskemu muzeju, Jožetu Fuginu.

Jože Fugina je listine leta 1953 pokazal v Državnem arhivu LR Slovenije, kjer so jih menda prefotografirali in mu jih potem vrnilo. Ko je potem odšel v Ameriko, je dragocene listine vzel s seboj. Dejal je, da je bil večkrat v skušnjavi, da bi listine drago prodal in se rešil denarne stiske, pa tega ni mogel storiti. Ni pa se tudi mogel odločiti, da bi jih prepustil kateri od domačih ustanov. Šele letos je, po pogovoru z Jurijem Kocetom in prof. Kobetom, sklenil dati listine v varstvo Belokranjskemu muzeju.

Lepo in prav bi bilo, ko bi tako kot Jože Fugina ravnali tudi morebitni drugi lastniki podobnih starih listin ter drugih predmetov kulturne in zgodovinske vrednosti. Prav gotovo je Belokranjski muzej pravi naslov in prostor za hrambo takšnih dragotin. ZVONKO RUS

Pred novo kulturno sezono

Se bo normalno kulturno življenje nadaljevalo že septembra, v začetku nove kulturne sezone?

DOLENJSKA, POSAVJE — Sicer kratkotrajna junjsko-juljska vojna v Sloveniji je za skoraj dva meseca povsem prekinila kulturno življenje. Številne prireditve, načrtovane za poletni čas, so šle po vodi, odpadle so likovne razstave, koncerti, recitali in drugo. Takšnega kulturnega mrtvila v dolenskih, belokranjskih in posavskih občinah še ni bilo.

Nekaj prireditev, ki so poleti odpadle, bodo izvedli v bližnji prihodnosti. Z njimi se bo nekako začela nova kulturna sezona in pričakujejo, da bodo že prvi septembrski dnevi kulturno živahnejši. Upajo, da bodo meseci nove sezone

za kulturo srečnejši, predvsem pa mirnejši, kot je to bilo zadnji čas. Računajo tudi, da bo na voljo vsaj najnujnejši denar, čeprav v kulturi ni vse odvisno od denarja. To vedno znova dokazujejo ljubiteljski kulturni delavci, ustvarjalci in poustvarjalci, ki se kulturi ne zapisejo za plačilo.

Z umikom jugoslovanske armade se ponekod nakazujejo obeti, da bi prišli do novih prostorov za kulturno dejavnost. Možnosti, da pridejo do lastnih prostorov za dejavnost predvsem kulturne skupine v večjih krajih, so v dosegljivih domovih JLA. Če bi npr. novo-meški dom JLA namenili kulturi, bi s tem za daljši čas rešili prostorski problem za celo vrsto najrazličnejših kulturnih dejavnosti in skupin. Podobno bi lahko bilo v Brežicah, Ribnici, Črnomlju in še kje, kjer so vseskozi tarnali, da za kulturno dejavnost in kulturno življenje nimajo prostorov. Le pametno se je o tem treba dogovoriti.

I. Z.

ŠOLA POMOČ, NE PRISILA

»Rad bi rekel, da apeliram na šolske kolektive od osnovne šole do univerze, naj upoštevajo nastale razmere z agresijo, z vso nervozo in vsemi motnjami, in naj v tem pogledu ne vnašajo s trdimi posegi dodatnih napetosti med učence. Poskušajmo videti šolo kot pomoč mladim in pomagajmo jim tako, da bo delo usmerjeno v kvalitetno posredovanje učnih vsebin in v gojitev toplih medčloveških odnosov. Za učence bo v novi samostojni državi toliko pomembnejše, s kakšnim znanjem bodo stopali v življenje. Učenci naj ne sprejemajo šole kot prisilo, marveč kot skupno pomoč družbe, da se dokopljejo do dobrega znanja.«

(Dr. Peter Vencelj v intervjuju za Delo)

USTANAVLJA SE ŠOLSKI INŠPEKTORAT

Dr. Peter Vencelj je napovedal, da bo v okviru republiškega ministrstva za šolstvo in šport začel kmalu delovati šolski inšpektorat, ki se bo ukvarjal s pravnim, organizacijskim, programskim, kadrovskim in finančnim nadzorom šolstva.

KONCERT PIANISTKE

TREBNJE — Tukajšnja glasbena šola nadaljuje s prireditvijo koncertov. Za sinoči je v prireditveni avli stare osnovne šole pripravila klavirski recital pianistke Damjane Zupan iz Šentruperta.

kultura in izobraževanje

PREMALO IN PREVEČ UČITELJEV

»So šole, kjer bo manjkalo pedagoških delavcev, ki so neposredno vključeni v učno-vzgojni proces. So tudi šole, kjer jih bo nekaj najbrž res preveč. Gre za izenačevanje standarda — na nekaterih šolah je bila učiteljeva obremenitev nizka, na nekaterih previsoka. Globalna ocena je, da ni preveč učiteljev, teh, ki so neposredno v izvedbi pouka.«

(Dr. Peter Vencelj v intervjuju za Delo)

Kolonija v šoli

Šest umetnikov delo v likovni koloniji, ki se je včeraj končala v Ribnici — Slikar Gnamuš navdušen

RIBNICA — Štirje akademski slikarji — Gustav Gnamuš, Zdenko Žido, Zmago Lenardič in Andrej Trobentar — ter dva akademska kiparja Mirko Bratuša in Roman Makše — so ustvarjali v letošnji likovni koloniji, znani tudi kot ribniško likovno srečanje, ki se je iztekla z včerajšnjim dnevom. Delovišče kolonije, ki je trajala deset dni pod strokovnim vodstvom dr. Jureta Mikuža, je bilo v ribniški šoli in tam smo se tudi pogovarjali z enim od udeležencev, akademskim slikarjem Gustavom Gnamušem.

Gnamuš je povedal, da je med vsemi, ki so se letos odzvali na prijazno povabilo ribniških organizatorjev, najstarejši in ker tu še ni bil, se šele privaja na Ribnico in okolico. Pohvalil je organizatorje za njihovo izjemno pozornost do ustvarjalcev. Udeleženci likovne kolonije so prvega dne odpeljali na izlet v Loški Potok, spotoma pa so si le-ti lahko ogledali tudi Novo Štifto, Sodražico in druge zanimivosti. Gnamuš se zdi ribniška pokrajina precej podobna njegovi domači, koroški pokrajini, le da ima slednja višjo lego. Med ogledom Ribnice in njenih znamenitosti so se mu še posebej vtisnili v spomin kipi, ki jih je videti po vsem mestu in so delo udeležencev prejšnjih kolonij. Pravo presenečenje pa je pred kratkim urejena Miklova hiša in to ribniško kulturno središče je Gnamuš označil kot čudovito, elegantno, diskretno in fantastično.

Akademski slikar Gustav Gnamuš v svojem »ateleju« v ribniški osnovni šoli, kjer so ustvarjali udeleženci letošnjih Ribniških likovnih srečanj.

Prve dni slikarju Gnamušu delo ni šlo posebno od rok in je, preden se je resno lotil slikanja, precej časa porabil za urejanje vtisov, ob tem pa veliko skiciral. Na vprašanje, ali ni nenavadno to, da slikarji delajo v šoli, v zaprtem prostoru, medtem ko so udeleženci kolonije prej hodili slikat v naravo in razne kraje ribniške občine, je odgovoril, da je tako pač zato, ker hodi slikarstvo po novih potih. Zunanje motive in slikanje panoram so slikarji prepustili fotografom, ki to dovolj dobro opravijo, sami pa se bolj posvečajo razreševanju likovnih problemov in iskanju odgovorov na nove likovne izzive.

Udeleženci letošnje kolonije so delo v Ribnici, kot rečeno, končali, razstavo njihovih del pa bo moč videti, kot kaže, šele prihodnje leto. J. P.

Kar je preprečila vojna, to bo zdaj

TREBNJE — Trebanjci so načrtovali letošnjo prireditev Iz trebanjskega koša za zadnje dni junija, pa jim je izvedbo preprečila agresija jugoslovanske armade na Slovenijo. Prireditve niso odpovedali, marveč so jo le umirile in uredile, da bi junija napovedana dogajanja zdaj že lahko nemoteno tekla. S tem bi dosegli dvoje: obiskovalcem bi dali objubiljeno in trud organizatorjev ne bi bil proč vržen.

Podobno, kot je bilo predvideno junija, je slovensna otvoritev štiridnevne prireditve tudi tokrat najavljena za četrtek, in sicer bo to prihodnji petek 5. septembra ob 18. uri, ko se bodo po trebanjskih ulicah začeli razglašati zvoki domačega pihalnega orkestra in bo ob tej glasbi pritegovala pozornost s svojimi vajami mažoretne skupina iz Grosupelja. Obenem bodo tudi program gostinjsko-povablilne ponudbe, v okviru katere bodo potem vse dni napredaj pester izbor kulinarčnih izdelkov s prvostavnimi pijanci, poskrbljeno pa bo tudi za zabavo, ples, vožnjo z zapravljivimi jid.

Kulturni del prireditve Iz trebanjskega koša se bo nadaljeval v petek, 6. septembra, popoldne. Ob 17. uri bo nastopil **Zenski nonet Rog** iz Zelja na Kolečkem, zatem pa se bo začel program, posvečen slavnemu rojaku **Frideriku Baragi**, škofu, misijonarju in jezikoslovcu, ki je izšel iz Male vasi pri Dobriču. Ob 18. uri bodo v Galeriji likovnih samorastni-

kov odprli razstavo o **Frideriku Baragi**, uro kasneje pa bo v domu kulture okrogla miza o **Baragi**, na kateri bodo o življenju in delu tega po-

• **Prireditve Iz trebanjskega koša pripravila Turistično društvo Trebnje v sodelovanju z Zvezo kulturnih organizacij občine Trebnje, generalno pokroviteljstvo pa je prevzela Zavarovalnica Tilia iz Novega mesta. Kot sponzorji sodelujejo: Tesnita, Trimo, SOZ Unitehna, Stanovanjska zadruga ŠentruPERT, Akripol, LTOUR Trebnje, občinska skupščina in krajevna skupnost Trebnje, KZ Trebnje ter več gostiln in drugih lokalov v Trebnjem.**

membnega moža, ki je v Ameriki pokristjanjeval Indijance, pisal knjige zanje ter Slovencev in drugim Evropejcem poročal o teh avtohtonih prebivalcih Severne Amerike, spregovorili poznalci in znanstveniki.

V soboto, 7. septembra, ob 18. uri bo skupen nastop **grosupeljske**

folklorne skupine **Račna in Zagoriških fantov, nedelja, 8. septembra**, zadnji dan prireditve Iz trebanjskega koša, pa bo spet posvečena **Frideriku Baragi**, in to v celoti. To bo **Baragov spominski dan**, ki ga potekal pred Galerijo likovnih samorastnikov. Ob 9. uri bo tam recital o **Frideriku Baragi**, na katerem bodo recitatorji predstavili nekaj besedil izpod peresa tega znamenitega Slovence. Uro kasneje bo sledila **slavnostna maša za Baragovo beatifikacijo** (razglasitev za blaženega), s katero se bo iztekla kulturni oziroma duhovni del omenjene prireditve.

Žal pa je moral že prej dokončno odpasti 24. Tabor likovnih samorastnikov, ki je bil junija načrtovan v okviru »trebanjskega koša« in na katerem naj bi ustvarjalo štirinajst slikarjev in kiparjev največ iz Slovenije in nekaterih drugih jugoslovanskih republik ter prvih likovnikov iz Avstralijske. Kot je znano, so vojne razmere preprečile tudi izvedbo tradicionalne Kresne noči v Mokronogu. Organizatorji te prireditve so še bolj zagrenjeni zato, ker Kresne noči tudi lani niso mogli izpeljati, kakor so si jo bili zamislili. Zagodilo jim je neurje. Mokronoška prireditve je vsakič pripravljena za izvajanje na prostem. I. ZORAN

Vtisi ob vojnih slikah Janka Orača

Novomeški slikar je kot udeleženec junjskih bojev na Medvedjeku prežil trenutke groze in notranje stiske v več slikarskih ciklov — Vojna kot strahotno doživetje mu pomeni temo, ki je najbrž nikoli ne bo mogel izčrpati

NOVO MESTO — Dolga vijuga sive ceste, prebijajoče se po dnu zoženih vzhajajočih tu bolj in tam manj strmih vzpetin. Na obeh straneh ceste kope zelenja, ki se na prevalih zgostja v gozd. Tod bujno raste gabrina in najbrž ima od nje ime naselje, ki leži onkraj, kjer svet preide v ravnino, od tu pa se ne vidi. Junjsko sonce izdatno zaliva to dolensko pokrajino s slepeto zlatorumeno svetlobo in vročino. S tal se dviga sparina, na čelu se nabirajo debele znojne kaplje in polzijo na oči, da se pogled še bolj megli. Tišina cvrči v zraku, omanno je, da bi legel na hrbet in zadremal. Nenadoma pa...

Grozljiv hrum reaktivnih letal, eksplozije, kriki. Bijejo po tovornjakih, ki so na cesti vkleščili vojaške oklepniške, sejejo smrt. Ranjenci z razparanimi trebuhmi, trava in zemlja rdečita utišna. Čakaš, kaj bo. Sekunde postajajo ure, minute večnost. Zastliši. Umik! Ampak to ni umik, to je beg. V gozd, v zavetje. Živalski beg. Srce razbija kot noro. Nenadoma se zaveš, da bolj od strahu kot od upehanosti. Splet reaktivcev. Koga bo zdaj zadelo? Z neba samo srhljivo švisti, na tleh poka. Strašno grmenje. Stisneš se h koreninam starega gabra, z glavo na-

vzdol. Ni te zadelo, živ si. Kriki se utrgajo niže, kjer je osamljena domačija. Pogledaš dol: vse je v dimu in plamenih. Reaktivci so še nad tabo in seka-jo. Bežiš naprej in globlje v gozd. Nisi sam. Vidiš, da vas je več. Tečete, kolikor vas noge neso. Kam? Pri srcu stiska, hlastaš za zrakom. To je stres, strah, duševna stiska. Za trenutek obstaneš — kaj je res? Izza vsakega gabra nekdo meri vate, vsako skrivenceno drevo se spremeni v pošast, povsod gledaš spačene obraze, povsod se kdo zvija v krvi in smrtnih mukah. Zatulil bi: Izginitje, podobne! Podobe pa ne izginejo, celo čedalje več jih je. Tečeš naprej, nagnosko kot gazela pred leopardom in ničesar več ne čutiš. In četudi reaktivcev ni več in četudi si že daleč od tistega grozljivega kraja, te nese dalje. Skoz gozd, po bližnjici, čeprav ne veš, kam ta drži. Cvrčete tišine ni več, čeprav je vse tiho in mirno. Pregluševajojo jo glasovi, ki se čedalje bolj oglašajo v tebi in jih ne znaš utišati. Tiste spačene podobe začno govoriti in kričati in vse se obliše s krvjo. To je hujske od vsega. Doživetje groze...

Tako je bilo in tako je doživel boje na Medvedjeku novomeški slikar **Janko Orač**, eden kdove kolikerkoli slovenskih teritorialcev in branilcev slovenske samostojnosti v prvih dneh

junjske vojne. To pa je tudi zgodba njegovih, tudi kdove kolikerkoli slik, ki mu jih je »narekovala« ta vojna, doživetje, katerega ponovitev si ne želi nikoli več. »Že teh nekaj dni, ki sem jih prebil na medvedješkem koncu, me je zaznamovalo za vse življenje,« pravi. »Toliko strahu in groze, tolikšna stiska in toliko najrazličnejših vprašanj o biti in ne-biti, smislu in nesmislu življenja in človeškega (ne)počutja se ni naenkrat še nikoli nagradilo v meni in najbrž bi me bilo tudi zlomilo ali vsaj za dalj časa duhovno ohromilo, ko bi ne imel tega svojega slikarstva. Tako poskušam iz sebe spraviti na slike, kar me je gnelo in opečatilo, izpovedati z njimi, z barvami in oblikami, kar največ tega, kar sem doživel, vsak srhljiv trenutek, ki živi v meni kot ujedkan privid, spačen v podobo groze. Vsega najbrž nikoli ne bom spravil iz sebe, tudi zato, ker vsega tudi ne bom zmogel ali ne znal povedati v likovnem jeziku. Čutim pa, da me je ta vojna za dolgo likovno zavezala in se bom v mislih še dolgo vračal vanjo. Pač zato, ker je to moje do zdaj najgloblje doživetje in sem ga kot takega, čeprav bo ostalo vame vžigosano kot nekaj izjemno tragičnega, lahko celo vesel. Razumljivo, da vesel je kot likovni ustvarjalec. Kadarkoli se bom

Janko Orač: »Dnevi vojne so za dolgo zaznamovali vsebino mojega slikarstva.«

kasneje še vrnil k tem dogodkom, da bi iz njih izvlekel še kaj nedorečenega, nejasnega in neizpovedanega, bom vedel, da segam po resnično pristnem svojem, ne pa po privzetem doživetju.«

Z Jankom sva v njegovem ateleju, ki si ga uredil v enem od kletnih prostorov domače hiše v Šmihelu, kjer njegova družina živi skupaj z ženinimi starši. Hiša je vsa polna njegovih slik, ateleja pa prostor, kamor smejo vstopiti le posebni povabljeni, tisti, ki jim Janko izrecno zaupa. Kajti to je resnično samo njegov svet, v njem se odpre z vsemi radostmi in tegobami tega svojega sveta barv in oblik ter nenehnih vprašanj in dilem, ali tisto, kar dela, je ali ni. Na stenah so dokončane in nedokončane slike, na mizi debele tube barv, blizu kota slikarsko stojalo in ob njem nekaj okvirjev. Janko odpre prvi predal regalne mize, kjer hrani akvarele, oljne krede, paste, akrile, potegne mapo in razvrsti liste iz nje enega poleg drugega po tleh. Od

Janko Orač: »Tole je le nekaj mojih likovnih izpovedi o vojni, ki sem jo kot teritorialce doživel na Medvedjeku.«

osem do deset jih je in na vsakem je upodobljen »spomin« na Medvedjek. Prevladujejo temne, zamolke barve. Od temno rjave, temno vijoličaste, modre, zelene in rdeče, ki pomeni kri. Obrazi ljudi so pobarvani zeleno, kar še bolj poudarja grozo in grozljivost tistih strašnih trenutkov. Potem Janko odpre še en predal, v njem so večje slike, in razgrinja poslikane papirje po tleh. In tako naprej. Vsakokrat nov cikel »vojnih« slik. Barvne skale so pestrejšje, zamolklost zlagoma izginja, slike so prijetnejše za oko, a še vedno nabite s težko vsebino. »Iščem izhod iz vsega tega, zato te svetlejšje barve. Sviri poskušam dojemati z razumom, čedalje manj samo s čustvi, vedno bolj me vznemirjajo likovni problemi, na katere sproti naletavam in jih poskušam rešiti. Veliko tega mi je že nastalo, koliko, niti sam ne vem, ob tem pa čutim, da vojna motivika še dolgo dolgo ne bo izčrpana.«

Slikanje je Janko Oraču omogoči-

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 30. VIII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.45 in 14.25 — 1.40
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
1000 IDEJ ZA NARAVOSLOVCE
ELIZABETIN DVOR, slovaška nadalj., 6/6
10.35 VIDEO STRANI
14.40 VIDEO STRANI
14.45 EP VIDEO STRANI
14.50 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 MOZAIK, ponovitev
EVROPSKI TURISTIČNI KAZI-POT
18.35 SPORED ZA OTROKE IN MLADDE:
SLOVENIJA - UMETNOSTNI VODNIK
NEVARNI ZALIV, kanadska naniz., 11/20
19.15 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.50 VREME
19.55 ZRCALO TEDNA
20.15 FESTIVALI SVETA, avstral. dok. serija, 7/12
20.45 PARALAKSA, nizozemska dok. serija, 8/13
21.10 VRTINEC, angl. nadalj., 3/6
22.00 DNEVNIK 3, VREME
22.20 SOVA:
PRI HUXTABLOVIH, 5. epizoda amer. naniz.
UBJALSKO POLETJE, franc. amer. film
DRAŽLJIVO, franc. erotični program
1.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

9.25 SP v atletiki — 18.00 Satelitski programi — 19.00 Domači ansambli: ansambel Prerod (ponovitev) — 19.30 Dnevnik ZDF — 20.00 Koncert komorne orkestra iz Minska (2. del) — 20.50 SP v atletiki (posnetek iz Tokia) — 22.50 Satelitski programi — 23.30 Yutel

HTV 1

8.40 TV koledar — 8.50 Informativni program — 12.15 Izobraževalni program — 12.35 Dom brez doma — 13.05 Poletni program — 14.20 TV koledar — 14.30 Informativni program — 15.00 Hišni ljubljenci (angl. naniz.) — 15.25 Od maja do decembra (angl. naniz.) — 15.50 Risanka — 16.15 Hemingway (nemško-amer. nadalj.) — 17.15 Informativni program — 17.50 Dokumentarni program — 18.45 Ah, te majhne razlike (angl. humor. naniz.) — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.05 Posebna oddaja — 21.05 Prva ljubezen (amer. film) — 22.40 Dnevnik 2 — 23.10 Enigma Mimara (dok. oddaja) — 0.10 TV izbor

SOBOTA, 31. VIII.

SLOVENIJA 1

8.35 — 12.10 in 15.50 — 2.10 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
9.00 RADOVEDNI TAČEK
9.10 KLUB KLOBUK
9.35 ALF
10.00 NAJDLJŠI DAN, belgijski kratki film
10.30 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
11.30 NAŠI PEVSKI ZBORI
12.00 VIDEO STRANI
16.05 VIDEO STRANI
16.15 PES IN NELLY, bolgarski mlad. film
17.20 SOVA, ponovitev
17.55 POSLOVNE INFORMACIJE
18.00 DNEVNIK 1
18.05 SPORED ZA OTROKE IN MLADDE
18.35 POSTELJA, ponovitev angl. dok. oddaja
19.05 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.50 VREME
19.55 UTRIP
20.15 ŽREBANJE 3 X 3
20.30 VINO, POLKE, VALČKI
22.00 DNEVNIK 3, ŠPORT, VREME
22.20 SOVA:
NA ZDRAVJE!, amer. naniz., 27/30
VOJNA IN SPOMIN, amer. nadalj., 8/12
ON, DELFIN, brazilski film
2.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

8.55 SP v atletiki (prenos) — 18.00 Satelitski programi — 19.05 Murphy Brown (amer. naniz., 6/22) — 19.30 Dnevnik BG — 20.15 SP v atletiki (posnetek) — 22.15 Satelitski programi — 22.55 SP v atletiki: maraton - 1.15 Yutel

HTV 1

8.20 TV koledar — 8.30 Informativni program — 8.45 TV izbor (ponovitev) —

9.45 Vesela sobota — 10.45 Informativni program — 11.45 Vrtoglavica (oddaja o filmu) — 12.45 Hobotnica (italij. nadalj.) — 14.30 Informativni program — 15.00 Ciklus filmov Nikole Babiča — 15.20 Sedmi čut — 15.30 Brezrepi Peter v Ameriki (švedski risani film) — 17.10 Informativni program — 17.40 Na dlani morja (folklorna oddaja, 3/4) — 18.10 TV razstava — 18.20 Mesečev zaliv (angl. nadalj., 6/6) — 18.55 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.05 Posebna oddaja — 21.05 Igrani film — 22.35 Dnevnik 2 — 23.05 Športna poročila — 23.15 Fluid (magazin pop kulture) — 23.45 TV izbor

NEDELJA, 1. IX.

SLOVENIJA 1

8.55 — 12.20 in 14.15 — 0.05 TELE-TEKST
9.10 VIDEO STRANI
9.20 OTROŠKA MATINEJA:
ŽIV ZAV
NEVARNI ZALIV, kanadska nadalj., 11/20
10.40 V ZNAMENJU ZVEZD: VODNAR, nemška dok. serija, 8/12
11.10 VIDEOMEH V AMERIKI
11.40 OBZORJE DUHA
12.00 SLOVENIJA - UMETNOSTNI VODNIK
14.30 VIDEO STRANI
14.40 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 SPENCERJEVA GORA, amer. drama
18.50 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.50 VREME
20.00 MALI OGLASI, TV naniz.
20.50 EPP
20.55 ZDRAVO
22.15 DNEVNIK 3, VREME
22.35 SOVA:
POLNA HIŠA, amer. naniz., 11/22
IZGUBLJENI RAJ, avstral. nadalj., 1/5
23.55 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

7.55 SP v atletiki (prenos iz Tokia) — 18.00 Satelitski programi — 19.00 Triatlon jeklenih — 19.30 Dnevnik HTV — 20.00 Svet narave: Indija Salima Alija (angl. poljudnoznan. serija, 5/6) — 20.45 Ciklus filmov Jirija Menzla: Skrajšani (češkoslovaški film) — 22.20 Kasaške dirke (posnetek) — 22.40 SP v atletiki (posnetek) — 0.40 Yutel

HTV 1

10.45 Poročila — 10.50 TV koledar — 11.00 Nedeljsko dopoldne — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila — 13.05 Serijski film — 13.55 Izobraževalna oddaja — 14.25 Nedeljsko popoldne — 18.45 Risana serija — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Dramski program — 21.00 Dokumentarna oddaja — 22.00 Dnevnik 2 — 22.20 Glasbena oddaja — 23.20 Športni pregled — 23.50 Poročila

PONEDELJEK, 2. IX.

SLOVENIJA 1

8.35 — 11.10 in 14.45 — 0.50 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
11.00 VIDEO STRANI
15.00 VIDEO STRANI
15.10 OBZORJA DUHA, ponovitev
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK, ponovitev
ZDRAVO
18.30 SPORED ZA OTROKE IN MLADDE
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 CIKLAMEN, drama TV Slovenija
21.15 OSMI DAN
22.00 DNEVNIK 3
22.25 ORGLE: KRALJICA INSTRUMENTOV, 1. del
22.55 SOVA:
IZGUBLJENI RAJ, avstralska nadalj., 2/3
NEDOTAKLJIVI, 1. epizoda amer. naniz.
0.40 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.30 Odprto prvenstvo ZDA v tenisu (posnetek) — 17.30 Studio Ljubljana — 19.30 Dnevnik KP — 20.00 Rezervirano za kancono — 20.30 Po sledih napredka — 21.00 Sedma steza — 21.30 Odprto prvenstvo ZDA v tenisu (prenos) — 0.00 Yutel

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30 Otroški program — 10.00 Šolski program — 12.00 Poročila — 12.20 Satelitski program — 16.45 Poročila — 16.50 TV koledar — 17.30 Hrvška danes — 18.15 Otroški program — 18.45 Dokumentarna oddaja — 19.15 Risanka — 19.30

Dnevnik 1 — 20.00 Domača serija — 20.50 Zunanja politika — 21.20 Dnevnik 2 — 21.45 Kinoteka — 23.15 Poročila

TOREK, 3. IX.

SLOVENIJA 1

8.35 — 12.40 in 14.10 — 1.00 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
14.25 VIDEO STRANI
14.35 VIDEO STRANI
15.05 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK
ŠOLSKA TV
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADDE
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 V SENCİ SMRTI, amer. nadalj., 3/4
21.00 SLOVENIJA - UMETNOSTNI VODNIK
21.10 EUROMUSICA, 1. del
22.10 DNEVNIK 3, VREME
22.35 SOVA:
PUJSOVI DOSJEJI, angl. naniz., 14/14
IZGUBLJENI RAJ, avstral. nadalj., 3/3
UMETNOST ZA VSAK DAN, franc. dok. serija, 1/5
0.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.30 Odprto prvenstvo ZDA v tenisu (posnetek) — 27.30 Studio 2 Koper — 19.00 Slovenski ljudski plesi: Gorenjska — 19.30 Dnevnik SA — 20.00 Žarišče — 20.30 Žrebanje lota — 20.35 Umetniški večer: Dolgega dneva potovanja v noč (amer. film) — 23.05 Yutel

SREDA, 4. IX.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.50 in 15.05 — 0.20 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
9.00 ŽIV ZAV
9.50 V SENCİ SMRTI, amer. nadalj., 3/4
15.20 VIDEO STRANI
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK
BOJ ZA OBSTANEK
ŠVEDSKA RAPSODIJA
17.50 SPORED ZA OTROKE IN MLADDE
19.00 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.00 FILM TEDNA
NEVIHTA V MAJU, nemško-avstrijski film
21.40 ZABAVNOGLASBENA ODDAJA
22.25 DNEVNIK 3, VREME
22.50 SOVA:
ALF, amer. naniz.
POLNOČNI KLICI, amer. naniz., 20/21
RESNA GLASBA
0.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.30 Odprto prvenstvo ZDA v tenisu (posnetek) — 18.30 Mostovi — 19.00 Studio Maribor — 19.30 Dnevnik ORF — 20.00 Žarišče — 20.30 Therese (opera) — 22.05 Svet poročila — 22.50 Yutel

ČETRTEK, 5. IX.

SLOVENIJA 1

8.35 — 11.55 in 14.55 — 0.15 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
15.10 VIDEO STRANI
15.20 MOZAIK, ponovitev
15.50 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK
PO SLEDEH NAPREDKA
17.35 V ČETRTEK OB 17.30
18.40 SPORED ZA OTROKE IN MLADDE
19.10 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 MOŽ, KI JE STANOVAL V RITZU, amer. nadalj., 2/4
21.05 TEDNIK
22.05 DNEVNIK 3, VREME
22.30 SOVA:
SAMO BEDAKI IN KONJI, zadnja epizoda amer. naniz.
POLNOČNI KLICI, zadnja epizoda amer. naniz.
JAZZ, BLUES...
0.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.30 Odprto prvenstvo ZDA v tenisu (posnetek) — 17.30 Studio Ljubljana — 19.30 Dnevnik RAJ — 20.00 Studio Ljubljana — 20.00 Žarišče — 20.30 Zemlja (angl. poljudnoznanstvena serija, 1/6)

Z LUPINICO OKROG SVETA — Jure Šterk je svojo Neodvisno Slovenijo spomladl razstavil na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Barka je dolga 6,5 metra, široka 2,6 metra in je izdelek Triplasta iz Spodnjih Pirnic pod Šmarno goro. (Foto: J. Pavlin)

Mirno morje, Jure Šterk!

Če bo vse po sreči, bo Belokranjec Jure Šterk svojo barko doma avgusta 1993

PORTOROŽ — 19. avgusta ob 13. uri je iz portoroške marine odri-nil s svojo barko Neodvisna Slovenija na doslej najdaljše potovanje okrog sveta Belokranjec Jure Šterk. Potovanja s šestinpolmetrskimi jadrnicami čez »veliko lužo« so Jure-tova strast, saj je že trikrat preplul Atlantik, enkrat celo sam. Svoje potovanje, ki bo dolgo 30.000 morskih milj in bo zanj potreboval kar dve leti, je načrtoval že za mesec maja, vendar so se zahtevne priprave na tako dolgo pot zavlekle, da je nameraval izpluti konec julija, ta-krat pa je v Sloveniji počilo. Kot prostovoljec se je javil v vrste teritorialne obrambe in stražil barikade v Šiški.

Njegova nova jadrnica Neodvisna Slovenija se je prvič dotaknila morja 10. avgusta, ko jo je v portoroški marini krstila botra Spomenka Hribar. Zatem so stekle še zadnje priprave. Danes se Jure že ziblje na

Atlantiku, potem ko je s slovenskim potnim listom že pristal v eni od italijanskih luk. Če bo šlo vse po načrtih, bo ob ugodnem vetru plul po Sredozemskem morju, skoz Gibraltar pa do Kanarskih otokov, potem do južnoafriškega Capetowna in v Avstralijo, kjer namerava preživeti tamkajšnje poletje, nato pa se bo odpravil v Polinezijo. Tam namerava ostati pet mesecev (že ve, za-kaj), zatem naj bi zaplul mimo zlo-glasnega Cape horna v Rio de Janeiro, kjer bi bil februarja rad na karnevalu. V načrtu ima, da bo dva meseca tudi na Karibih, Atlantik pa naj bi zatem prečkal na severu, kjer so za plovbo bolj ugodni vetrovi. »Doma bom nekako avgusta 1993, če se mi prej ne potopi barka, ali pa sploh ne bom več prišel«, pesimi-stično o svojem najdaljšem in naj-napornejšem potovanju razmišlja morjeplovec Jure Šterk.

J. P.

Z valovne dolžine 100,6 mh

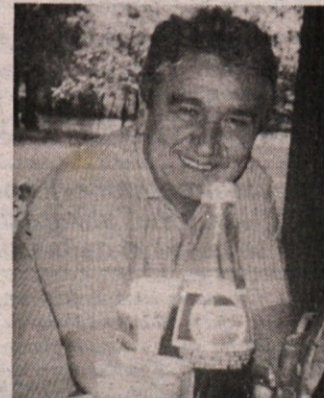
SANDI PIRŠ, programski in finančni vodja Studia D, zatrjuje, da je nekajdnevna vojna v Sloveniji prizadela tudi njihovo radijsko postajo. »Zaradi prenašanja vročih dogodkov nismo predvajali čestitk, reklam, malih oglasov in drugega, kar nam prinaša denar.« razmišlja in že dodaja,

čkar na Slovenskem. Ta martinček je bil sicer krokodilček, a so ga dali na hrano k Sandiju...

UROŠ DULAR, glavni urednik Studia D, se kljub težkim časom smehlja, saj je prepričan, da je dolenski kričak odigral svojo vlogo, ko je bil ljudem najbolj potreben. »Prebivalstvo je dobesečno spalo z radijskimi sprejemniki, naravnanimi na našo valovno dolžino 100,6 megahertzov.« se rad pohvali. Zlobneži trdijo, da ob programu »podgurske« radijske postaje res ni težko zadremati, a je imel Dular v mislih hrkanje drugačne vrste: se pravi spanje, ko si prepričan, da spiš, v resnici pa si buđen. Poleg Studia D so k temu prispevale svoj delež

da bo verjetno zmanjšal plačila kilometrin sodelavcem in zaposlenim. »Tudi že tako nizke honorarje bo treba malce priškrtniti.« nadaljuje, in ti-sti, ki ga dobro poznajo, so prepričani, da bo v kratkem uvedel sistem: kdor koli hoče govoriti po radiu, naj plača! »Ko so metliški Zeleni zbirali denar za črnobilske otroke, so morali plačati vstopnino tudi nastopajoči — in obneslo se je.« postavi piko na i Sandi Pirš, ki je baje vzgajil prvega martin-

tudi sirene, zrak preletavojoča letala in helikopterji v nizkem letu.

Poslušal je T. GAŠPERIČ

IZPOSOJENA KARIKATURA

»Gospod predsednik, tudi jugoslovanska armada razglasa svojo neodvisnost!«

Zelišča za zdravje

Zakonca Kolenc pridelujeta zdravilna zelišča

KOSTELSKO — Zakonca Majda in Jože Kolenc iz Vasi že 10 let pridelujeta, nabirata in pakirata zdravilna zelišča za znanega zeliščarja Ivana Maršiča iz Školjke. Najbolj znan proizvod je rjav ovseni čaj, ki je mešanica 35 različnih zdravilnih zelišč, pomaga pa pri zdravljenju vseh notranjih boleznih, predvsem ledvic.

Kolenčeva pridelujeta zdravilna zelišča (oves, proso, ajda, opeka, komarček in slezovec) na 80 arah svojih njiv. Poleg tega nabirata v naravi še šentjanževko, medeno sel-teljo, gladišnik, rman, potrošnik, koprivo in konjsko grivo, po smeli pa gresta celo na otok Krk. Vse to zdravilnih zelišč za to mešanico in druge potrebe pa dobi zeliščar Maršič tudi od kooperantov s Hvara, Virovitice, Črnomlja in od drugod. Vse to pa pri njima, ki sta največje Maršičeva kooperanta, zmeša zeliščar Maršič v zdravilno mešanico. Zakonca Kolenc rada ponašata Maršičeve misli, kot: »Pohan pšiče-

Majda Kolenc

nec in rdeče vino vsak dan, pa si v treh tednih pokopan«, in: »Korenin, močnik, kislja repa, zelje in korenje to je potrebno za dolgo življenje«. Kolenčeva, ki sta tudi člana novega Turističnega društva Kosteljski zdaj urejata skladišče za zdravilna zelišča. V spodnjih prostorih hiše dokončujeta urejanje prostora za zeliščne kopeli. V zgornjih prostorih sta že uredila dve sobi s skupno tremi ležišči. Če se bo zadeva obnesla, bosta v prizidku uredila še štiri turistične sobe, da bosta imela skupaj 6 sob z 12 ležišči. Pravita, da pa zaradi splošne krize bolj malo ureja, da bi načrt v celoti kmalu uredila. Če pa bo le šlo, potem bosta morala zapolniti poleg sina še enega ali dva delavca.

J. PRIMC

Kljub vojni: »Po Srbiji bi še vozik«

»Tam sem srečal čudovite, poštene ljudi«

Šoferji, zaposleni v družbenih podjetjih, ki si v današnjem času upajo na pot v južne republike Jugoslavije, so po svoje pravi heroji. Eden takih, ki jim vojna po jugu ob-žave ni nagnala strahu v kosti, je vojni šofer v ribniški kmetijski zadru-gi Mirko Indihar. V svoji še ne deset-letni šoferski karieri je po vsej Jugoslaviji prevozil več kot 600.000 kilometrov, o svojih šoferskih izkušnjah v teh izrednih razmerah je sam povedal: »Vse, kar se dogaja, je po svoje ena sama velika tragedija. Šoferji do pred kratkim nismo občutili razlik med narodi, vojna je naredila svoje in razmere so se zelo spremenile. Jaz se z vsemi ljudmi, tudi Srbi, izredno dobro razumem, kajti služba je služba in posej je bil vedno najpomembnejši. Zdaj je za nekatero šoferje težko in ne vem, zakaj se izogibajo Srbiji. V svojo po-ključ sem zaljubljen kljub majhnim plač. Tudi v Srbijo bi šel ob vsaki priložnosti, kajti ljudje niso krivi za nerazumna vojna divjanja, ki se skuhanjo v glavah politikov.« M. G.

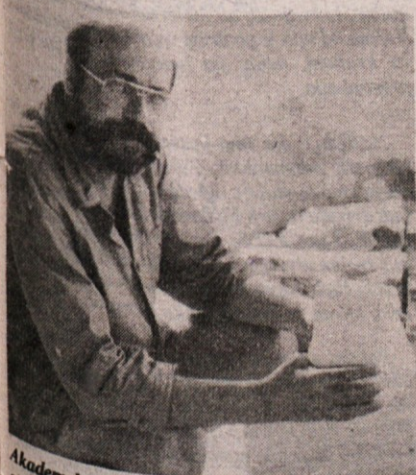

Preprosta podoba sv. Krištofa na zunanji steni straženske cerkve je morda najstarejša podoba tega svetnika na zunanjsčini katerekoli slovenske cerkve.

Presenetljivi sv. Nikolaj in očarljivi sv. Jakob

Med vinskimi goricami na jugovzhodnih obronkih Kočevskega Roga, kjer si grozde v letošnjem vročem poletju nabira skrivnostne moči iz sonca in zemlje, da bodo jesne noči veselile srca pivcev in jim prižigale v žilah odseve sonca, bi le malokdo opazil cerkveno cesto na Stražnjem Vrhu. Nič posebnega ni nekaj, kar bi se splačalo priti pogledat. Nekega dne pa bo drugače. Cerkvico sredi vinogradov si bodo prihajali ogledovati ljubitelji domače kulturne dediščine, kajti sv. Nikolaj hrani več posebnih dragocenosti, ostaja pa tudi dokaj skrivnosten, saj je strokovnjakom, ki so se te

Akademski slikar in restavrador Marko Butina, star znanec obeh belokranjskih dediščinskih biserov, s kosom na novo narejenega dela obojnega rebra, katerega poslikava pa je še skrivnost.

29. 8. '91
PRILOGA
priloga dolenskega lista

Marinka Dražumerič z novomeškega Zavoda za varstvo kulturne in naravne dediščine meni, da je cerkvena ladja nedvomno romanika in po starosti najmanj iz 13. st., če ni celo starejša. S Stražnjim Vrhom ima Bela krajina torej dokazano romaniko, naj so strokovnjaki poprej še tako zatrjevali, da v tem delu Slovenije ni ohranjenega nič romanskega.

Ima pa cerkev na Stražnjem Vrhju še nekaj drugih presenetljivih zanimivosti. Na Stražnjem Vrhju je obnova in prezentacija cerkve že v zaključni fazi. Naloga restavratorev je to poletje bila, da tiste dele ometa na zunanjsčini in deloma v notranjosti cerkve, ki nosijo dekorativno poslikavo, z injektiranjem učvrstijo na podlago in jo »obšijejo«, kot temu strokovno pravijo, da bo mogoče opraviti ostala zidarska dela. Na zunanjsčini in deloma v notranjsčini cerkve je namreč delno ohranjena stara poslikava, ki je dokaj nenavadna in četudi preprosta, izredno dekorativna.

Gre za zvezde v krogih in za dve figuri. Na severni strani je podoba sv. Krištofa, starega znanca zunanjsčine mnogih slovenskih cerkva, na južni steni pa je naslikana posebnost, ki ji ni para na vsem slovenskem ozemlju. Neznani ljudski mojster, ki je poslikal cerkev, je narisal podobo moža v belokranjski narodni noši s klobukom, za katerim so zataknjena peresa.

Absolventi umetnostne zgodovine in študenti novomeškega Zavoda za varstvo kulturne in naravne dediščine, Robert Peskar, ki dela na restavraciji poslikave, pravi, da gre za podobo donatorja. »Kot mi je znano, nikjer drugje na Slovenskem ni posvetnega motiva donatorja na zunanjsčini, podoben motiv v tem kulturnem prostoru je le na neki cerkvi na južnem Tirolskem. Na zunanjsčino cerkva so namreč nekaj slikali le Krištofa ali kak drug sveti motiv, posvetnega pa ne. Ta cerkev ima tako Krištofa kot podobo donatorja. Pod podobo je napis, ki ga, žal, ni mogoče natančno prebrati, lahko pa bi bilo napisano ime Jakob. Da ne gre za svetnika, dokazuje to, da podoba nima nobenih svetniških znamenj in je oblečena v nošo.«

NAJSTAREJŠI SLOVENSKE KRIŠTOF

Podoba cerkvenega donatorja je torej redka in nenavadna, motili pa bi se, če bi mislili, da je s Krištofom na drugi strani ladje vse običajno. Kot motiv res ni izjemen — na več slovenskih cerkvah ga je najti, saj je bil sv. Krištof priprošnjak za mirno zadnjo uro in so imeli vaščani navado zjutraj ob prebujanju obrniti se k cerkvi in poprositi svetnika za mirno smrt — presenetljiva pa utegne biti njegova starost.

Raziskave so pokazale, da je podoba sv. Krištofa naslikana na najstarejšo plast beleže, torej je starejši od ostale poslikave, ki je na mlajših plasteh. Po ocenah umetnostne zgodovinarke Marinke Dražumerič so realne možnosti, da gre za zelo staro upodobitev, morda celo za najstarejšo na Slovenskem sploh.

Ko bo cerkvica na Stražnjem Vrhju obnovljena, bo res nekaj posebnega s svojo veselo in pisano zunanjsčino. Hkrati bo vznemirljivo skrivnostna zaradi vprašanj, ki jih je zastavila in jih še zastavlja, nanje pa pravih odgovorov še ni.

NAKELSKE SREDNJEVEŠKE FRESKE

Pri nakelskem sv. Jakobu je bilo še bolj živahno kot na Stražnjem Vrhju. V prezbiteriju so štirje študentje odkrivali močno zasigani spod-

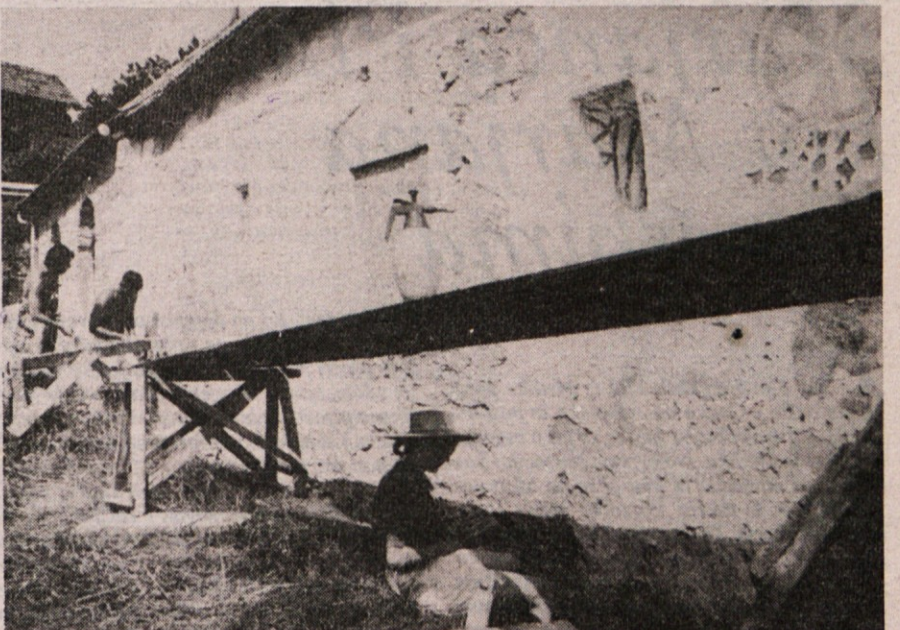

Poškodovane srednjeveške freske v prezbiteriju nakelske cerkve obnavljajo akademski slikarji. Pri delu uporabljajo barve, ki jih mešajo na star način, le veziva pigmentov so sodobna.

nji del, pet akademskih slikarjev pa je delalo na rekonstrukciji figuralnega dela dragocenih srednjeveških fresk, ki jih je zob časa v nekaj stoletjih hudo zdela.

Marko Butina, akademski slikar restavrador in vodja ekipe, je povedal, da na Naklem delajo že peto leto. »Letos odkrivamo zasigani spodnji del prezbiterija, kitamo manjkajoča in poškodovana mesta, kar je zahtevno in težavno delo. V tem delu poslikave gre za draperijo, ki jo bomo lahko obnovili po analogiji, čeprav je poslikava hudo uničena. Figuradni prizori na stenah nad njo, na stropu in v ostenju gotičnih okenc k sreči niso zasigani in jih ne bo težko ustrezno rekonstruirati.«

Strop s freskami je bil pred strokovnim posegom precej uničen. Freske so bile sicer kar varno skrite pod novejšim bolezem, vendar pa je na mnogih mestih omet nevarno odstopal od osnove, zato so morali strokovnjaki pri odkrivanju poslikave hkrati stropni omet kitati in ga

Na južni zunanji steni nakelske cerkve strokovnjaki rešujejo poslikane dele starega ometa. Okrasje je po svojem simbolnem izvoru prastaro, izvira še iz poganskih časov.

s postopkom injektiranja vezne mase učvrstijo na podlago. To so opravili v preteklih letih, zdaj pa je na vrsto prišla obnova reber oboka in restavracija ploskovnih delov fresk.

»Ostanke starih reber smo našli v obeh zaidanih gotičnih oknih,« je povedal Butina. »Po ostankih smo sklepali na obliko nekdanjih reber in smo jih v našem Centru nanovo izdelali iz plinobetona ter jih letos vgradili na strop. Zdjaj so pripravljena za barvanje, ki pa se ga še ne bomo lotili, ker imamo problem z ugotavljanjem vzorca, s katerim so bila rebra poslikana. Po ostankih izvornih reber je razvidno, da so bile barve zelo pisane, spominjajo na Janeza Ljubljanskega, ki je precej delal po Suhi krajini, točnega vzorca pa še ne poznamo. Težje probleme bomo imeli naslednje leto, ko se bomo lotili najbolj uničenih delov slavoločne stene, na kateri smo odkrili kar tri plasti različnih poslikav.«

MOJSTER NI ZNAN

Poslikave v prezbiteriju nakelske cerkve časovno sodijo v sredino 15. stoletja. Stilno izhodišče je zaenkrat še nejasno in neznan je tudi mojster, ki jih je naslikal. Po vsej verjetnosti pa sta na poslikavi delala dva slikarja. Na stenah so prizori Križanja, Vstajenja in Molitve na

Oljski gori, na oboku so upodobljeni angeli z orodji Kristusovega trpljenja v rokah, v ostenju gotičnih oken pa so celopostavne upodobitve svetnikov in svetnic. Posebej sta zanimivi klečeči figuri donatorjev, najverjetneje plačnikov poslikave. Po svetnikih, ki stojita za njima, strokovnjaki sklepajo, da sta se donatorja imenovala Filip in Tomaž. Redko in nenavadno pa je, da sta upodobljena na tako izpostavljenem mestu, saj so bili običajno naslikani kje v manj opaznem delu.

Na freskah so odkrili več podpisov iz 17. stoletja. Med nemškimi, latinskimi in slovenskimi je tudi lep glagoljanski napis. V glavnem gre za imena romarjev, ki so prihajali v cerkev, v glagolici pa se je najbrž podpisal kak potujoči duhovnik, kakršnih je bilo v 17. stoletju precej.

Ko bodo iz prezbiterija nakelske cerkve za stalno umaknili gradbeni oder in bodo stare podobe obnovljene, v znova odprtih gotičnih okencih pa bodo vavljena okna z barvnimi stekelci, bo notranost cerkve zaživela s svojim starim čarom, ki je pred stoletji prevzel farane z občutkom, da zro v predverje nebes, nam pa danes pomeni kulturno dragocenost, brez katere bi bila Bela krajina in vsa Slovenija nekoliko revnejša.

M. MARKELJ

Zgledna sv. Neža z Lopate

LOPATA — Prejšnji petek je sicer bil delavnik, vendar se je marsikateri prebivalec vasi Lopata v Suhi krajini oblekel praznično in popoldne prihitel v vaško cerkev sv. Neže. Tam resda ni bilo maše, pa zato ni bilo skoraj nič manj slovesno. V malem, a znamenitem božjem hramu je bilo zbranih več strokovnjakov, duhovnikov in drugih gostov, z novomeškim županom Marjanom Dvornikom na čelu. Prisostvovali so predstavitvi restavratskih in obnovitvenih del, ki so jih do sedaj, začevši v letu 1988, opravili na tej srednjeveški cerkvi.

Cerkvica svete Neže je pomemben kulturnozgodovinski spomenik in čeprav smo objekt in dela na njem že podrobno opisali v Prilogi novembra lani, ne bo napak, če tukaj ponovimo nekaj značilnosti. Zgrajena je bila v romanskem slogu, pozneje prezidave pa so ji dodale še značilnosti gotike in baroka. Arheološko sondiranje je pod cerkvenim podom pokazalo temelje polkrožne romanske apside, pod odpadajočim ometom na notranji severni in južni steni ter na južni zunanji steni pa so se pokazali ostanki srednjeveških fresk. Značilnost te cerkve je tudi lesen poslikan kasetni strop. Kulturnozgodovinske znamenitosti v cerkveni notranjsčini in na zunanji strani so bile zelo v slabem stanju, zato so restavratorki postopki zapleteni, delo pa dolgotrajno. Marsikaj bo

moč rešiti, ne pa vsega, kajti zob časa je dele poslikav neusmiljeno ogledal. Stara slamnata streha je očito puščala po sredini in v enem voglu. Tam je sedaj poškodovan leseni strop, dosti boljša pa ni bila niti poznejša pločevinasta streha, med vojno preluknjana od krogel.

Zvonik je med vojno zgorel. Cerkev so vaščani že prej prekrili, lani pa je tudi zvonik dobil novo bakreno kupolo, narejeno po spominu, kajti vsi slikovni dokumenti so med vojno zgoreli.

Zbranim so spregovorili župnik Ciril Muren, direktor restavratskega centra Josip Korošec ter strokovnjaki France Vardijan, Ivan Bogovič in Marinka Dražumerič. Obrazložili so dosedanje delo in povedali, kakšni naj bi bili nadaljnji postopki. Zelo važno je namreč, da ljudje razumejo delo strokovnjakov in njihove metode, da bi lažje doumeli, zakaj obnova traja toliko časa. Če hočemo ohraniti znamenitosti, ki so za Lopato, Suho krajino in širše vsekakor velikega pomena, je treba pač delati strokovno in sistematično, to pa terja svoj čas.

Obnova cerkve sv. Neže na Lopati naj bi bila zgled za poznejše podobne strokovne pristope v Sloveniji. Lahko rečemo, in tako mnenje izražajo strokovnjaki in prebivalci kraja, da je dosedanje sodelovanje pri obnovi cerkve zgledno in da je bilo na obeh straneh dovolj razumevanja. Vaščani so z delom in v denarju k obnovi veliko prispevali, saj so samo lani zbrali okoli 22 tisoč DEM.

T. JAKŠE

Z oltarne strani gledana cerkvena ladja s poslikano južno steno in tlakom, ki so ga krajani položili sami. Žal je bil poseg neprimeren, zato strokovnjaki predlagajo drugačno talno oblogo.

Marjanca Plut kot Marjana Terashima

Ko je Marjanca Plut iz Metlike pred 18 leti odšla v Osako na Japonsko in postala Marjana Terashima, je bilo to za tako majhen kraj, kot je Metlika, svojevrsna senzacija. Toda leta so minevala in mnogi se na Marjano spomnijo le še takrat, ko zopet obišče svojo rodno Slovenijo. Te, kot pravi, ne bo nikoli pozabila, tako kot ne bo nikoli pozabila časov, ko je, ne da bi znala jezik in poznala tamkajšnje navade, prišla na Japonsko. »Na srečo sem znala dobro angleško in prijateljice so me prosile, naj bi njihove otroke učila angleščino. Čeprav me poklic učiteljice ni nikoli zanimal, sem poskusila, videla, da gre in začela poučevati na veliko. Najprej sem si našla delo na jezikovnih šolah ter si s tem pridobila precej pedagoškega znanja in hkrati dobila nove ideje,« se spominja začetkov Marjana. V večini jezikovnih šol namreč učijo v skupinah, toda Marjana je hitro spoznala, da takšen način nima pravega učinka, ker so otroci različno sposobni in različnih starosti, tako da se v svoji zasebni šoli raje odločila učiti posameznike v skupini.

OB SINU DO ZNANJA JAPONŠČINE

V začetku je skupaj s sinom Fujiem prihajala v Slovenijo vsako leto, zadnja leta pa vsako drugo leto. Tudi zaradi sinovih šolskih obveznosti pogostejši obiski niso mogoči. Na Japonskem namreč pričnejo šolsko leto aprila, tako kot se tam prične tudi poslovno leto. Šolsko leto je razdeljeno v tri tretjine, prve in najdaljše počitnice so poleti od 20. julija do 1. septembra, druge od božiča do 7. januarja, tretje pa se prične 25. marca in trajajo dva tedna. Med vsemi počitnicami imajo učenci tudi domače naloge, tako da niti za hip ne morejo pozabiti na svoje dolžnosti. Poleti pa imajo še vsaj en teden obvezne poletne šole, ki je navadno v drugem kraju. 16-letni sin Fujio obiskuje sedaj 2. letnik višje srednje šole. Po srednji šoli si veliko mladih prizadeva, da bi študirali na univerzi, a so sprejemni izpiti izredno težki, zlasti na tistih zahtevnejših, ki so tudi na boljšem imenu. Tistim, ki končajo najtežjo univerzo na Japonskem, sploh ni potrebno iskati službe, ampak pridejo ponje iz podjetij kar na dom.

Sedaj se pri Marjani na Japonskem vedno bolj uporablja japonščina. Še pred desetletjem pa je bilo drugače. »Ko je bil sin star 5 let, je znal govoriti le slovensko. Potem pa sem začela razmišljati, kakšno šolo bo sploh lahko obis-

koval ta fant, ko na Japonskem govori le slovensko. Vpisali smo ga v plavalni tečaj in tako se je precej hitro naučil novega jezika. In ko je šel v šolo, sem se ob njem učila japonskega jezika in pisave. Vendar je pisava precej komplicirana. Če hoče človek prebrati časopis, mora poznati vsaj pet tisoč znakov. Sicer pa obstajajo slovarji, v katerih je moč najti znake, zadnje čase pa si je moč pomagati z računalniki, na katere lahko pišemo v latinici, na ekranu pa se pojavijo japonski znaki. Sicer pa je teh znakov toliko, da tudi izobraženci ne poznajo vseh. A Japonci o tem, da bi pisavo poenostavili, ne razmišljajo, ker je v njih preveč zakoreninjena tradicija, na katero so tako ponosni, da se ji ne bi kar mimogrede odpovedali,« niza prijazna in zgovorna Marjana.

Marjana pove, da Fujio obvlada pogovorno slovensko, nemogoče pa je, da bi bil kos tudi književnemu jeziku. »Doselej sem obsojala sama sebe, češ da sem naredila premalo, da ne zna bolje materinega jezika, sedaj pa spoznavam, da je nemogoče, da bi ga brezhibno obvladal, ker nima v okolici nikogar, s komer bi se lahko pogovarjal. In tudi če bi si želel utrjevati znanje z branjem knjig, bi bilo težko, ker ne bi razumel izrazov, ki se v pogovornem jeziku manj uporabljajo. Očitno pa mu je zadnje čase veliko do tega, da bi znal bolje slovensko, zato se je letos sam odločil, da bo obiskoval poletno šolo slovenskega jezika v Ljubljani. Tako se je veselil in se pripravljal, potem pa zaradi vojne ni bilo nič. Rada pa bi, da bi obr-

žal stike s Slovenijo, čeprav se za življenje tukaj najbrž ne bo nikoli odločil. Navajen je pač na japonski način in ritem življenja,« niza Marjana.

SLOVENSKA VOJNA V SREDIŠČU JAPONŠKE MEDIJSKE POZORNOSTI

Čeprav se pogovor neprestano suče okrog Japonske, pa ne gre, da se Marjana ne bi spomnila zadnjih junjskih in prvih julijskih dni, ki jih je zgrožena preživljala daleč od domovine, ki jo je teptala okupatorska vojska. »Japonci novice, ki so povezane v Ameriko, prikazujejo na veliko, jim posvetijo veliko medijskega prostora. O vojni v Kuvajtu so poročali nepretrgoma podnevi in ponoči. Ko je bil potres v Ameriki, smo imeli sveža poročila vsako uro, ko pa se je zemlja tresla v Armeniji, tega skoraj ni bilo na TV. Tudi nekateri dogodki iz Evrope, ki so lahko precej pomembni, so novinarsko obdelani le bežno. To pa ni moč reči za vojno v Sloveniji. Japonci so ji posvetili izjemno veliko časa in prostora v sredstvih obveščanja. Tako lahko zatrdim, da smo bili seznanjeni z vsemi podrobnostmi, poleg tega pa imam tudi satelitsko televizijo, s pomočjo katere dobim neposredna poročila iz Velike Britanije, Nemčije, Francije, Sovjetske zveze, Amerike ter seveda iz Japonske. Enkrat pa smo si lahko ogledali celo direkten prenos poročil TV Slovenija. Dogodke sem spremljala tudi v japonskih in angleških časopisih in lahko rečem, da smo bili na Japonskem zelo dobro obveščeni o dogodkih v Sloveniji, morda celo bolje kot Slovenci sami. Zelo pomembno pa je, da so bili dogodki osvetljeni z različnih zornih kotov. Sicer pa so Japonci najraje čim bolj nevtralni, torej ne tu ne tam. Res, da so bili proti srbski ekspanzionistični politiki in proti Jugoslovanski armadi, vendar pa se niso strinjali s tem, da bi se Slovenija in Hrvaška osamosvojili. Priznanje Slovenije bi bila zamera Sovjetski zvezi. Čutila pa sem, da so za Slovenijo, čeprav ni bilo uradnega priznanja. Občutili je bilo, da bi, če bi Slovenijo in Hrvaš-

ko priznale Združene države Amerike, enako storila tudi Japonska,« pripoveduje 39-letna Marjana.

»Ko sem gledala vsa ta poročila, me je zelo mikalo, da bi prišla v Slovenijo. Ni lepo, da tako rečem, ampak po eni strani mi je bilo prav hudo, ko ob mojem prihodu v Slovenijo ni bilo skoraj nikjer več nikakršnih sledov vojne, nobenih dokazov. Le pri Vrhniku sem videla požgane avtobuse, pa na Brniku so še vidni sledovi razdejanja. Vedno imam pri sebi fotografski aparat, da čim več posnamem in da bom potem pokazala fotografije iz moje domovine ljudem, ki jih učim. Teh učencev pa je veliko, kar nekaj sto. Mislim si, vsaj nekaj lahko naredim za Slovenijo, vsaj to, da jim pokažem, kako je bilo tukaj med vojno.«

DRŽAVLJANSTVO NI ROKAVICA

Eno najpogostejših vprašanj, ki so jih postavljali znanci ob njenem obisku v Sloveniji, je bilo, kako si je sploh upala priti v Slovenijo. »Sem večni optimist in mislim, da se tam, kjer sem jaz, ne more zgoditi nič hudega. Strah me je bilo le, da bi zaprli meje, ko bi bila že v Sloveniji in ne bi mogla nazaj na Japonsko. Toda vidim, da je vse tako, kot je bilo takrat, ko sem bila nazadnje v domovini. Ne občutim nikakršne razlike. Za nekaj pa je bila ta vojna v Sloveniji vseeno dobra, če sploh lahko govorimo o dobrih platih vojne. Pred vojno Japonci niso vedeli za Slovenijo. Moji učenci štejejo od 4 do 60 let. Pri mlajših uporabljam knjige, za starejše pa sestavljam lekcije sama. Prilagam jim pomembnim dogodkom v svetu. Ko je bilo vroče v Zalivu, sem pisala lekcije o Kuvajtu, sledile pa so lekcije o Sloveniji. Ljudje, ki jih poučujem, so, verjetno precej po moji zaslugi, pred slovensko vojno vedeli za Jugoslavijo, ostali pa bolj malo. Tudi učitelji na šolah, ki jih poznam, v glavnem niso vedeli, kje je Jugoslavija ali da sploh obstaja. Ko pa so se začeli na televiziji vrstiti dogodki iz Slovenije, me je iz previdnosti vsak najprej vprašal, od kod sem, iz katerega konca Jugoslavije. Četudi sem vedno govorila, da sem Slovenka, si tega pač ni nihče zapomnil, tudi zato ne, ker veliko Japoncem sploh ne pravi Jugoslavija, ampak zgolj Jugo. Tudi v časopisih jo tako imenujejo. Tako pravzaprav sploh niso vedeli za ime Jugoslavija, za Slovenijo pa se jim še sanjalo ni. Vojna v Sloveniji pa jih je naučila vsaj malo zemljepisa, kar je za Slovence lahko le dobrodošlo.«

Kot že rečeno, v bližini Marjaninega doma ni Slovencev, z ostalimi Jugoslavlani pa ne išče stikov, ker je preveč razočarana nad njimi. »Zato pa bi toliko raje kaj naredila za Slovenijo, a sama ne vem, kaj. V letih, odkar živim na Japonskem, sem spoznala, da gre tja iz Jugoslavije veliko denarja, a se nekoristno porabi, neke izgubi, skratka, učinkov ni videti. Na primer: stavba jugoslovanske ambasade na Japonskem je v primerjavi z ostalimi ambasadami palača, kaj delajo v njej, pa ne vem. Učinkov ne zaznamo. Potem je Jatova agencija, ki ne naredi prav nič, razen to, da svojo rojakinjo prinese okrog. To sem namreč občutila na lastni koži.

Potem imamo zastopstvo Jugoslavije, na katerem je prosil za delo znanec, sicer Hrvat, ki je rekel, da bi bil zadovoljen s skromno plačo, da bi le lahko nekaj naredil za svojo državo in da nikakršne skrbi z njegovim stanovanjem ne bi imelo podjetje, ker ima svojo hišo. Pa ga nisem sprejela. Kompas tudi ne naredi nič, prevarajo pa so me, o to pa to. Vse te prevare imam dokumentirane in nekoč bom vse to tudi pokazala. Leta in leta le gledam, kaj počnejo jugoslovanski predstavniki na Japonskem in kako se obnašajo v tujini. Vedno sem si mislila: za en tak Kompas ali Jat, kakršen je na Japonskem, bi lahko tudi jaz opravila delo poleg svojega rednega dela. Za eno predstavništvo bi, gledano na to, koliko naredijo, zadostoval en človek, pa, da jih je cel kup,« potoži nad lagodnim odnosom, saj se je od Japoncev pošteno namočila delovnih navad. Pravi, da na Japonskem že zelo malo majhnim otrokom privzgojijo navado, da morajo biti ves dan zaposleni, da koristno uporabijo vsako minuto in da ne mečejo časa kar tako v stran. Zato ne čudi, da je med Japonci več primerov smrti zaradi obremenjenosti in prezaposlenosti.

Marjana je vsa leta, odkar je izseljena, ostala zvesta Jugoslaviji in jugoslovanskemu državljanstvu. »Očetova teta je živela v Sovjetski zvezi več kot 20 let, a je vedno obdržala matinsko državljanstvo. Ko sem odhajala na Japonsko, mi je rekla: »Potni list ni rokavica, ki si jo jo mili volji snameš in vzameš novo. Karkoli se ti že zgodilo, obdrži svoje državljanstvo.« Vse to slej sem spoštovala njene nasvete, sedaj pa mi je postalo nekoliko strah. Če bi bilo namreč tako narobe, je bolje, da imam japonsko državljanstvo, kar pa pomeni, da bi morala imeti le to glasovo, saj Japonci ne dovolijo dvojnega državljanstva,« pravi otožno Marjana, v njenem glasu pa se slutiti upanje, da ji ta korak morda le ne bo potreben.

M. BEZEK-JAKŠIČ

Iz Novega mesta s kolesom v Pariz

Pregovor pravi, da vse ceste vodijo v Rim. No, čisto vse seveda ne, naša cesta je vodila do Pariza, ki je od Novega mesta oddaljen kakih 1600 km. Opremljeni z avtokartami, šotorom, spalnimi vrečami in ostalo prepotrebno opremo, predvsem pa z dobro mero optimizma, smo se sredi julija odpravili proti oddaljenemu cilju.

Našo zahodno mejo smo prestopili v Novi Gorici. Italijanske ceste so lepe, ravne, široke in skoraj brez vzpona. Samo poganjanje pedal je v taki pokrajini lahko zelo monotono, zato smo si čas krajšali s poslušanjem walkmana in z ogledovanjem pokrajine. Pokrajina sama je sila zanimiva. Vse je ravno in obdelano, koruza, trta, riž, pšenica, hkrati pa je še vse namakano.

Štirje dnevi do Torina so minili kar hitro in brez posebnih težav, če odštejemo Tomažev »polet« prek balance in pa moje vijugaje po tračnih tramvaja v Torinu z avtobusom za sabo. V Torinu smo imeli približno polovico poti za seboj, pred seboj pa tudi najtežji del: Alpe. Mogoče smo potegnili eno pametnejših potez, ko smo se odločili, da gremo prek Alp z vlakom. Po zapletih na železniški postaji v Torinu, namreč nihče na postaji ne zna angleško, italijansko pa smo mi razumeli le malo bolje kot oni slovensko, smo se nekako dokopali do vozovnic. Zložili smo kolesa in se z nočnim vlakom odpeljali do Chamberija, ki je na francoski strani. Na meji so nas italijanski cariniki dobro pregledali, češ da švercamo drogo; za to se imamo zahvaliti jugoslovanskim potnim listom. Francoski carinik pa nas je kar malo peresnetil. Prijazno nas je pozdravil, ko je videl, da smo iz Novega mesta. Bil je namreč tukaj na dopustu.

V Chambery smo prispeli ob dveh ponoči, zato smo najprej poiskali kraj za spanje, kakih deset kilometrov izven mesta. Nočna voznja z biciklom

brez luči se je izkazala za sila zanimivo, vendar je ne priporočam preveč. Vreme v Italiji je bilo sijajno, sicer vroče, vendar suho. V Franciji pa so se takoj začeli zbirati oblaki, pihal je veter, pa tudi cesta je bila nekam čudno vijugasta in nas je kar nekajkrat vodila gor in dol, tako da smo se kar namučili do Lyona. Tam smo s skromnim znanjem francoščine, to je pogovarjanje in mahanje z rokami, končno našli mladinski hotel.

Sedmi dan poti se je izkazal za najtežjega. Veter in dež izmenoma, povrh vsega pa še cesta, ki se dviga in spušča, tako da naredi komaj kaj kilometrov. Veter je bil tak, da smo morali krepko pritiskati na pedale pri vožnji navzdol. Pri vetru Murphyjevi zakoni v celoti držijo. Če veter ne piha, potem piha v hrbet. Če piha malo, potem piha od strani, če pa je veter močan, ti zanesljivo piha v obraz. Zaradi dežja smo morali večkrat bežati v gozd. In tako, med nekim čakanjem, opazimo podobnega popotnika kot mi: z biciklom, torbami, spalno vrečo, kako se je začel zaganjati v bližnji klanec. To nam je dalo nekaj poguma pa smo se pognali za njim. Na vrhu klanca smo ga dohiteli.

Neznanec nam pa zastavi vprašanje: »A slovensko govorite?« Lahko si predstavljate naše in njegovo presenečenje, ki pa tudi ni bilo tako veliko, saj so menda samo Slovenci tako nori, da rinejo s kolesi tako daleč. Ivo, kot je bilo ime našemu novemu znanцу, je potoval sam. Prevozil je tudi Alpe, ki smo se jim mi elegantno ognili, cilj pa je imel isti kot mi, zato smo hitro sklenili, da ostanek poti prepotujemo skupaj. Vreme pa se je medtem močno poslabšalo, začelo se je pravo zlivanje iz škafa.

Mokri, z voljo povsem pri tleh, smo si uspeli najti suh kotiček v nekem zapuščenem svinjaku. Najprej smo odstranili kakih 10 cm debelo plast prahu in umazanine, potem smo na tla dali kartone iz bližnjega smetišča, šele nato opremo za spanje.

Takrat se je tudi zelo izkazal mini kuhalnik, saj je topla juhica močno prijala. Zjutraj je dež začuda nehal padati, mi pa smo se vsi pomečkani vozarili dalje. To je bil zadnji dan poti navzgor, saj smo tega dne proti večeru prišli do Meluna. Tam imam strica, ki nas je zelo gostoljubno sprejel. Prišli smo do normalne hrane, kopalnice in celo, pomislite, postelji. Njegovi francoski sosede so nas hodili gledat, kot kakšne redke živali.

Melun je 50 km oddaljen od samega centra Pariza, je pa že skoraj njegov del. Zato smo se čez dva dni (v nedeljo, 28. 7.) odpravili do samega centra Pariza. Bili smo priča cilju Tour de France. Tu pa vidiš prave kolesarje — profesionalce. Bogve kaj te može sili v to, da se pehajo skozi take stvari, kot so: padci, neskončno dolge etape, po vsakem vremenu ipd. Denar verjetno. Ker smo bili na kolesih, so tudi nas Parizani veselo pozdravljali.

Končno na cilju pod Eifflovim stolpom

li. Na hitro smo si ogledali Eifflov stolp, Louvre, notredamsko katedralo, potem pa odbrzeli v Pariza, ki se mu reče Chatillon. Tam se našel kulturni dom Slovencev v Franciji, kjer smo prenočevali.

Dom vodi gospod Nace Čretnik, ki že vrsto let skrbi za župnijo zdomskih Slovencev, tam dala v Parizu. Ker je bila nedelja, so ravno takrat imeli srečanje. Spet smo morali odgovorjati na neskončno vprašanj. No, to je bil le del zelo toplega sprejema. Povzročili smo kar veliko zanimanja med ljudmi, ki živijo 20 ali 30 let tako daleč od doma. Večina od njih je po drugi vojni odšla s trehdeskimi leti za kruhom, nekaj pa tudi zaradi političnega preganjanja.

Naslednje dni smo posvetili ogledu Pariza in njegovih znamenitosti. Zaradi pomanjkanja denarja smo si muzeje ogledovali bolj od znanja, pa tudi dvigala na vrh Eifflovega stolpa si nismo privoščili. Kakorkoli že, Pariz te s svojo ogromno množico in s svojim vrvežem kar posrka vase. Mesto samo je zelo čisto, razen kakih zakonitih ulic arabskega dela, hkrati pa ponoči lahko nevarno.

Pet dni v Parizu je prehitro minilo. Zaradi pomanjkanja denarja smo se prvega avgusta odpravili proti domu. Tokrat smo se peljali z vlakom do Milana, kajti nekako se nam ni dalo kolesariti po Franciji, saj je bila vremenska napoved precej slabša, vedeli pa smo, da nas v Italiji čaka lepo vreme. Vlak je včasih čudovita stvar, kar naenkrat potuješ razdaljo, za katero si s kolesom potreboval pet, šest dni. Po drugi strani pa si na kolesu v samem mestu stiku z okolico — vse je tu in zdaj. Na pot nazaj proti Sloveniji smo si ogledali Verono, mesto v Rimu in Julije.

Pot nas je vodila še do Benek, ki so sicer zelo zanimive, nam pa zaradi številnih dvignjenih mostov niso preveč prirasle k srcu. Številni turisti, ki so se lahko čudili štirim precej čudnim ljudem, ki so polno otovorjene bicikle prenašali gor in dol prek slovenskih mostov. Iz Benek smo krenili proti Sloveniji in se po dvodnevnem namakanju v odlično zdrizaste morju na slovenski obali končno napotili domov, v Novo mesto.

Za celo pot smo porabili tri tedne, vsak pa po 500 zahodnonemških mark. Na poti smo bili: Peter Beke, kolesar iz Kranja, Tomaž Turk, Peter Udovc in jaz. Tudi koles seveda ne smem pozabiti, z nami vred so prevozili kakih 2300 km. Dvomim, da bom še kdaj zmozel tako dolgo pot.

DAMJAN MURN

OBRAZI

»Vidiva se nad zvezdami«

To z ujetništvu je hudo čudna zadeva. Brunkova Mici iz Šmihela je v svojem življenju zelo dobro poznala dva, ki sta padla v ujetništvo. Prvi je bil oče, po poklicu kovač. Med prvo svetovno vojno so ga ujeli Srbi nekje pri Nišu. Nikoli več se ni vrnil domov in za njim se je izgubila vsaka sled. Po naključju je potem prišel mimo neki možakar in njeni materi povedal, kako slabo so Srbi ravnali z ujetniki. Gnali so jih toliko časa, da so obnemogli.

Drugi je bil France Brunek, njen mož. Ko se je on bil na ruski fronti, z Micko se nista bila skupaj, zato ga potem, ko je padel v ujetništvo in preživel v Rusiji šest dolgih let, še ni pogrešala. Je imela tisti čas dosti drugih skrbi. Kajti še zelo mlada je šla med tuje ljudi. Iz domače vasi Straža pri Sentrupertu, kjer so jo poznali kot Uhanovo Micko, se je odpravila služiti na bližnji Hom. Tam se je mladi deklini dobrihal starejši možakar, vendar le toliko časa, da je dosegel svoje. Ko mu je Micka povedala, da je noseča, je ni hotel več poznati. Potem ji je pisal, naj bi se nekega večera spet dobila. »Vidiva se nad zvezdami,« ji je pihal na srce. Micka pa ga je spregledala. Ko je prišel, jo je takoj pričel siliti, naj pije vino iz steklenice, ki jo je prinesel s sabo. Ona pa ni hotela. Rekla je, naj najprej pije on. Jezno je zlijl vino stran in odšel. »Ce bi pila tisto vino, me danes ne bi bilo več tukaj,« pravi Micka. Tako pa je tukaj, stara skoraj tridesetletna let in s spomini na dolgo življenje, v katerem je bilo več revščine in bridkosti, kot pa dobrote in radosti.

Micka je bila vesele narave, rada je delala, pela, in ljudje so jo imeli radi. Tako je preživela tudi z nezakonsko deklico. Potem pa je prišel iz Rusije France Brunek in sta se poročila. France je bil med ujetništvom ves čas na neki kmetiji. Tudi doma se je lotil kmetovanja. Postal je oskrbnik na graščini Kot med Mirno in Sentrupertom. To sta kot zakonca vzela v najem. Sprva jima je šlo v redu, potem pa je pričela po-

ginjati živina in morala sta stran. Znašla sta se na graščini Ruperč Vrh pri Novem mestu. Tam sta bila vsega skupaj sedemnajst let. Brunek je bil na graščini najprej za hlapca, potem se je zaposlil pri železnici, Micka pa je pomagala na vrtu in polju.

»Dokler je bila stara gospa Staretova živa, je bilo na Ruperč Vrh zelo lepo. Čez sem imela vrt ob graščini, pomagala sem pri vseh delih, tudi pri pranju. Pranje je sploh bilo nekaj posebnega pri tej graščini, saj v bližini ni bilo večje vode, zato se je pralo le enkrat na mesec, pa takrat kar po tri, štiri dni. Prišle so Lakovčanke, da smo doma kuhale, potem pa nas je hlapec naložil na voz skupaj s perilom in odpeljale smo se na Krko v mesto. Tam doli pri Grilcu je bil flos, kjer smo potem cel dan izpirale perilo. Bilo je kar veselo. Spominjam se, da je dal enkrat stari gospodar hlapcu s seboj vino, potem pa ga je, ko smo spile, hlapec v mestu še kupil, da smo skoraj v Krko popadale, tako razpoložene smo bile,« se spominja takratnega dela in veselja ob njem Brunkova mati.

Novi gospodar ruperške graščine je bil bolj strog. Fabjančič se je pisal in je bil pri železnici v službi. Natančen je bil in se ni dal kar tako preslepiti. Zato si je nabral pri nekaterih tudi precej zamere, pri tistih, ki so poravnavali med vojno, brž ko se je ponudila prilika. Ustrelili so ga in vrgli v jamo v gozdu Padež. Mici je še sedaj prepričana, da so ga ustrelili po krivem. Res, da je bil graščak nekoliko trd, je pa bil tudi pravičen. Grad je bil takrat zažgan, Fabjančičeva žena Dora pa se je s sinom in hčerko rešila v mesto. Bila je dobra ženska in Mici pravi, da je njeno drugo hčerko, ki so jo Nemci odpeljali, osumljeno, da je sodelovala z osvobodilno fronto, rešila pred internacijo ali še čim hušim prav ona, ki je pri Nemcih zanjo zastavila odločno besedo.

Mici in France sta se obupno trudila, da bi se spet postavila na noge in prišla na svoje. Enkrat pred vojno bi jima skoraj že uspelo. S prihranki sta si kupila hišo pri svetem Roku nad Regrčo vasjo, kamor sta se preselila z dvema otrokoma.

Toda nad hišo je prežalo zlo in Mici je bilo v njej strah. Kako leto prej se je v njej zgodil grozen zločin. Oče in hči sta bila najdena v njej, zvezana in umorjena. Očitno je šlo za roparski napad, zločinci pa so pričakovali več plena, kot so ga dejansko dobili, pa so se hudo znesli nad žrtvama. Micin strah pred hišo se je tudi udeležil. Po enem letu bivanja v njej je neke noči zagorelo. Vse, kar si je družina lahko rešila iz nje, so bila gola življenja in nekaj odej.

Tik pred vojno sta še enkrat poskusila. V bližini Šmihela sta ob cesti kupila parcelo, kamor je France postavil lesen čebelnjak, ki ga je kupil v Birčni vasi. Izkoristil je znanje, ki si ga je pridobil v ujetništvu in čisto po rusko je z zemljo in ometom izoliral stene. To je bil prvi trajni domek Brunkove družine. Bil je še na podeželju, sredi njiv. Danes ga ni več. Na tistem mestu stoji zidana hiša, tesno stisnjena med druge stavbe novomeškega predmestja. V njej živi Mici z delom svojega potomstva. Čeprav je hiša velika, bi bila pretesna za vse, kajti z leti se jih je kar nabralo. Rodila je štiri hčerke, dobila pa sedem vnukov, štirinajst pravnukov in tudi še enega prapravnuka.

T. JAKŠE

krošnjari, toda on je delal po starem, jaz pa po novem. Obšel sem Primorsko, Istro, Hrvaško, največ pa sem bil na Štajerskem in v Prekmurju. Tam sem se tudi največ naučil. Robo sem naložil na vlak in jo poslal tja. Pri enem kmetu, Grahar se je pisal, sem imel skladišče. Ko sem stvari prodal, sem se vrnil tja in dopolnjeval zalogo. Kar je zmanjkalo, sem sproti izdelal. Zdoma sem bil po dva meseca ali kaj takega. Ko sem se vrnil, sem kmetil, dokler ni spet zmanjkalo denarja. Če je bil žep prazen, je bilo treba zopet na pot. Poznani so mi vsi štajerski in prekmurski kraji, pa vse tja do Čakovca in Vavržina na Hrvaškem. Denarja je bilo vedno premalo, saj je zmeraj za kaj zmanjkalo,« pravi prapradnik o svojem boju za kruh.

Med pogovorom sva z Alojzom prišla na afalno pot in krenila po njej do vasi. »Tamle je moja hiša,« pokaže s palico. »Italijani so jo hoteli med vojno požgati. Mene takrat ni bilo doma. Je imel Italijan že vžigalice v roki, da bo zažgal, pa se je žena Angela postavila. Vžigalice mu je zbila iz rok, da se je zmedel in pozabil zakuriti. So pa zato pobrali pri hiši, kar je bilo perutnine in prašičev.«

Doma diši po potici. Kadar je pri Štifci žeganje, je vedno kaj boljšega na mizi, saj pride mimo kak sorodnik ali znanec in mu je treba ponuditi. Alojzova deset let mlajša žena Angela, ki je tako korajžno ubranila hišo pred Italijani, je doma. Po operaciji nog se le težko giblje, zato na žeganje ne more več. Saj je dovolj, da je šel eden od hiše. Domači me povabijo na kavo, potem me Alojz pospremi do vrat. Pravi, da je bilo na Novi Štifci malokrat toliko ljudi, kot jih je bilo letos. Zvonjenje je še vedno slišati skozi gozd, ko se odpravim nazaj proti cerkvi. Vsaj ne morem zgrešiti, ko se odpravim po Alojzovi bližnjici navzgor. Le malokdo jo še uporablja, zato je steza zaraščena.

T. JAKŠE

Najstarejši romar na Novi Štifci

Starejši možakar, oprt na leseno palico, zre za množico romarjev, ki pojoč v procesiji sklepajo krog na hribu pri Novi Štifci, eni od najstarejših in najpopularnejših dolenjskih romarskih poti. Ne priključuje se množici, ampak se napoti po travniku navzdol. Hitro stopim za njim in se mu pridružim.

»Bi lahko povedali, kako je bilo na tej božji poti nekdanj, je bilo tudi toliko ljudi in kakšno je bilo razpoloženje?« ga vprašam. Možakar se ustavi, me začudeno pogleda in vpraša: »Kako, da ste pa našli ravno mene!«

»Starejši človek ste, pa sem mislil, da bi kaj vedeli,« mu odgovorim že z rahlim dvomom, da se morebiti nisem obrnil na pravega. Možakar pa me šegavo pogleda in vpraša: »No, pa recite, koliko sem star?«

Tako sva se srečala z Alojzom Šego, najstarejšim romarjem na Novi Štifci in skoraj zagotovo tistim človekom, ki je na Novi Štifci obiskal največ velikošmarenjskih žeganj. Koliko je Alojz star, seveda nisem uganil. Tam okoli sedemdeset sem mu jih prisodil, on pa se mi je prizanesljivo nasmehnil in samozavestno izjavil: »Ja, starejšega tukaj gori ni.«

Končno sva le prišla do tega, da je Alojz že v štiriindevdesetem letu, torej živa pričar četrtno obstoja te ene najstarejših in najpopularnejših dolenjskih romarskih poti. Doma je iz Ravnega Dola, oddaljenega kak poldrugi kilometer nižje skoz gozd, v vsem svojem življenju pa je zamudil le nekaj žeganj pri Novi Štifci. To je bilo takrat, ko ga je avstrijski cesar pokli-

cal pod orožje in je moral prezebiti na tirolski fronti, med snegom, kamenjem in železjem, ki je letelo vsenaokrog in sejalo smrt. Manjkal je tudi potem, ko je po avstrijskem razpadu prišel v ujetništvo in tam preživel šestnajst mesecev. Manjkal je zopet, ko ga je takoj po vrnitvi domov že drugi dan prišel iskat orožnik, s katerim je moral na služenje starojugoslovanske vojske. Spet je moral vzeti v roke puško in se odpraviti na Koroško braniti severno mejo. No, ko že omenjamo odsotnost, moramo prišteti tudi tistih sedemnajst mesecev, ki jih je Alojz prebil v internaciji, od Raba prek Padove do Rencicija, pa tisti čas, ki ga je preždel v gozdu in se ni upal domov, ker se je bal, da ga bodo zaradi sodelovanja s partizani zgrabili Nemci.

Zvonovi so pritrkavali, pesem je še vedno odmevala s hriba, midva z Alojzom Šego pa sva se med pogovorom spustila čez travnik in se potopila v gozdne sence. To je bližnjica, ki jo k Štifci ubira Alojz, kajti korajžni štiriindevdesetletnik hodi tja, kot se spodobi, seveda peš. Med potjo ga sprašujem, če se spominja tistega župnika, ki je skladal pesmi in je bil pri Novi Štifci, predno so jo na začetku tega stoletja prevzeli frančiškani. Seveda se ga spominja, mi je zatrljal Alojz, to je moral biti tisti, ki ga je s palico preganjal po hribu, ker je skupaj z drugo otročadjo hodil rabutat češnje. Drug ni mogel biti, kajti potem so prišli patri in tudi vseh njih se Alojz dobro spominja, saj je nemalokrat hodil k njim na delo.

Kadar Alojz ni bil v vojski ali v internaciji, je bil kmet. Toda le takrat, ko ni šel okoli na krošnjarenje. »Pri suhi robi sem bil samouk. No, nekaj sem se naučil tudi pri očetu, ki je tudi

**KMETJE IN DRUGI
LASTNIKI GOZDOV**

**PRILOŽNOST TUDI
ZA VAS**

**PO UGODNI CENI S TAKOJŠNJI
PLAČILOM ODKUPUJEMO
HLODOVINO BUKVE, BUKOV
ŽAGAN LES IN BUKOVE
ELEMENTE.**

INFORMACIJE:
KLI LOGATEC d.o.o.
61370 LOGATEC, TOVARNIŠKA 36
TELEFON: (061) 741-711 int. 276
TELEFAX: (061) 741-279

**45
PIONIR**

**Ste ambiciozni, poslovni, želite biti uspešni?
Odločite se za nakup lokala ali poslovnega
prostora v Novem mestu.**

AVTOBUSNA POSTAJA

— omejeno število lokalov za gostinsko in
trgovsko dejavnost

NOVI TRG

— poslovni prostori različnih namembnosti in
velikosti

**Obiščite nas in pomagali
vam bomo pri vaši odločitvi.**

Informacije:
GIP »Pionir« Novo mesto
Prodajna služba
Kettejev drevored 37
tel.: (068) 21-826
fax: (068) 23-213

NAGRADA V STAVČO VAS

Žreb je izmed reševalcev 31. nagradne križanke izbral MIHO SADRJA iz Stavče vasi pri Dvoru. Za nagrado bo prejel knjigo Softwar — mehka vojna, ki sta jo napisala Thierry Breton, francoski informatik, in Denis Beneich, ameriški strokovnjak za ameriško književnost. Nagrajencu čestitamo.

Rešite današnje križanko in pošljite rešitev najkasneje do 9. septembra na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 33.

REŠITEV 31. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 31. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrstah, glasi: VROČE, PLAN, ASAM, LECA, STISKANEC, TAR, AMATI, POLETJE, OJ, OČI, LANINA, STALIN, AKER, KORELAT, CIBA, IMAGO, RAK, TAN, TORAKOSKOPIJA, SEČ, STAROSTA

MISLI

Umetnost je praktična in vplivna. Odseva spoznanja posameznikov in preobraža zavest ljudi, torej tudi zgodovino in življenje. S. SIMČIČ

Skozi sedanost gre človek z zavezanimi očmi... šele pozneje mu snamejo ruto z oči in človek, ko se ozre na preteklost, ugotovi, kaj je živel in kakšen smisel je to imelo. M. KUNDERA

Vsaka ustvarjalna misel je tudi nekoliko subverzivna, ker nenehoma znova ocenjuje in raziskuje že ustvarjene vrednote. E. ČIMIČ

Čim višje se vzpnemo k prestolu, tem manj je krivde in greha, tako je v vseh družbah. P. ZIDAR

Meso koplje grob

Heidelberška študija dokazala, da vegetarijanci v povprečju živijo dlje

Z znanstveno zanesljivostjo je potrjeno, da vegetarijanci živijo dlje, je zapisal švicarski časopis Neue Zürcher Zeitung, ko je navajal rezultate tako imenovane Heidelberške študije, doslej največje tovrstne raziskave v Nemčiji. Za študijo se je prostovoljno javilo nad 1900 udeležencev vseh starosti, ki so jih opazovali več let.

Statistično ugotovljena razlika med tistimi, ki jedo meso, in tistimi, ki se ga zdržijo bolj ali manj dosledno, je nesporna. Prvi so bolj zdravi in živijo dlje, to pa je odvisno tudi od trajanja njihovega vegetarijanstva. V primerjavi z ljudmi, ki redno in obilno uživajo meso, imajo predvsem manj bolezni srca in krvnega obtoka, ki zlasti v obliki angine pectoris in previsokega krvnega pritiska pobirata najhujši smrtni davek.

Toda ali sta samo obilica mesa in živalske maščobe ter pomanjkanje vlaknin kriva za zgodnejšo smrt in pogostejše bolezni? Ne, odgovarja nemška študija, vegetarijanci imajo običajno tudi bolj zdrav način življenja, ne kadijo in se več gibljejo. Z zelenjavo, ki jo uživajo v večjem obsegu, dobivajo v svoj organizem tudi več vitaminov A, C in karotina, ki zmanjšujejo nevarnost obolenosti za rakom. Študija je pokazala, da tudi v tem ne kaže pretirativnosti in da je zmernost zlato pravilo. Jedilniki strogih vegetarijancev, so preveč enostranski in imajo zato nekatere druge neželjene posledice.

Mednarodni sodnik za športne in službene pse Janez Hojan (levo) in eden od novomeških kinoloških pionirjev Dušan Potočar bosta širila pasjo kulturo in znanje po Dolenjski. (Foto: T. Jakše)

NAGRADNA KRIŽANKA

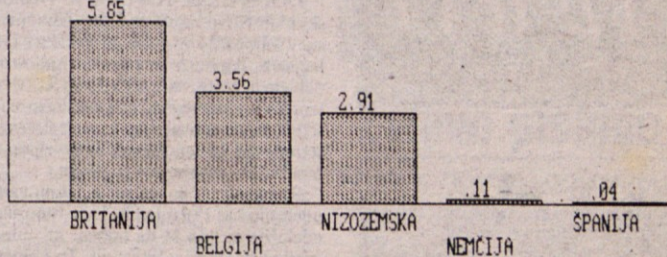
33

KEM SIMBOL ZA VANADU		GR ČRKA	NERODOVITNA ZEMLJA	PREORANA ZEMLJA	MOŠKO IME	AVTOR J UDIR	TESLA NIKOLA	SODOBNI SLOV PRISTELI (SMILJANI)	BRUSNI KAMEN	MESTECE NA PELJEŠCU
POUDARJENA MAJHINOST						KLJUČNO ZRNO TALNOČVETK. ENOSPOLNA RASTLINA				
TROJA							HUDO LESTVICA			
KOVŠKO DELO MRZLOST					TUREK	ITAL ALPSKI SMUČAR (ALBERTO)			OGNJEŠKO ZRELO	ČRNA CELINA
KEM SIMBOL ZA ZVEPLO	VISOKO ODLIKOVANJE	STRELENO OROŽJE SPREMILNISTA TKANINA		VRSTA OBUVALA				RAMOVŠ FRAN OČE		
ZENSKO IME				TONSKI SPOL RUMENORJAVNA BARVA						
REČNO PLOVILLO			ŠVED IME ZA FIN LUKO TURKU	KDOR OBLATE PEČE STARA KULTURNA RASTLINA						
INTERNACIONALNA DEVELOPMENT AGENCY		NASIČEN OGLJIKOVODIK OKR ZA EMERTUS					GLASBENIK SPSS ZUPAN VITOMIL			
LOVEČ NA JEREBE						DEL SMUČ SKAKALNICE				
VETRINICA						OKVARA				

svet v številkah

VOJAKI V KRILU

Odstotek žensk v vojaški službi

Lidijam, kot smo pred leti po besedilu neke popevke posrečeno pomenovali naše vojakinje, se pri nas ni uspelo prav uveljaviti in so dekleta v vojaških uniformah ali v vojaški službi še vedno izjema. V svetu pa se ženske kar vztrajno vrivajo v do nedavna tako izrazito moški poklic. Graf tega tedna kaže, kolikšen je odstotek žensk v nekaterih zahodnoevropskih vojskah. Za primerjavo zapišimo, da je v ameriški vojski več kot 200.000 žensk, kar predstavlja okrog 11 odstotkov vseh v vojski zaposlenih. Evropejke so torej vojaško manj nastrojene.

Sila in nasilje sta vedno dvo-
vezna in lahko razkrajata to, kar
naj bi se z njima ohranjalo.
J. PUČNIK

Nezaupanje kot metoda je od-
lično sredstvo vsake oblasti; z
njim in s krivdo naredimo ljudi v
njihovi temeljni drži manj vredne.
P. ZIDAR

Vsako seme nekoč vzklije.
M. KUNDERA

Med človekom in resnico ne
more posredovati ne cerkev ne
partija, temveč se mora vsakdo
soočiti z njo.
T. HRIBAR

Če se enkrat zlomi moralna
hrbtenica, ostanejo brazgotine za
vse življenje.
E. ČIMIČ

Lahko resnično ljubimo le z
mukami in samo skozi muke.
Drugače ne znamo ljubiti in dru-
gače ne ljubimo.
F. M. DOSTOJEVSKI

Ni nič nepotrebne na svetu.
M. KUNDERA

Kdor ob vsaki drugačni misli
zažene vik in krik in vsepovsod
išče sovražnika, ta s svojim hrupom
zakriva predvsem lastno
nemoč in šibkost.
J. ZLOBEC

Nad človeštvo se je treba dvigniti
s silo, z visokostjo duše s
prezirom.
F. NIETZSCHE

Kdor človekovo svobodo do iz-
raza preprečuje in preganja v
imenu »višjih ciljev«, ta družbo
osiromašuje in izdaja lastne cilje,
če jih še vidi.
J. PUČNIK

T. JAKŠE

Štirinožci se selijo v mesto

Povej mi, kakšnega psa imaš, in povedal ti bom, kdo si — V Sloveniji že blizu 250 tisoč psov — Od petih v kratkem času prišli na petdeset žlahtnih pasem

Za standard, ki si ga privoščijo prebivalci neke dežele, je mnogo meril. Morda se bo nekemu zdela naslednja ugotovitev čudna, vendar razkriva enega od občutljivih pokazateljev, v katero smer gre razvoj in kako se dviga raven splošne kulture. Trdimo namreč, da so merilo standarda tudi psi.

Poznavalci ugotavljajo, da se psi, prav tako kot ljudje, selijo v mesta. Tako kot postajajo redkeje naseljene naše vasi, ko ostajajo prazne mnoge kmetije, druge pa se zaokrožajo, tako se zmanjšuje tudi število psov na podeželju, ki je bilo včasih v primerjavi z mestnimi prevladujoče. Sedaj je mestnih psov med tistimi, ki so bili zadnje leto cepljeni, gotovo že precej več. In koliko jih je bilo cepljenih vseh skupaj? Uradni podatki govorijo o približno dvestopetdeset tisoč cepljenih psov v Sloveniji, se pravi, da pride en pes nekako na vsakega osmega človeškega prebivalca dežele. Če se zdi to komu veliko, bi moral v večja mesta, v Pariz ali London, kjer je zlasti v bolj finih četrtih razmerje še bolj v prid psom.

Pri tej selitvi psov v mesta ali, bolje rečeno, v večja urbana naselja, kjer prebivalci niso več odvisni od kmetovanja, je opaziti še eno pomembno področje. Psi se v mestih žlahtnijo in pogospodijo. Medtem ko na podeželju prevladujejo mešane pasme, pa je v mestih večina psov čistokrvnih, za katere so morali lastniki odšteti kar čedne vsote. Recimo temu žlahtnjenju. Pogospodenje pa bi pripisali dejstvu, da je večina mestnih psov prav zaradi omejenega prostora in časa gibanja, prometnih razmer in zahtev, ki jih do njih in lastnikov postavlja urbano naselje, moralo skoraj obvezno

skoz pasjo malo šolo, če že ne osnovno, srednjo ali celo pasjo fakulteto, z njimi pa seveda tudi njihovi lastniki. Razlika med šolanimi in nešolanimi psi je tudi za nepoznavalca verjetno očitna. Enostavno bi se lahko vprašali, zakaj v velemestih vendarle ne opazimo toliko psov, če jih je res toliko, na podeželju pa psa že od daleč zaznamo. Odgovor tiči ravno v šoli. Šolani pes je navajen na ljudi, ima zgrajen odnos do njih, pa tudi do okolja, v katerem živi. Skratka, ne razsaja. Kmečki pes, ki je večino življenja privezan, je prestrašen in agresiven ter zmeden, kadar je odvezan. Seveda gre tu za splošneje trditve in kajpak so možna tudi odstopanja.

»Standard se kaže predvsem v tem, da je bilo pred leti v Sloveniji samo pet do šest pasem, sedaj pa jih je okoli petdeset. Temu botruje uporabnost, pa tudi želja po različnosti. Tako imamo v Sloveniji celo prvo leglo vlečnih psov,« pravi priznani slovenski strokovnjak za pse in mednarodni sodnik Janez Hojan, eden od ustanoviteljev novomeškega kinološkega društva pred slabimi dvajsetimi leti, Dušan Potočar, pa dodaja: »Prednost pri čistopasemskem psu je to, da pri njem lahko pričakujemo določene lastnosti, tako po zunanosti kot tudi po značaju, medtem ko pri mešanču ne moremo vedeti, kaj bo nastalo in kakšne genetske lastnosti nosi zarodek.«

Janez Hojan, po rodu Notranjec, je sedaj upokojen in večino časa preživi na Brezovi Rebri, kjer ima ob brunarici tudi pesjak z nemškimi ovčarji. Skupaj z Dušanom Potočarjem, gostilničarjem iz Potočne vasi, bosta jeseni vodila tečaj za pse in lastnike mladih psov v novomeškem kinološkem društvu, ki ga poskuša nekaj entuziastov po nekajletnem mrtvilu zopet oživiti. V času največjega razcveta je imelo društvo tudi po stopetdeset in več članov in je prirejalo veliko tečajev in pomembnejših tekmovanj. Prav zaradi povečanega števila psov in potrebe po vzgoji lastnikov in njihovih ljubljencev je oživetje dela postala spet aktualna.

Dušan Potočar in Janez Hojan sta ljubitelja psov, s katerima se je prijeto pogovarjati, saj poznata svojo stroko, hkrati pa znata razgovor z mnogimi doživeti in primeri tako zabeliti, da lastnikom psov na njunem tečaju gotovo ne bo dolgčas. Ne gre namreč za navadno dresuro psov, marveč za učenje, pri katerem v razgovoru lastniki zvedo čimveč o pasmah in njihovih lastnostih, o tem, kaj, koliko, kako in kdaj zahtevati od svojega varovancega, pa tudi o svojih dolžnostih do njega. Na tečaju psa sami učijo in tako tkejo še močnejše medsebojne vezi.

Imeti psa ni samo hobi in užitek, temveč je tudi odgovornost. Za nekatere je tudi kruh, saj se je ob njih razvila cela vrsta dejavnosti, od pasjih salonov in velikih pesjakov, ki lahko

nosijo kar lepe dohodke. Urbana družba do lastnikov psov postavlja visoke zahteve. Bolj ko je družba razvita, večje so zahteve. Gre predvsem za higieno, pa tudi za obnašanje, saj so ljudje različni, tako kot psi, in tega se morajo lastniki psov tudi zavedati. Nekateri psov, enostavno, ne prenašajo, še manj pa njihovih iztrebkov. V že kar nekaj državah mora imeti lastnik psa na sprehodu po naselju obvezno s sabo vrečko, v katero pospravi pasje iztrebke in jih odvzre v smetjak. To je visoka pasja kultura. Mi smo kljub vsemu še pri dnu, vendar, če se že gremo ljubitelje psov, potem moramo storiti zanje čimveč, da jih drugi zaradi naše nemarnosti ne bodo sovražili.

T. JAKŠE

vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba

Drago Kumer: AVTOSTOPARKA

2

Vozniku, Novomeščanu, uha-
ja smeh. Potem pa se zresni in
molči. Špelca ga skrivoma opa-
zuje. Visok je, močne rasti,
ima lepo temno polt in goste,
rahlo nakodrane temne lase.
In oči! Kakor delček sinjega
Jadrana! To bi bila partija. Ne-
kaj takega si je Špelca vedno
želela. Pa naj bo Štajerec, Go-
renjec, Primorec ali Dolenjec.
»Zares lep človek!« zavzdih-
ne pri sebi Špelca. Nato še
pomisli: »Kaj če je le voznik
kakšnega podjetja in ni last-
nik avtomobila?«

Limuzina drsi, šofer pa kar
naprej molči.
»Muleži!« godrnja naprej
Špelca sama zase. »Najbrž se
je že naklepetal. Takemu fan-
tu od fare pač ne manjka
žensk.«

Končno lepi voznik le odpre
usta: »Plavolaska s črnimi oč-
mi je bila zmeraj moja simpatija!«

To pove, ne da bi se obrnil k
Špelci. Mlada in zapeljavanja
vajena žalcanka v mislih voza-
la zanko: »Ptiček, si že v klet-
ki! Črne oči, plave lase, mično
postavo, vse to imaš, Dolenjec,
tako rekoč pri rokah.«

Drsita mimo Trojan, Dom-
žal, in že je tu Ljubljana. Voz-
nik pritiska na zavore, motor
utihne.

»Malo okrepčila,« napove vo-
znik. »Kar tja le čez cesto stopi-
va.«

Kakor mlada srnica je stopi-
cala Špelca kraj postavnega
Dolenjca. Da bi jo zdaj videl
kak domačin! V žalecu bi vsi
govorili, s kakšnim fantom se
je Špelca sprehajala!

Jedla sta, pila in spet jedla.
Špelca je jedla in pila počasi,
zmerno. Voznik pa je posprav-
ljal jed in pijačo hitro. Nena-

doma si začne otipavati suk-
njič in obraz na dolgo razpo-
tegne.

»Presneto, denarnice ni-
mam! Le kje sem jo mogel
pustiti?«

Voznik tuhta in preišči, Špelca
pa hitro poravnava račun:
»No, saj ni nič posebnega, sa-
mo tisoč petsto din.«

Nato sta ponovno sedla v li-
muzino, Špelca pa je obupa-
nega voznika tolažila: »Nikar
si ne ženite k srcu! Morda ste
denarnico pustili kje v kakšni
drugi gostilni. Kaj pa če so vas
okradli?«

»To menda ne. Upam, da
vam bom lahko v Novem me-
stu povrnil stroške.«

»Saj ni treba,« se pridruša
Špelca.

Limuzina hitro drsi, kot
blisk šviga po asfaltnem ce-
stišču prek romantičnega do-
lenjskega gričevja in hitro sta
bila v Novem mestu. Tu je
voznik svoj posel zelo hitro
opravil in že sta brzela nazaj
po cesti proti Ljubljani in Ko-
pru. Limuzina je vijugala, dr-
sela, voznik se je pogreznil v
molk, Špelca v preiščevanje.

Koper! Končno v zaželenem
mestu! Teden dni bo Špelca
ostala tu. Sedem dni brezskr-
bnega življenja, sedem sonč-
nih dni in sedem čudovitih
noči.

Pred vrati neke lepo urejene
gostilne s prenočišči prikupni
možak ustavi limuzino in po-
loži desnico na Špelčino ramo.
»Imam sijajen načrt. Za uslu-
go, ki ste mi jo napravili v
Ljubljani, se vam nameravam
pošteno oddolžiti. Nekaj dni
boste moja gostja v tej gostil-
ni... Trenutno sem res v za-
dregi, saj veste, denarnica. Ma-
lo iz mesta imam sorodnike, ki

Nosečnost in moški

Vsak peti moški ima nosečniške bolezni

Švedski zdravniki so v mestu Linköping natančno spremljali zdravstveno stanje enainosemde-
setih moških, katerih žene so bile
noseče, in prišli so do presenetlj-
vih rezultatov. Po teh namreč
moški slabo prenašajo nosečnost.
Najbolj običajni simptomi so
prebavne motnje, zobobol, zmanj-
šan apetit in različne bolečine. Po-
leg tega se moški zredijo. Eden od
njih se je zredil med ženinno no-
sečnostjo kar za dvanajst kilo-
gramov in vso pridobljeno težo
potem, ko je žena rodila, kmalu
tudi izgubil. Trije so morali k zo-
bozdravniku, eden pa je moral
zaradi nosečniških težav celo na
bolniško. Moške nosečniške te-
žave se ponavadi pojavijo med
tretjim in četrtim mesecem ali ne-
posredno pred porodom.

Zdravnik Lenart Bogren v
Karlskroni, ki je opravil raziska-
ve, je prišel do ugotovitve, da je
odločilno za moške težave prav-
zaprav to, kako je med nosečnos-
tjo in pred porodom zaskrbljena
nosečnica. Razlaga za moške te-
žave je torej v tem, koliko se
moški identificira s svojo ženo. K
temu vodijo tudi zaključki, da se
najpogosteje pojavijo prav pri
starejših pari, ki čakajo svojega
prvorojenca. Lenart Bogren zato
meni, da moških nosečniških te-
žav s tem v zvezi nikakor ne bi
smeli prezreti.

J. PUČNIK

vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba

Drago Kumer: AVTOSTOPARKA

2

niso reveži. Če hočem priti do
sorodnikov, moram natočiti
gorivo in še prej lahko mimo-
grede v tovarni Tomos kupim
nek rezervni del zanje. Za to
bi potreboval najmanj pet ti-
soč. Ali mi jih lahko posodite
za dobro uro? Zagotavljam
vam,« dvignil je tri prste v
znak, »da vam takoj povr-
nem!«

»Seveda, seveda!« je globo-
ko zadihala Špelca in dojki sta
ji zaplali kot valčki v blaže-
čem vetriču. »Štajerke nismo
škrt, to pa ne, najmanj pa Sa-
vinčanke!« zažurgoli in zroč
v modre voznikove oči da za-
prošeni denar in še tisočaka
več. Pri tem si potihno misli: »Ti
boš moja duševna in telesna
uteha. Naj se združita Savin-
čanka in Dolenjec in na plaži
sinjega Jadrana naredita ma-
lega Primorca!«

Po voznikovem nasvetu od-
ide v gostilno, da ga tam poča-
ka. Lepi mladenič ji ustrežlji-
vo nese kovček in jo hvali,
kako razumno in dobro dekle
je, ter namiguje, da mu je že
globoko v srcu, kot mu ni bila
še nikoli nobena druga.

»Nemogoče je mogoče,« za-
vzdihne Špelca.

Možakar, enkratni Dolen-
jec, skoči v limuzino in odhiti.

Zaman ga je čakala Špelca
uro, dve. Zaman ga je čakala
vso noč in v postelji vzdihova-
la, se tešila z lažnim upanjem
vse do do jutra in nato do po-
poldneva, ko ji je postalo
jasno, da je grdo opeharjena.

S poslednjim drobižem si je
kupila vozovnico in se vsa
razočarana vrnila v Zalec.

Tako se je končalo Špelčino
popotovanje na morje.

Množični sobotni triatlon

Na triatlonu v Dolenjskih Toplicah se je v teku, plavanju in kolesarjenju pomerilo 189 mladih

DOLENJSKE TOPLICE — Triatlon klub Novo mesto in Krka Zdravilišča sta v soboto, 24. avgusta, pripravila v Dolenjskih Toplicah mladinski triatlon za dekleta in fante, stare od 8 do 18 let. Medtem ko pri najmlajših niso merili časov in so bili vsi zmagovalci, pa je za udeležence, starejše od 11 let, tekmovaljevaljo za republiško prvenstvo v triatlonu.

Razveseljivo je, da se je tekmovaljevaljo udeležilo kar 189 mladih. Tako množične udeležbe ni bilo še na nobeni mladinski triatloni tekmi v Sloveniji. To pomeni, da se je zanimanje za ta šport povečalo šele v zadnjem času. K temu so gotovo veliko prispevali novomeški triatlonci, ki vse bolj popularizirajo triatlon, edini pa so do sedaj pripravili že dve mladinski športni prireditvi. Seveda pa gre zahvala za dobro pripravljeno tekmovaljevaljo v Dolenjskih Toplicah tudi okrog sto ljudem, ki so pomagali pri organizaciji ter glavnim sponzorjem Krki-Zdraviliščem, skupščini občine Novo mesto, Zavarovalnici Tilia in GIP Pionir iz Novega mesta.

Sicer pa so se dekleta od 11. do 16. leta ter fantje od 11. do 14. leta pomerili v plavanju na 200 metrov, kolesarjenju na 6,5 km ter teku na 1,5 km. Dekleta, stara 17 in 18 let, ter fantje od 15. do 18. leta starosti pa so plavali na 400 metrov, kolesarili na 18 km ter tekli 3 km daleč. Z Dolenjske so se dobro odrezali Jazbec iz Meniške vasi, ki je v svoji kategoriji (letnik 79/80) zasedel 2. mesto, prav tako je bil drugi Čelič iz Uršnih sel (letnik 75/76), Švent iz Novega mesta pa je bil v isti kategoriji četrti. Ravbar iz Novega mesta je v kategoriji letnik 73/74 zasedel 5. mesto.

TRINAJSTI JURIS NA VRŠIČ

KRANJSKA GORA — Domače turistično društvo, ŠD Slovan in Kolesarski klub Rog-Franek bodo v soboto, 7. septembra, priredili XIII. juris na Vršič. Prijave je treba poslati do 30. avgusta na naslov KK Slovan Rog-Franek, Ljubljana, Zadrzna 9, startnina pa znaša 200 din. Zamudniki se bodo lahko prijavi tudi na startnih mestih na dan tekmovaljevalje. Kolesarji s tekmovalnimi in gorskimi kolesi, vabljeno!

TENIS V MOKRONOGU

MOKRONOG — Teniška sekcija društva Partizan Mokronog organizira turnir parov, ki bo v soboto, 31. avgusta, ob 8. uri na teniških igriščih v Mokronogu. Vse informacije na ZTKO Trebnje, tel. 44-102.

NOČNI TURNIR V MALEM NOGOMETU

PODBOČJE — Nogometna sekcija V. Mraševo bo v nedeljo, 31. avgusta, priredila 5. tradicionalni nočni turnir v malem nogometu. Začel se bo ob 19. uri na igrišču OŠ Podbočje, zmagovalce in druge pa čakajo lepe nagrade v denarju, jedi in pižici. Prijavite se lahko pred začetkom turnirja. Vabljeno!

NOGOMETNI TURNIR PLETERJE

PLETERJE — Nogometni klub Pleterje pripravlja za nedeljo, 1. septembra, ob 8. uri turnir v malem nogometu na domačem igrišču. Ekipe se lahko prijavi pred začetkom tekmovaljevalje. Vse čakajo lepe nagrade.

REKA: AVTOBOM KOČEVJE — 6:1

KOČEVJE — Nogometni prvotilgaši z Reke so bili trd oreh za izbrano ekipo domačega Avtoboma. Kočevci, ki so bili v prvem polčasu enakovredni nasprotnik, so v drugem polčasu morali priznati premoč gostov. Končni rezultat srečanja je 6:1 je bil v korist gostov, najboljši zadetek srečanja je uspel domačinu Srečku Rajslju. M. G.č

ŠVENT MED TEKOM — Jaka Švent iz Novega mesta je na triatlonu v Dolenjskih Toplicah dobro opravil svojo nalogo. V svoji kategoriji je bil četrti.

ŠVENT MED TEKOM — Jaka Švent iz Novega mesta je na triatlonu v Dolenjskih Toplicah dobro opravil svojo nalogo. V svoji kategoriji je bil četrti.

KRANJEC ZOPET NAJBOLJŠI

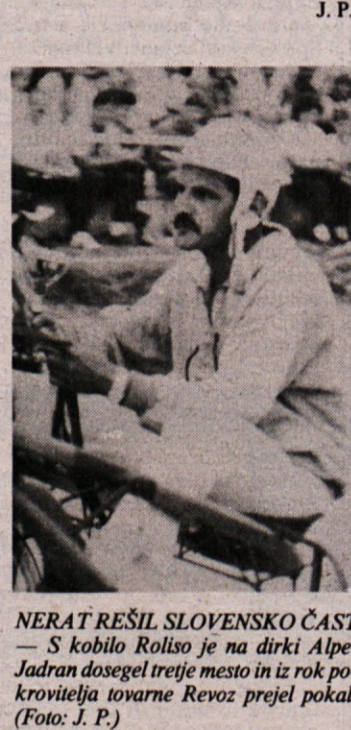
SEVNICA — Na rednem hitropoteznem turnirju šahovskega kluba »Milan Majcen« iz Sevnice je zopet zmagal Toni Kranjec, ki je osvojil vseh 15 možnih točk. Sledili so mu Franc Derstvenšek in Predrag Lazič (oba po 13 t.), Bojan Smerdel (12,5 t.), Mirko Šibila (10 t.) itd. Po osmih turnirjih, ki so jih odigrali v letošnjem letu, pa so najboljši Lazič (71 t.), Kranjec (59 t.) in Derstvenšek (58 t.). J. B.

ZMAGALI TURKI

NOVO MESTO — V dvorani za squash, ki jo je pred kratkim na Mestnih njiyah odprl Novomešan Miha Legan, je bil v soboto prvi turnir za prehodni pokal v tej igri. Pomerilo se je 16 tekmovalcev iz raznih dolenjskih krajev. Prvo, drugo in tretje mesto so osvojili Sebastjan, Mitja in Jože Turk, vsi iz Novega mesta, na naslednja mesta pa so se uvrstili: Julijan Travižan, Tom Zupančič (oba NM), Robi Zupan (Mirna Peč), Gregor Seliškar (MN), Franci Opara (Trebnje) in drugi.

Dirka je bila tudi tokrat odlično organizirana, čeprav je konjeniški klub iz Šentjerneja že nekaj časa brez svojega predsednika. Šentjernejčani pravijo, da delujejo tako kot jugoslovansko predsedstvo in da tega pri organizaciji dirke niti ni bilo čutiti. Dolgoletni predsednik Slavko Novak iz Orehovice je že pred meseci odstopil, predsedstvo pa je njegov odstop sprejelo. Samo upamo lahko, da takšno stanje ne bo vplivalo na prihodnost tega športa, ki ima prav v tem kraju pod Gorjanci globoke korenine. J. P.

Dirka je bila tudi tokrat odlično organizirana, čeprav je konjeniški klub iz Šentjerneja že nekaj časa brez svojega predsednika. Šentjernejčani pravijo, da delujejo tako kot jugoslovansko predsedstvo in da tega pri organizaciji dirke niti ni bilo čutiti. Dolgoletni predsednik Slavko Novak iz Orehovice je že pred meseci odstopil, predsedstvo pa je njegov odstop sprejelo. Samo upamo lahko, da takšno stanje ne bo vplivalo na prihodnost tega športa, ki ima prav v tem kraju pod Gorjanci globoke korenine. J. P.

NERAT REŠIL SLOVENSKO ČAST — S kobiljo Roliso je na dirki Alpe-Jadran dosegel tretje mesto in iz rok pokrovitelja tovarne Revoz prejel pokal. (Foto: J. P.)

NOVA BRIZGALNA V OREŠJU — V tej majhni vasi nad Šmarjeti prstovoljni gasilci le enkrat lemo pripravijo veliko slavnost. To soboto so najprej pripravili tekmovaljevaljo pionirjev — gasilcev. Ti so se pomerili v vaji z brenčajo in v prenašanju vode. Med petimi ekipami so se najbolj odrezali pionirji iz Zbur. Osrednji del prireditve pa je bil prevzem nove motorne brizgalne. Gasilcem jo je slovesno predal poveljnik občinske gasilske zveze Janez Gornik, sprejel pa poveljnik gasilcev iz Orešja Alojz Jeglič. Ob tej priložnosti so mladi iz Vinice in Orešja pripravili še proslavo, zaslužnim krajanom in gasilcem pa so podelili jubilejna priznanja in pohvale. Za požrtvovalnost so priznanje I. in II. stopnje prejeli Jože Zalokar iz Vinice pri Šmarjeti, Stane Jerele iz Orešja ter Dušan Udovč in Marjan Lužar, oba iz Vinice. Podelili so tudi 15 jubilejnih nagrad. Sedemčlanska posadka gasilskega društva iz Orešja (na sliki) je od sobote bogatejša za novo brizgalno. Denar zanjo so zbirali vse leto. Pri tem opravilu je bil najbolj zavzet predsednik društva Alojz Škrbina. (Foto: J. Pavlin)

Preveč potov ob registraciji

Kdaj bodo tudi v Ribnici tehnični pregledi, da ne bo treba tolikokrat v Kočevje ali Ljubljano?

RIBNICA — KOČEVJE — Ob registraciji avtomobila lahko v Kočevju postoriš tako rekoč vse na enem mestu, in sicer pri Avtu Kočevje, kjer ti opravi tehnični pregled, lahko plačaš cestnino, kolke in zavarovanje. Seveda to opravi lahko vsakdo, kdor ponovno registrira avto, medtem ko je za nove avtomobile potrebna še pot na občinski oddelek za notranje zadeve.

V ribniški občini je postopek nekoliko bolj zapleten, saj je treba na tehnični pregled v Kočevje (v Avto ali Zastava avto) ali v Ljubljano.

Vodjo predstavništva zavarovalnice Triglav v Ribnici, Andreja Klemenca, smo vprašali, kako bi se dale te zadeve izboljšati. Odgovoril je:

»Moj cilj in cilj naše zavarovalnice je ustreči ljudem, tako da bodo s čimmanj stroški in kar najmanj poti opravili vse. Iz Loškega Potoka do Kočevja, kjer so tehnični pregledi, je dobrih 50 km, do Ljubljane pa še več. Stroški so ogromni, saj je na območju občine Ribnica in Velikih Lašč okoli 6.000 vozil. Predlagali

SPET OTROCI NA CESTAH

RIBNICA — 2. septembra se spet začne pouk. Vodstvo Postaje milice Ribnice opozarja vse voznike, naj bodo pri vožnji previdni in pazljivi, še posebno pri šolah in na znanih nevarnih odsekih. Nevarna sta zlasti dva, in sicer magistralna cesta od Brega do Ribnice, kjer še ni hodnika za pešce (pločnika), ter križišče magistralne ceste in ceste za Lipovec v Dolenji vasi. Miličniki bodo v teh dneh opravljali poostren nadzor in bodo proti kršiteljem prometnih predpisov strogo ukrepali, nam je povedal komandir PM Ribnica Jože Postrak.

TRAGEDIJA V SLAPNIKU

RIBNICA — Žalosten dogodek se je pripetil 21. avgusta ob 18.30 v vasi Slapnik. Ko je 28-letni Anton S. na dvorišču svoje kmetije obračal traktor, je s prikolico povozil 3-letno hčerko Sandro, ki je bila tako hudo poškodovana, da je med prevozom v ribniški zdravstveni dom umrla.

smo Eurotransu, da bi pri njih uredili tehnične preglede, pa doslej niso pokazali poslušna za to. Verjetno bi se zdaj, po preselitvi vojske, lahko našel prostor za to dejavnost v vojašnici. Vse pa kaže, da bo zadeva urejena šele, ko se bo za to delo odločil kak zasebnik, ki bi morda imel še pralnico avtomobilov in bencinsko črpalko. Kar zadeva plačevanje ob registraciji, pa bi bilo vse lažje, če bi se hkrati z našo zavarovalnico preselil v nove prostore pri Oničevi hiši še oddelek za notranje zadeve. Tako bi lastnik avtomobilov prihranil pota, posebno še, če bi ta oddelek kasiral tudi cestnino. J. P.

TRČIL V DREVO IN UMRL

NOVO MESTO — 22. avgusta ob dveh ponoči je Darko Brlekovič iz Siska vozil tovornjak iz Ljubljane proti Zagrebu. V Mačkovicu je zapeljal preblizu desnemu robu cestišča na neutrjeno bankino, kar je bilo vzrok, da ga je potegnilo prek travnatnega nasipa, kjer je trčil v bližnje drevo. Voznik Brlekovič je umrl na kraju nezgode, škode pa je za 50 tisočakov.

PO DOLENJSKI DEŽELI

- Za brezplačno ozimnico, med katero je krompir zaradi slabe letine zapisan z veliko začetnico, je poskrbel tudi neznanec, ki je na njivi pri Gornji Gomili izkopal večjo količino letos cenjenega pridelka. Lastnika Marjana Zupančiča iz Dol. Maharovca je s tem oškodoval za 5.000 dinarjev.
- Zelenjave in mesnatih izdelkov pa si je zaželel tudi neznan storilec, ki je iz zamrzovalne skrinje prečnega župnika odnesel 10 kg različnega mesa in okoli 5 kg zelenjave. Mešanico dobrot so poznavci ocenili na 7.000 dinarjev.
- Malo manj zahteven je bil nekdo, ki se je kot dolgoprstnež izkazal na Velikem Vidnu pri Trebnjem. Skozi okno stanovanjske hiše Marjana Grdena je odšlo z neznanecem tudi 1.200 dinarjev.

POTA IN STRAN POTOMA

§

dežurni poročajo

OPELJAL KOLO Z MOTORJEM — V noči od 24. na 25. avgust je neznanec izpred stanovanjskega bloka v Ulici 21. oktobra v Črnomlju odpeljal kolo z motorjem znamke Tomos APN 4. Lastnika Roberta Perarda je tako oškodoval za 10.000 dinarjev.

PREREZAL VSE ŠTIRI GUME — V noči od 21. na 22. avgust je v Metliki neznanec na osebnem avtomobilu R 4, last Zavarovalnice Tilia, prerezal vse štiri gume. Škode je najmanj za 4 tisočake.

UMRL ZA POSLEDICAMI NESREČE — 25. avgusta so iz novomeške bolnišnice sporočili, da je za posledicami prometne nezgode, ki se je zgodila 13. avgusta na magistralni cesti pri Trebnjem, umrl Zlatko Novak.

OBSMREKOVE DESKE — Neznan storilec je med 16. in 19. avgustom iz kamnoloma Vraniči odpeljal 2 kubna metra smrekovih desk. Komunala Črnomelj je tako najmanj ob 13.500 dinarjev.

PODRL ŠTIRI SMREKE — Na gozdnem obratu Mokronog, ki spada pod okrilje Gozdnega gospodarstva Brezice, so pred kratkim ugotovili, da je nekdo v začetku letošnjega leta posekal štiri smreke v skupni izmeri 1,58 m³. S črnim posekom je omenjena delovna organizacija ob 3.800 dinarjev.

V BOLNIŠNICI OB DENAR — Na visceralnem oddelku novomeške bolnišnice je neznanec med 12. in 19. avgustom zmaknil denarnico iz nočne omarice bolnice Ane Marolt z Male Loke pri Trebnjem. Maroltova je bila ob 2.500 dinarjev.

ODNESEL ŽIVEGA KOZLIČKA — 19. avgusta med 20. in 22. uro je neznan storilec iz nezaklenjene ograde ob stanovanjski hiši v Stavci vasi odnesel kozlička. Kozliček, last Marka Štrausa, je bil vreden 4 tisočake.

OBRADIKASETOFON IN ZVOČNIKA — 25. avgusta ponoči je neznan storilec iz nezaklenjene avtomobila Jožeta Tršinarja iz Jurne vasi, parkiranega pred gostilno Kapušin v Krasincu, odnesel radiokasetofon in zvočnika. Tršinar je oškodovan za okoli 2 tisočaka.

ODNESEL VEČINO GOSPODINJSKIH PRIPOMOČKOV — Ob najmanj 100.000 dinarjev je bil Albin Grahlj iz Rodin pri Črnomlju, ko mu je neznan storilec med 11. in 20. avgustom iz stanovanjske hiše odnesel televizijski sprejemnik, radiokasetofon, kinoprojektor, dva večja zvočnika, kavni mlinček, vrtni stroj, električni brivnik, plinsko pištolo in nekaj posode.

STRELI IZ VOJAŠNICE

NOVO MESTO — V torek, 20. avgusta, ob 21.30 je neznanec iz smeri hangarjev vojašnice Milana Majcna proti vasi Muhaber izstrelil več rafalov. Eden od rafalov je poškodoval tudi stanovanjsko hišo Jožeta Florjančiča z Muhaberja. Škode je bilo za 5.000 dinarjev.

NEEKSPLODIRANA RAKETA

TREBNJE — 21. avgusta je Jože Šepic iz Velikega Gabra pri Trebnjem na travniku pri Medvedjeku našel neeksplodirano raketo »armbrus« in o najdbi obvestil postajo milice v Trebnjem. Za raketo, ki je ležala v neposredni bližini avto ceste, je poskrbel novomeški pirotehnik.

PILOTTO BREZ PORAZA — Na 3. dirki za odprto prvenstvo Slovenije v speedwayu je minulo nedeljo na stadionu Matije Gubca v Krškem pred približno 2000 gledalci zaslužen zmagal Avstrijec Toni Pilotto, ki ni prepustil tekmečem iz Avstrije, Hrvaške in Slovenije niti točke. Najboljši slovenski tekmovalcec Grega Pintar je izgubil točko le v vožnji s Pilottom, medtem ko si je Krešo Omerzel (na sliki) mu Stane Žigante izročal pokal. Priporil 3. mesto na stopničkah za zmagovalca šele po dodatni vožnji z Avstrijcem Ederjem in Selbom. (Foto: P. P.)

TURNIR POD STARIM GRADOM

OTOČEC — Športno društvo Stari grad bo v čast 15-letnice delovanja društva priredilo v nedeljo, 1. septembra, ob 8. uri na igrišču pod starim gradom nogometni turnir. Vabljeno!

VELIKA KONJENIŠKA PRIREDITEV

METLIKA — Konjeniški klub Črnomelj-Metlika bo v nedeljo, 1. septembra, ob 15. uri na hipodromu v Rosalnicah pri Metliki pripravil veliko tradicionalno konjeniško prireditev. Na programu bodo tri tekme v preskakovanju ovir, galopska in kasaška dirka kmečkih delovnih konjev ter galopska dirka športnih konjev konjeniškega kluba iz Bele krajine. Organizatorji v turnirskih disciplinah pričakujejo okrog 40 konjev in jezdecov iz vse Slovenije in Hrvaške. Tako kot preteklo leto bodo tudi tokrat izžrebali vstopnico, izžrebanec bo dobil živega odojčka. Vstopnice bodo po 50 din, otroci in teritorialci bodo imeli prost vstop.

Veliko konj in še več gledalcev

Uspela konjeniška prireditev v Šentjerneju — Konjeniški klub brez predsednika

ŠENTJERNEJ — Tradicionalne kasaške dirke na hipodromu v Šentjerneju

MURNU IN ANDOLŠKU NOVE TOČKE

OSEK PRI LENARTU — V nedeljo je bila v Oseku pri Lenartu v organizaciji moto društva Mototurist že četrta letošnja dirka za republiško prvenstvo v razredu do 125 ccm in druga v razredu do 250 ccm. V obeh razredih sta se pomerila tudi Novomeščana Jure Murn in Robert Andolšek. Murn je z odlično vožnjo v obeh dirkah ponovno dokazal, da je v izredni formi, solidno pa se je kljub težavi z motorjem uvrstil tudi Robert Andolšek. Rezultat: do 125 ccm — 1. Vindiš (Lenart) 40, 2. Valpatic (Radenci) 30, 3. Fortuna (Šentvid) 28, 4. Murn (Novo mesto) 28; do 250 ccm: 1. Urbanija (Kompas Hertz) 37, 2. Mlinarič (Moturist) 35, 3. Peršoh (Slovenske Konjice) 32, 6. Andolšek (Novo mesto) 17.

vselej privabijo veliko število ljubiteljev tega športa. Minulo nedeljo je bilo na stadionu skoraj 4.000 gledalcev, ki so uživali v domača vseh nastopih, tudi domačih konj. V desetih dirkah, ki so se imenovala po pokroviteljih, so nastopili povečini konji iz slovenskih in hrvaških klubov, še posebej pa je gledalce pritegnila deveta dirka, v kateri so se v okviru skupnosti Alpe-Jadran pomerili vozniki amaterji iz avstrijske Štajerske in Slovenije. Tudi v tej, že 5. dirki po vrsti so bili boljši Avstrijci. Zmagal je 24-letni podjetnik Roman Maier iz Gröbminga, odlično pa se je odrezal tudi Šentjernejčan, 33-letni mizarški mojster Jernej Nerat, ki je s kobiljo Roliso dosegel tretje mesto.

V zadnji dirki je bil dosežen tudi najboljši kilometriški čas in nov rekord šentjernejskega hipodroma. Odslej je ta 1:17,8, dosegel pa ga je Talbot, osemletni žrebec voznika Miha Koprivnika iz Konjeniškega kluba Maribor. Naslednja konjeniška kasaška prireditev bo 1. septem-

Novomeški atleti solidni

Rekord Aljoša Počiča v teku na 3000 m

NOVO MESTO — V nedeljo se je na stadionu pod Portovaldom končalo dvodnevno tekmovaljevaljo za atletski mladinski pokal republike Slovenije. Za novomeški atletski klub so nastopili: Primož Žižek in Gregor Rus v metu kladiva in metu diska, Katka Jankovič v teku na 400 metrov z ovirami, Nina Štampohar in Igor Kovač v teku na 200 metrov, Irena Matekovič v skoku v daljavo, Martina Hribar v suvanju krogle, Aljoša Počič pa v teku na 3000 metrov z ovirami. Državni mladinski rekord Žlezničarskega atletskega kluba Ljubljana v teku štafet 4 krat 400 metrov s časom 3:37,77 in nekaj odličnih rezultatov

mladih atletov priča, da se atletiki obetajo boljši časi. Dolenjci smo lahko z nastopom naših zadovoljni. Rezultati: Aljoša Počič je v teku na 3000 metrov z ovirami s časom 9:37,07 dosegel nov mladinski dolenjski rekord, Primož Žižek je bil zmagovalce v metu kladiva s 53,88 metra, Katka Jankovič je s časom 16,34 v teku na 100 metrov z ovirami zasedla tretje mesto, tretjevrščeni pa sta bili tudi pionirka Daša Bartol v skoku v višino (150 cm) in Irena Matekovič v skoku v daljavo (534 cm). Prav tako je tretje mesto zasedla štafeta mladink v postavi Tratar, Matekovič, Jankovič in Štampohar v teku 4 krat 100 metrov.

Vzrok za pogin rib še vedno neznan

Še ena strokovna ocena — Predlog: ugotoviti stanje v Rinzi skozi vse leto, da bo možna primerjava ob poginih rib — Urediti kanalizacijo — Popisati onesnaževalce

KOČEVJE — Poročali smo že o zadnjem velikem poginu rib v Rinzi julija letos in o ugotovitvah Zavoda za ribištvo Ljubljana, ki je opravil strokovni pregled poginulih rib. Te dni smo prejeli še strokovno oceno Univerzitetnega zavoda za zdravstveno in socialno varstvo Ljubljana, ki je opravil analizo treh vzorcev vode iz Rinže. Voda je bila vzeta za vzorec nekaj ur po opaženem poginu rib.

Iz pisne strokovne ocene povzema, da vzrok za pogin rib zagotovo niso bile fenolne snovi in tudi ne anionski detergenti, pa tudi ne, da je pogin zakrivila gnojevka. Voda je bila najmočnejše onesnažena pod zapornicami. V enem od vzorcev so odkrili cinkobakterije, ki proizvajajo strupene snovi, prisotne pa so kjerkoli ob »cvetenju vode«.

Strokovna ocena ugotavlja, da ostaja pravi vzrok pogina še naprej neznan. Težko ta je ugotoviti predvsem zato,

ker je takrat močno deževalo, kar je povzročilo tudi močnejši dotok meteornih voda v Rinžo. Najverjetneje so prav te vode prinesle v Rinžo snov, ki je povzročila pogin rib. Analiza pa ni zajela vseh nevarnih snovi, ki so v vodi, saj bi bilo za celotno kemijsko in mikrobiološko analizo potrebnih 10 do 20 litrov vode.

Zaradi dejstva, da prihaja v Rinzi občasno do pomorov rib, bi bilo po-

trebno ugotoviti, kakšno je stanje vode skozi vse leto. Šele potem bi lahko primerjali vzorce odvzete vode ob poginih rib z običajnim stanjem v Rinzi, ugotovljajo strokovnjaki zavoda in predlagajo, da je potrebno dokončno urediti kanalizacijo in dotoke v reko ter tako tudi preprečiti, da bi ob nalivih meteorne voda prinašala v Rinžo fekalije in druge nevarne snovi iz okolja. Ob zaključku še predlagajo, da je treba napraviti vpišek morebitnih onesnaževalcev in pisati tudi snovi, s katerimi delajo in ki bi lahko zastrupljale vodo in ribe. Strokovno oceno sta pripravila mag. Davor Lovinčič in dipl. biologinja Tatjana Rupel-Vernik.

Pridružujemo se protestom in zahtevam

Sklepi predsedstva

Na redni seji predsedstva Skupnosti borcev 5. SNOUB »Ivan Cankar« 21. avgusta v Ljubljani smo sprejeli sklep, s katerim se pridružujemo protestom, in zahtevo RO ZZB NOV Slovenije, tisočih Slovencev, najvišjih političnih voditeljev Slovenije, mnogih strank, organizacij, društev in drugih, da se prepepe ustanavljanje in delovanje Nove slovenske zaveze in odpočije Anton Drobnič, kot vodilni ideolog Nove slovenske zaveze, s funkcije javnega tožilca Republike Slovenije.

Borci Cankarjeve brigade smo se malo manj kot tri leta narodnoosvobodilnega boja proti okupatorjem borili tudi proti bojevnikom protikomunistične milice in kasneje domobrancev, ki so se kot pomožne enote fašistične oziroma nacistične policije bojevali proti lastnemu narodu, ki je bil od njihovih gospodarjev obsojen na smrt.

Oziviljanje domobranstva, te strastne prikazni preteklosti, že močno obremenjuje našo družbo, znižuje že doseženo raven svobode, človekovih pravic in demokracije v Republiki Sloveniji. Ustanavljanje NSZ je še poskus več, da se umažejo NOV in partizani, borci za svobodo slovenskega človeka, da se prevrednostjo zgodovinska dejstva in rehabilitira domobranstvo-kvislinštvo. Opozarjamo, da že dosedanje delovanje NSZ in njeni arogantni odmevi na javne proteste proti ustanavljanju tega društva poraja delitve in sovraštvo med njimi.

Zahtevamo od pristojnih državnih organov:

— prepoved vsake oblike oživljanja fašizma, nacizma in druga ne civilizirana organiziranja in delovanja;

— da se takoj odpočije Anton Drobnič.

Predsedstvo skupnosti borcev 5. SNOUB »Ivan Cankar«

KAMERA ODKRIVA — Na deponiji pri trebanjski Surovini je oko kamere opazilo precej odslužene vojaške opreme, od številnih postelj pa do ostankov dveh kombijev, štirih kampanjov in Fapovega tovornjaka, itd. Iz novomeške in ribniške vojašnice je Surovina zvozila najmanj za okrog 100 ton opreme JA. Nema pričča časov, ki nepreklicno minevajo. (Foto: P. P.)

Biti Slovenec v tujini je nekaj vzvišenega

Pismo našega zdomca

Pred kratkim ste objavili moj prispevek o zdomčevem premišljevanju. Nisem imel namena, da bi bilo to pisanje kdaj objavljeno, pač pa le, da vas informiram. Vendar vseeno hvala za odzivanje, čeprav bo kje povzročila nespornost. V nekaterih primerih pa še kar naprej velja, da Balkanci krademo kot srake. Trenutno so veliki mojstri Srbi oz. krog okrog Miloševića in podobnih.

Biti Slovenec v tujini je po junjskih dogodkih nekaj vzvišenega, povsem drugače, kot so bile Cankarjeve slutnje, ko se je še Kristus zjokal, ko je srečal Slovence. Drži, da smo bili v usodnih dneh vojne zdomci na boljšem, ker smo bili na varnem. Glede na to, kako so se v teh težkih časih junjsko držali naši fantje, pa se čutim dolžnega, da se jim ob priložnosti oddolžim z deviznim prispevkom. Upam, da je konec zlaganega bratstva in da bodo kmalu tudi na Balkanu postavljena stvarna razmerja. Za vse nas pa bo veljalo: čimveč delati in varčevati.

Za konec pa še moja misel: »Tako, kot bo bodo tudi Združeni narodi prevzeli Prešernovo Zdraviljo za himno človeštva, bo šele postavljen temeljni kamen za mir in zadovoljstvo.«

JANEZ DROBNIČ
Nemčija

Pol zastoni, pol za »šenk«

Vlada zahteva od učiteljev, da bodo pol svojih nalog opravljali brezplačno — Dodeli časopisni naslovi o izboljšanju šolskih standardov so bili prenačljivi

V Poročevalcu skupščine Slovenije je bil 8. t.m. objavljen Predlog zakona o osebnih dohodkih delavcev v šolstvu (ESA 428). Tolikokrat zahtevano sistemsko urejanje plač v šolstvu — od osnovnih šol prek srednjih do visokih in višjih in za vsa Slovenijo — je torej sedaj pred nami. Zakon skupno z drugimi predpisi zapira šolam možnost, da bi na podlagi internih pravilnikov in s pomočjo dodatnih sredstev kakorkoli spreminjale plače svojih delavcev. Učiteljski, od osnovnošolskih pa do visokošolskih, in seveda tudi vsi ostali — od

- Red je osnova vzgoje. (Joubert)
- Samo mati ve, kaj pomeni ljubiti in biti srečen. (Chamisso)
- Dober novinar je vedno skeptičen. Nikoli ne verjame tistega, kar mu povedo. (Fish)

PRENAGLJENA OBTOŽBA KRAJE

Moja žena Anica in hči Bernarda sta bili v petek, 16. avgusta, v Novem mestu in sta se spotoma oglasili v samopostrežbi Dragice Bobič v Skočjanu. V trgovini tisti hip ni bilo drugih strank, niti lastnice, bili sta samo dve zaposleni prodajalki. Kasneje, približno čez eno uro, je lastnica trgovine prišla na dom obtoženo ženo in hčerko, da sta v trgovini ukradli denarnico neke stranke, ki da bila takrat na pultu. Obe sta tako dejanje zanikali, ker to ni bilo res. Ona pa je vztrajala, da so jo (kdo?) videli v ogledalu.

Denarnica je bila last nekega moža (z avtomobilom nemške registracije). Naslednje jutro se je ta mož prišel opravičiti za obtožbo, češ da je denarnico našel v prtljajniku avtomobila med robo, kupljeno v tisti trgovini. Jaz sam sem predlagal, da mi mož da 5.000 din in da odstopim od tožbe (on je imel s sabo neko pričo).

Lastnica trgovine Dragica Bobič se še ni prišla opravičiti, kar pa bi se spodobilo. Vse to je zelo prizadelo mojo ženo in hčerko.

FRANC LUŽAR
Zagrad 32
p. Skočjan

V STRAŽI SMRDI

Stanovalci novejšega dela v Straži smo primorani vonjati vsebino greznice, ki jo razlije možak na travnik, in to v neposredno bližino hiš, za nameček pa še ob vsakršnem času — tudi če je sredi popoldneva pri 30 stopinj C. Človek bi mislil, da je to zgolj naključje, vendar se še ni zgodilo, da bi vsebino pripeljal v dnež, ko je pričakovati dež, ki bi nas spravil ob »suhičke«, tako jih imamo pa kar nekaj dni.

Da je to stara zgodba, pove naslednje: Že v vsaki manjši družbi, če kdo »spusti« in nič prijetno ne diši, se vpraša: »A je spet PAVČEK pripeljal?«

Stanovalci ulice
Resa — Straža

KRASIČANI SO PODPISALI

V Dolenjskem listu št. 30 sem prebral prispevek z naslovom »Bodo Krasičani vzeli pravico v svoje roke?«. Lahko vam povem, da je bil moj oče zraven, ko so Krasičani v svojem gasilskem domu podpisovali, da se strinjajo z oddajo stelnikov KZ Črnomelj, da bi iz njih naredili rodovitna polja. Za koliko denarja je takrat šlo, oče ni omenjal, glavni cilj pa je bil, da bi se mladi kmetje tudi zaposlili. Takrat so hodili na delo fantje in mošje iz Gribelj, Bednja, Adlešičev, Cerkvišč, Boginje vasi. Krasičani so bili morda pretni, da bi si na ta način prislužili plačo. Kjer so bili prej hlevi, je sedaj farma piščancev, ta zemlja pa je pripadala Cerkviščanom, zemlja okrog hlevov pa trem hišam s Krasinca, ki so sedaj prazne, ter ljudem iz Boginje vasi in Prilozja.

PAVEL ŽELJKO
GRIBLJE

VABILO NA 2. TABOR SKD

NOVA GORICA — V soboto, 14. septembra, bo v Novi Gorici 2. tabor Slovenskih krščanskih demokratov z bogatim kulturnim programom. Novomeška podružnica bo organizirala prevoz prek Žužemberka, odhod avtobusa pa bo iz Šentjerneja ob 4.30, iz Novega mesta pa ob 5. uri. Prijave zbirajo predsedniki krajevnih odborov in člani OO SKD (Novi trg 6, tel. 21-040) int. 247, prijavitelj pa se je mogoče do vključno 10. septembra. V Trebnjem zbira prijave Drago Nahhtigal, Ulica heroja Slaka 36, tel. 44-607. Potni stroški so za odrasle 200 din na osebo, za šolsko mladino in študente 100 din, za predšolske otroke pa je prevoz brezplačen.

snadžike, ravnateljev, pa do dekana in rektorja, bodo torej prejemali plačo na podlagi tega zakona, čeprav drugod po svetu to urejajo s kolektivno pogodbo, pri kateri imajo delodajalci in delavci možnost iskanja najprimernejše rešitve. Slovenska vlada ima pač rajši proste roke, da sama odloča, kaj je dobro za šolstvo tega naroda.

Kaj Predlog zakona predpisuje in česa vsega niti ne omenja? V 2. odstavku 12. člena zahteva od vsakega učitelja, da brezplačno opravi tudi do tri ure tedensko suplenco (to je 7% učiteljeve učne obveze). To nas v najboljšem primeru spominja na zakone o vojaški obveznosti, kajti nikjer drugje se česa takšnega še ni z zakonom predpisovalo. Poleg tega pa isti člen nalaga učiteljem še dolžnost, da 30-odstotno povečano učno obveznost mirne duše sprejmejo kot samo po sebi razumljivo in jim je ne bodo obračunali kot nadure. Pa to ni dovolj. Krona vsega je 3. člen, ki prepisuje izvršnemu svetu, da določa osnovo za obračun osebnih dohodkov v šolstvu. Na videz je to izenačitev z delavci v javni upravi, vendar imajo ti v svojem sistemu nekatere dodatke, ki jih učitelj nima in je zato v slabšem položaju. Učiteljske plače bodo prepuščene dobri volji izvršnega sveta. Trenutno bi sicer učitelji dobili malce večje plače, ker so pač spet krepko zaostale za drugimi osebnimi dohodki, pa tudi zato, da bodo molčali. Toda že jutri lahko vlada ugotovi, da denarja v proračunu pač ni in zniža plače, kot se ji zljubi.

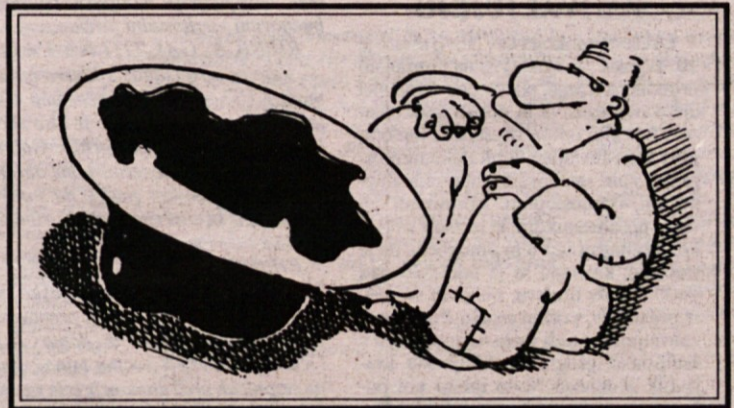
Zgodba se izteka v znak izvršnega sveta o določitvi normativov in stan-

dardov za izvedbo programov v srednjih šolah, ki jih je sprejel 8. t.m. in s katerimi nam postane jasno, kolikšna je skrb naše vlade, da uniči javno in »brezplačno« šolstvo, kajti zakon o zavodih dopušča tudi privatne šole, ki jih ti predpisi ne obvezujejo. Učitelj bo učil v tolikšnih oddelkih, da ga učenci ne bodo niti slišali, kaj šele poslušali, ker so normative zvečali za vse letnike za 15%, tako da bo v razredu najmanj 36 učencev, tako v prvih kot v višjih letnikih. V praksi to pomeni, da bo učitelj v povprečju učil brezplačno kar debel razred več z naključno pripadajočo mu plačo. To razkošje pa velja le za učitelje »teoretičnih« predmetov, kajti bistveno bolj so zaostreni normativi za pouk v skupinah, kamor spada tudi praktični pouk, kjer naj bi odpravili neznanje učencev v njihovem poklicnem znanju, ki smo ga očitali našim poklicnim šolam.

Pravljice o zmanjšanju števila učencev v razredih, o katerih so pisali časopisi v začetku avgusta, veljajo le za osnovno šolo (ker pač ni več otrok). V srednjih šolah pa se bo (če se bo) zmanjšalo število šole prihodnje šolske leto in še to le v prvih letnikih in do tiste stopnje, kot je veljalo do letos.

Ob vsem tem bodo učitelji dobesedno brezplačno opravljali vse naloge, kar pomeni za učitelja materinskih in leto dva meseca dela. Učitelji bodo pri dnevi in bodo zastoni opravili tudi vse popravne izpite, zaključne izpite pa še diferencialne, dodatne, ponovne, privatne idr. izpite, več kot polovico dela razrednika itd.

ZOLTAN JAN

Še več o nenadni smrti dojenčkov

Odmev na zapis v Dolenjskem listu (DL 8. avgusta) — »Prepričana sem, da vem za pravi vzrok in če bi zapis rešil vsaj eno življenje, ga je vredno objaviti«

Za nenadne smrti dojenčkov medicina do danes še ni našla prave razlage. Otroka starši zdravega položaja v postelji, po nekaj urah, v večini primerov zjutraj, pa ga najdejo mrtvega. Nihče jim ne zna pojasniti vzroka smrti. Prepričana sem, da vem za pravi vzrok smrti dojenčkov.

Prvi vzrok je položaj postelje glede na škodljivo sevanje. O pravilnem položaju ležišč je bilo v naših sredstvih obveščanja že veliko napisanega.

Sebično bi bilo zadržati zase vedenje o škodljivosti primarnega (naravnega) in sekundarnega (tehničnega) žarčenja. Nihče pa nima pravice nekomu vsiliti določeno spoznanje in zahtevati, da ga uboga. Vsek človek ima pravico do svobodne volje oz. odločitve. Žal so svobodni volji svojih staršev podrejeni otroci. Malokdo še ni slišal, da imajo nekateri otroci navado ponoči »potovati« v postelji. Zjutraj jih najdejo starši v vnožju ležišča, ležijo zviti poprek itd. Vsi ti spremenjeni položaji imajo vzrok v škodljivih žarkih, ki gredo prek posteljice. Večina dojenčkov, ki so že dovolj močni, se jim nagonsko lahko izogne, mlajši dojenčki pa tega ne morejo. Svoje neugodno počutje izražajo z jokom, so prepoteni, imajo krče itd. Menim, da približno tretjina dojenčkov tudi v takšni postelji kar dobro spi. So pa posledice pozneje hujše: škiljenje, jecljanje, motena motorika. Odvisno je od genetskega faktorja. Ena od posledic je tudi nenadna smrt dojenčka.

Vendar do smrti kljub škodljivim žarkom v postelji ne bi prišlo, če ne bi bil prisoten še drug vzrok — paraziti v krvi in tkivih dojenčkov.

Dobro so poznani črevesni paraziti ali zajedalci, kot so človeška glista, podančica, ozka trakulja, pasja trakulja. Zelo malo pa vemo o drobnih, s pro-

OBVESTILO

LJUBLJANA — Slovenska Karitas ve vključuje v pomoč ljudem, ki jih je v teh poletnih mesecih prizadelo neurje. V sicer že dovolj težkih razmerah želimo olajšati vsaj tisto gorje, ki se mu s človeško močjo ni mogoče zoperstaviti. Stiska prizadetih je tudi naša stiska, ostanimo solidarni. Sredstva za pomoč lahko nakazete na žiro račun: 50100-620-133 05 1140116-623903 s pripisom: Solidarnost v neurju.

Spodimo zavist!

Iz odprtega pisma republiški skupščini: odveč je omahovanje

Slovenska skupščina je na preizkušnji, ali bo pri tako pomembnem zakonu, kot je Zakon o denacionalizaciji, sklepala tako, kot so parlamentarne stranke v svojih programih tudi zatrjevale. Glede na polemiko in dvome, ki so spremljali nastajanje tega zakona smo razlaščenca dolžni še enkrat utemeljiti njegov brezpogojni sprejem.

Zavzemamo se za trg in težko pričakovane spremembe, ki bodo pomagale rešiti naše shirano gospodarstvo. Vsi vemo, da je zgolj pravno priznani lastnik edino tisti, ki lahko racionalno razporeja delovna mesta, resnično stimulira delavce in še kako skrbi, da mu imetje ne bi propadlo. Po razlastitvah je vsakdo od premoženja iskal le svoje koristi in ga s tem iz dneva v dan bolj siromasil. Ta proces, ki traja žal še danes, lahko zaustavi sprejete omenjenega zakona. Ohranjeni status quo in v nedogled modrovati, kako naprej, je zgolj oddaljevanje od ciljev in rešitev, ki so že zdavnaj pred nami. Razviti svet se s takšnimi rešitvami razkazuje in jih potrjuje že desetletja.

Pravica do nedotakljivosti zasebne lastnine je ena od osnovnih človekovih pravic. Razlaščenca vemo, da bodo tudi naši sinovi in vnuki v skladu s prekinjeno družinsko tradicijo dolžni z vrtno lastnino umno in uspešno gospodariti. V to jih bo prisilila ekonomska nujna.

Zakon o denacionalizaciji postavlja pravne temelje za nemoten delovni proces in jasne lastniške odnose z veliko odgovornostjo, katere danes, ob družbeni lastnini, ne pozna nihče. Zato je vsakršno omahovanje ob tem vprašanju odveč. Vračanje v naravi se naslanja na pravne temelje razvitih ekonomij, ki segajo v daljno rimsko pravo. Načelo vračanja, če se to le da, je ostalo od takrat pa do danes skoraj nespremenjeno, žal le v razvitem svetu in ne tudi pri nas.

Bodimo že enkrat kristoljubni in spodimo iz src zavist, ki je vsa ta mnoga leta zavirala gospodarski razvoj in napredek.

RAZLAŠČENCI

Dejstva govori, da nam za enkrat to uspeva, saj imamo dom praktično vseskozi zaseden, kar nam kljub nizkim cenam omogoča, da zaenkrat poslujemo še brez izgube.

Glede hranjenja prašičev pa naj povemo, da je bilo z navedeno informacijo ustvarjeno napačno mnenje glede trošenja hrane. Ne glede na to, če bi mi imeli svoje prašiče ali ne, zaradi tega ne bi bila nič manjša poraba živil in tudi hrana v domu ne bi bila nič cenejša. Vedeti je treba, da v domu pripravimo dnevno 600 obrokov hrane in jasno je, da poleg pomij ostane v krožnikih tudi kaj hrane pri posameznih oskrbovancih. Prav gotovo je, da je gospodarnejše s to hrano rediti prašiče, kot pa jo metati proč, ali pa jo komu podarjati. Naj povemo, da hranijo prašiče tudi v drugih domovih, kjer imajo pogoje za to. Poleg tega hranimo poleti prašiče tudi z zelenjavno.

Naj zaključimo z našo oceno, da je takšno pisanje ne le žaljivo, za delavce in oskrbovance doma, ampak je, milo rečeno, tudi nekulturno.

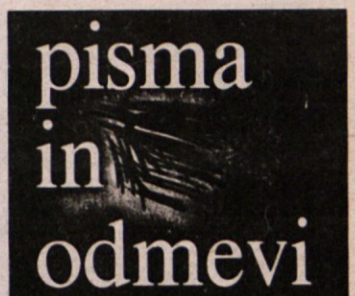
IVAN ŠKOF, direktor

Kritika ali zlonamerni čvek?

G. Stepan, očitete mi zlobnost, bom pa zloben

V prejšnji številki Dolenjskega lista se je pod tem naslovom razpisal gospod profesor Marko Stepan, ki skuša opravičiti obstoj Centra za kulturno prosvetno dejavnost v Metliki, hkrati pa me vabi, naj mu predlagam sanacijski program, s pomočjo katerega se bo ta center samovzdrževal. Nič ne bo iz tega, gospod Stepan. Ko ste nastopili službo v tem centru, so vam verjetno predstavili metliškega izvršnega sveta povedala, da je center ustanovljen s pogojem, da s svojo dejavnostjo zasluži tudi za svoj obstoj. Da je kaj takega v Metliki nemogoče, vam je bilo verjetno znano od samega začetka, a ste delovno mesto kljub vsemu sprejeli. Ni mi treba razlagati, da se od knjižnice, kino predstava, tečajev in podobnega ne da živeti ne v Metliki ne kje drugje, vem celo to, da so podobni centri in zavodi podpirani ne samo na Švedskem, ampak tudi, ne boste verjeli, v sosednji črnomaljski občini.

Res je tudi to, da je bilo metliško kulturno življenje veliko bolj razgibano, ko ta občina ni imela centra. Naj vas samo spomnim na poletne kulturne prireditve na grajskem dvorišču, na Zimске urice, predstavitev knjig, na kulturne praznike (predstave so bile v hotelu, pri Mežnaršiču, Rajmerju itd.). Očitete mi zlobnost, bom pa zloben. Letos se Metlika ni spomnila ob 8. februarju na velikega pesnika, Čeprav bi radi s Glankom, ki v glavnem obračunava z menoj, prikazala, kako je center razgibal metliško kulturno življenje s koncerti, tečaji in ne vem, s čim še. Pa to ni res.

Žaljivo pisanje

Misli k novici, objavljeni v »Sprehodu po Metliki«

V rubriki sprehod po Metliki je v številki 33 v Dolenjskem listu 15. avgusta po naslovom »Oskrbovalnica v Domu starejših občanov je od 1. 8. 1991 višja za celih 20%«. Med drugim tudi zapisano, da bi bilo še najlepše biti v Domu starejših občanov nič drugega kot prašič: ležiš v pospravljenem svinjaku, hranijo pa te z isto hrano kot varovance.

Menimo, da tako pisanje nikomur ne koristi, torej tudi ne piscu in ne časopisni hiši.

Zakaj ne bi pisec ob novici, da so cene povečane za 20 odst., raje napisal to, da je oskrbnina v Domu počitka Metlika najnižja v socialnih zavodih Slovenije, da zaradi hrane ni v domu še nihče shujšal, da zaradi hrane ni še nihče zapustil doma in da so si mnogi naši novo sprejeti oskrbovanci, ki so prišli v dom zaradi podhranjenosti in podobnih težav, v domu tako opomogli, da so v relativno kratkem času shodili in se usposobili za normalno samostojno življenje. Zakaj ne bi raje napisal, da so prav nizke cene, poleg drugega seveda, kot je ustrezen standard ipd., tisti razlogi, ki nam omogočajo, da dobivamo veliko število oskrbovancev iz drugih krajev Slovenije in sosednje Hrvaške, saj imamo v domu le eno tretjino oskrbovancev iz domače občine. Naj omenimo, da smo tudi po uveljavitvi nove cene že sprejeli oskrbovance iz drugih slovenskih občin prav zaradi konkurenčne cene. Globoko se zavedamo, da imamo za domače potrebe preveč postelj in da nam je najdražja prazna postelja. Zavedamo se, da moramo storiti vse, da bomo vsestransko konkurenčni, torej tudi s cenami.

Dejstva govori, da nam za enkrat to uspeva, saj imamo dom praktično vseskozi zaseden, kar nam kljub nizkim cenam omogoča, da zaenkrat poslujemo še brez izgube.

Glede hranjenja prašičev pa naj povemo, da je bilo z navedeno informacijo ustvarjeno napačno mnenje glede trošenja hrane. Ne glede na to, če bi mi imeli svoje prašiče ali ne, zaradi tega ne bi bila nič manjša poraba živil in tudi hrana v domu ne bi bila nič cenejša. Vedeti je treba, da v domu pripravimo dnevno 600 obrokov hrane in jasno je, da poleg pomij ostane v krožnikih tudi kaj hrane pri posameznih oskrbovancih. Prav gotovo je, da je gospodarnejše s to hrano rediti prašiče, kot pa jo metati proč, ali pa jo komu podarjati. Naj povemo, da hranijo prašiče tudi v drugih domovih, kjer imajo pogoje za to. Poleg tega hranimo poleti prašiče tudi z zelenjavno.

Naj zaključimo z našo oceno, da je takšno pisanje ne le žaljivo, za delavce in oskrbovance doma, ampak je, milo rečeno, tudi nekulturno.

IVAN ŠKOF, direktor

Kritika ali zlonamerni čvek?

G. Stepan, očitete mi zlobnost, bom pa zloben

V prejšnji številki Dolenjskega lista se je pod tem naslovom razpisal gospod profesor Marko Stepan, ki skuša opravičiti obstoj Centra za kulturno prosvetno dejavnost v Metliki, hkrati pa me vabi, naj mu predlagam sanacijski program, s pomočjo katerega se bo ta center samovzdrževal. Nič ne bo iz tega, gospod Stepan. Ko ste nastopili službo v tem centru, so vam verjetno predstavili metliškega izvršnega sveta povedala, da je center ustanovljen s pogojem, da s svojo dejavnostjo zasluži tudi za svoj obstoj. Da je kaj takega v Metliki nemogoče, vam je bilo verjetno znano od samega začetka, a ste delovno mesto kljub vsemu sprejeli. Ni mi treba razlagati, da se od knjižnice, kino predstava, tečajev in podobnega ne da živeti ne v Metliki ne kje drugje, vem celo to, da so podobni centri in zavodi podpirani ne samo na Švedskem, ampak tudi, ne boste verjeli, v sosednji črnomaljski občini.

Res je tudi to, da je bilo metliško kulturno življenje veliko bolj razgibano, ko ta občina ni imela centra. Naj vas samo spomnim na poletne kulturne prireditve na grajskem dvorišču, na Zimске urice, predstavitev knjig, na kulturne praznike (predstave so bile v hotelu, pri Mežnaršiču, Rajmerju itd.). Očitete mi zlobnost, bom pa zloben. Letos se Metlika ni spomnila ob 8. februarju na velikega pesnika, Čeprav bi radi s Glankom, ki v glavnem obračunava z menoj, prikazala, kako je center razgibal metliško kulturno življenje s koncerti, tečaji in ne vem, s čim še. Pa to ni res.

Prepričali ste me, da vam gredo v nos moji honorarji. Naj vam v tolažbo povem, gospod profesor, da niso tako visoki, kot morda mislite, pa še to, da so verjetno težje zasluženi kot vaš osebni dohodek.

TONI GAŠPERIČ

- V boju proti komunistom imajo največ uspeha bivši komunisti. (Petan)
- Diplomacija je orožje civilizacije. (Churchill)
- Ni slabih čet, so le slabi častniki.
- Sovraštvo je ljubezen, ki se je izjalovila. (Kierkegaard)
- Masa funkcionarjev je posušena lava revolucije. (Kasper)

Prav jim je, zasebnim vinogradnikom!

Kaj se je vnovič pokazalo ob letošnjem vinogradniško vinarskem sejmu v Ljubljani — Čas je, da se zasebni vinogradniki bolje organizirajo, sicer ne bodo mogli bolj uveljaviti svojih koristi

Letošnja ocenjevanja vin pridelka 1990 nasploh so pokazala nadpovprečno kakovost. Tako v krajevnih ali regionalnih okvirih. To pa je potrdilo tudi mednarodno ocenjevanje vin za letošnji, ljubljanski 37. mednarodni vinogradniško-vinarski sejem VINO '91, ki je bil tokrat zaradi balkanskega miru pri nas v Heideggu v Gradcu (Avstrija).

Predsednik ocenjevalne komisije, dr. Dušan Terčelj s Kmetijskega inštituta Slovenije, ni ravno zadovoljen s strogostjo meril pri ocenjevanju nekaterih slovenskih vin. Letos so jugoslovanska vina (kljub še nedokončani razdružitvi!) uradno razvrstila na vzorce iz Slovenije (SLO — lahko se bere tudi »Splošni ljudski Odpor«), Hrvaške (CRO) in iz ostale Jugoslavije (YU). V ocenjevanje so dali: Slovenija 344, Hrvaška 69 in druge jugoslovanske republike — z očitnim bojkotom — vsega komaj 30 vzorcev! Temu primerno bomo v podrobnejšem pregledu obravnavali le Slovenijo.

Pri ocenjevanju vseh vzorcev naziva »šampion« ni dobilo nobeno slovensko, kaj šele CRO ali YU vino. Slovenska vina so dobila 14 velikih častnih diplom z veliko zlato medaljo. Od teh 4 vzorci zasebnih vinogradnikov: rulanec = jagodni izbor Čurin — Praprotnik; beli pinot = Marko in Rudolf Škočaj (Brajda); sauvignon = Antonija in Jurij Hlupič ter rumeni muškati = Jože Kupljen.

Uspehi slovenskih zasebnih vinogradnikov, zlasti zvečanje njihovega fizičnega števila in števila vzorcev v primerjavi z lanskim letom je po pregledu

statističnih podatkov očitno. To pa velja tudi za višanje ocen po kakovosti. Tudi to je v skladu z nekajletnim trendom naraščanja v primerjavi in razmerju z vzorci iz »družbenih« kleti.

Ta očitni napredek sta na tiskovni konferenci (22. julija v Heideggu, 23. julija na GR v Ljubljani) predstavila tudi vodja projekta sejma VINO '91 prof. Stane Terlep in predsednik ocenjevalne komisije dr. Dušan Terčelj. Slednji s posebnim poudarkom na večji udeležbi in zboljšani kakovosti vin primorskih zasebnih vinogradnikov. Najmanj zasebnih vzorcev je bilo iz Dolenjske in Bele krajine.

Zgoraj izrečeno pohvalo je skušal zmanjšati predstavnik Poslovne skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije (PSVVS) s trditvijo, da je to sicer relativno res, vendar pa je treba upoštevati, da daje »družbeni« sektor na trg neprimerno več stekleničenega vina kot zasebni, da o nestekleničenem vinu zasebnikov v prometu nihče nič ne ve!

Toda tudi to in takšno govorjenje predstavnika PSVVS je relativno! Kajti in povedal, koliko vina v njihovih (neprimerno več!) steklenicah je iz grozdja zasebnih vinogradnikov in koliko takšnega vina v njihovih steklenicah, za katerega so si lahko nalepili zlato, srebrne ali bronaste zaščitne znamke slovenskih vin ali prejeli naziv »šampion«, pa velike zlato, zlate ali srebrne medalje na sejmu VINO., in končno, koliko (vagovno!) neustekleničenega vina je katera od članic, z nespoštovanjem trgov-

skih uzanc in v protizakonitem prometu, prevozila od Španije do Nemčije ali od Dalmacije na sever.

Zatorej mislim, da bo boljše, če bodo predstavniki PSVVS v takšnih ali podobnih izjavah nekoliko bolj skromni. Kajti narod naš dokazuje hrani!

Sicer pa so stvari še hujše: kolikor večji so uspehi zasebnih vinogradnikov, toliko bolj jih vinarski lobby v zatonu odriva na obrobje odločanja o svoji usodi in razumnejšem razvoju slovenskega vinogradništva!

Prav jim je — tem zasebnim vinogradnikom:

• če jim je vseeno, da bo sedanja PSVVS sama sebe in tudi del njihovega

premoženja brez njih preoblikovala v svojo PSVVS d.o.o.;

• če jim je vseeno, da si bodo slovenski sejmarji od pomurskega do ljubljanskega sejma za udeležbo, za ponudbo, razvoj razstav in poskušanj ter zboljšanje kakovosti slovenskih zasebnih vin na teh sejmih prilaščali zasluge in pravice, ki gredo le zasebnim vinogradnikom; pa da jih bodo le-ti še bolj odpirali od sodelovanja pri gospodarsko — strokovno — programski politiki vinogradništva — vinarskega (dela) sejma;

• če se bodo ob preoblikovanju (privatizaciji) podjetij (kombinatov, zadržev, kleti), vračanju odvzetih vinogradov ipd. spet dali speljati žejne čez vodo s poceni demagogijo sindikatov in opozicije o ogroženosti delavcev (le kje so bili, ko so nam od plače odtegovali članarino, a nas niso štitali ko je bilo treba!), o droljenju velikih kompleksov (nastalih povečini iz njihove zemlje!) in bojzani o upadanju pridelka;

• če se vinogradniki, ki obdelujejo dobre tri četrtine slovenskih vinogradov, ne bodo bolje organizirali in odločneje nastopili proti tem in podobnim pojavom, ki so naperjeni samo proti njim!

ŠTEFAN KUHAJ
LJUBLJANA

(Še) ni za objavo

RIBNICA: TERITORIALNI JURČKI — Ob letošnjem semnju suhe robe in lončarstva bo tudi gobarska razstava, vendar ne v prostorih, kjer je bila zadnja leta. Tam notri so namreč zrastle tako imenovani »teritorialni jurčki«.

RIBNICA: GALJOTI NA VAJAH — Vaje za igro Galjot, s katero bo domači KUD nastopil v počastitev 400-letnice Gallusove smrti, se še niso začele. Zato, ker so trije igralci Galjota mobilizirani v enote teritorialne obrambe. Zdej veslajo kot galjoti na Janševi mornarici, ki prikrito vadi na ribniški Bistrici.

RIBNICA: »VOJNA TAJNA« — Sam komandant ribniške vojaške posadke Miroslav Lilič nam je prepovedal fotografiranje selitve iz doma JLA. Očitno je bil vzrok »vojna tajna«, kajti na stopnicah pred domom je bila razbita omara (kako bodo vojaki selili občutljivo in dragoceno medicinsko opremo, če je že omara tako žalostno končala), očitno dotrajala žimnica vojaške postelje in govorniški pult, ki bo očitno najbolje uporabljen v tistih krajih, kjer znajo bolje govoriti, kot delati.

ZAHVALA ZA POŽRTVOVALNO GAŠENJE

Domačija leži na majhnem bregu, s katerega je lep pogled na Koprivnico in na okoliške kraje. Na bregu se razprostira gospodarsko poslopje in ne daleč stran pred leti komaj dokončana stanovanjska hiša Božičnikovih. In prav ta lepi razgled z brega je v nedeljo, 14. 7. 1991 povzročil strah sosedom. Okoli 18. ure so opazili velik ogenj, ki ga je povzročila strela, in se na vso moč poglani pomagat Francu in Darinki. Plamen je takoj zajel skedenj in hlev. Sosedje so takoj prišli na pomoč in skupaj s požrtvovalnim delom gasilcev rešili, kar se je le dalo. Gasilci društva Veliki Kamen, Mali Kamen, Senovo, Podsreda, Kozje in PGE Krško so bili v najkrajšem času na kraju požara. Kaj pomenijo dobri sosede, je znano vsakomur. Sosede Božičnikovih iz Koprivnice in okoliških krajev so se izkazali za najboljše prijatelje. Zato bi se radi zahvalili vsem, za požrtvovalnost in nesebično pomoč (materialno in denarno), tako gasilcem kot sosedom in ljudem iz okolice, ki so sodelovali pri gašenju požara in nadaljnjih opravilih. Ta so se potem vsakodnevno vrstila pri izgradnji popolnoma novega skednja in hleva.

FRANC IN DARINKA BOŽIČNIK
Vojsko 23.

ZA DRAGE MEDICINSKE INSTRUMENTE

V sklad za drage medicinske instrumente pri OORR so prispevali: Krajevna skupnost Majde Silc — namesto venca za pokojnega Antona Virca — 2.000 din; uprava za družbene prihodke občine Novo mesto — namesto cvetja na grob očeta Mirka Roba 1.250 din; vaščani Regrče vasi Novo mesto — namesto venca za pokojnega Milana Pavliča — 2.970 din; sorodniki in prijatelji — namesto cvetja na grob Marije Dolenc — 10.000 din; krajan rudarskega naselja Kočevje — namesto cvetja na grob Marije Dolenc — 6.000 din. Vsem darovalcem iskrena hvala!

UPOKOJENCI SE ZAHVALJUJEJO

Društvo upokojencev Novo mesto je 10. avgusta pri Miklavžu na Gorjancih priredilo srečanje, posvečeno 45-letnici delovanja društva in dnevu upokojencev. Izvršilni odbor društva se toplo in pristransko zahvaljuje vsem delovnim organizacijam, ustanovam, krajevnim skupnostim, samostojnim obrtnikom in vsem posameznikom, ki so nam kakorkoli pomagali in s tem omogočili, da je srečanje, katerega se je udeležilo nad 1400 članov društva, njihovih svojcev in prijateljev, v celoti uspelo. Prisrčno se zahvaljujemo tudi vsem nastopajočim v kulturnem programu, Skupnosti krajevnih skupnosti Novo mesto kot pokrovitelju in Ivanu Kosu, skrbniku Planinskega doma Miklavž na Gorjancih, ki je poskrbel za zabavno in nadvse sproščeno počutje ter za pijačo in jedajo.

IO društva

Socializem v Šentjanžu

Kako je z asfaltiranjem cest v okolici Šentjanža — Odloča o asfaltu interes posameznika?

V Šentjanžu sem preživel mladost, najlepša leta moje ljubezni do slovenske zemlje in čeprav me po 15 letih življenja zdoda problemi krajanov ne zanimajo preveč, me je to, kar sem opazil v nedeljo, 28. julija, ko sem bil na obisku pri sorodnikih, pogrelo in me prisililo, da napišem te vrstice.

Šentjanž in okolico so prejšnji mesec prizadela neurja. Veliko škode je na poljsčinah, v vinogradih in na cestah, ki so zvečine makadamske in so sedaj komaj prevozne. Ko sem na potepanju po okolici omenjeno nedeljo opazil tovornjake, naložene z asfaltom, sem pomislil, da bo cesta proti Radečam končno le dobila nepotrebno asfaltno prevleko. Vendar sem razočaran spoznal, da as-

faltirajo ceste proti Homu, manjšemu zaselku s kakimi petimi hišami. Po glavi se mi je pletlo: »Le kaj je v tem zaselku, da dobiva asfalt? Vojaškega objekta ni, komunističnih veljakov ni več, edino možno je, da tam živi močan privatnik.« Odgovor mi je dal domačin, ki mi je pojasnil, da ima na Homu predsednik KS Šentjanž večji nasad jablan in da je njemu bolj potreben asfalt do Homa kot asfaltiranje ceste proti Radečam, po kateri vsak dan vozi tudi nekaj avtobusov. Dvomim, da je denar za asfaltiranje dal gospod predsednik.

V Šentjanžu je po mojem mnenju več pomembnejših cest za to območje, ki so še vse makadamske, a denarja ni niti za pesek, ki bi bil po vseh neurjih na zdratih cestah še kako potreben. Nasad jablan v lasti Mercatorja KZ Šentjanž, kjer je zaposlen tudi gospod predsednik KS, je ob stari cesti proti Kalu, cesta pa je makadamska in je bila v času mojega obiska neprevozna.

Bojim se, da na podeželju še vedno živi socialistični sistem gospodarjenja, saj si, kot kaže moj primer, ljudje na stolčkih in družbenih podjetjih in v družbenopolitičnih skupnostih še vedno lahko mnogo privoščijo.

ANTON Č.
Ljubljana

Zakaj pokop brez gospoda?

Resnična zgodba o pogrebu in Šimnu Sirotniku

Nekje na Dolenjskem živi štirinasedemdesetletni sodobni bajtarski proletar in sodobni Šimen Sirotnik. Pred štiridesetimi leti se je spoznal na železarskih Jesenicah s proletarko, medvojno politično aktivistko, ki je prišla iz daljne rodne Šumadije s trebuhom za kruhom v Slovenijo. Ker je bil Šimen Sirotnik partizanski bорец in ker je bila aktivistka Zora partizanska sodelavka, sta se poročila civilno, saj se še pred nekaj leti nista mogla cerkveno poročiti pravoslaven in katolik.

Proti koncu letošnjega julija je našemu Šimnu Sirotniku Zora umrla. Ko je živel, je večkrat rekla možu: »Pokopljimi me civilno, saj sva tudi poročena civil-

no.« Vse do nedavnega je tudi dušni pastir Šimnove fare odklanjal cerkveni pogreb tistim, ki so bili poročeni samu civilno. Toda ob Zorinem pogrebu je bilo drugače. Komisarka tamkajšnje svete vojske je silila v užaloščene in ubogega Šimna z vprašanji, zakaj je odklonil cerkveni pogreb, in s podobnimi. Šimnu se je milo storilo, saj je storil samo ta greh, da je izpolnil ženino posmrtno željo. Farni dušni pastir pa tako ali tako ve, da sta bila Šimen in Zora ateista — čemu torej cerkveni pogreb? Čas bo šel svojo pot, le trpek spomin, da sem bil po nepotrebnem okrogan in opljuvan, mi bo ostal, se je s solzami v očeh ovedel Šimen Sirotnik.

L. O.

ZEMLJA KOMAJ DA VRAČA — Glavičevi z Jame pri Dvoru so na svoji njivi ob Partizanki vedno v središču pozornosti, ko se pripravijo k spravilu krompirja. »Včasih so se tuji ustavljali in fotografirali, ko sem ga s konjem orali v zemlje, da se je kar valil po brazdah,« pravi Glavičev oče. Letos pa ni turistov in tudi krompir je bolj reven. Sejali so ga 15 gajb, pa pravijo, da bodo veseli, če ga bodo dobili iz zemlje več kot še enkrat toliko, pa še ta je ves napaden. Pravijo, da je podobno povsod po Suhi krajini, pa tudi drugod se ne pohvalijo preveč. (Foto: T. Jakše)

KONČANI DNEVI PIVA — Kandijski vrt v Novem mestu je bil minulih štiriinajst dni središče ljubiteljev zabave in penaste opojnosti. Tisti, ki so se navadili vsak večer »viseti« za okroglim šankom, bodo lahko s to svojo navadico nadaljevali, le da po vsej skupaj teklo po grtu brez žive glasbe ter takšnih in drugačnih nastopajočih. Med njimi so še najbolj vžgali znani Slovenci, ki so v četrtek zvečer kuhali golaž. Šlo je zares, pa čeprav so kuharji Boris Strel, Miran Trontelj, Bogdan Barovič, Nataša Žgavec, Božidar Wolf ter domačina, župan Marjan Dvornik in direktor Vlado Petrovič, mislili, da jih bodo oprostili rezanja čebule in mešanja vsebine kotle. Na koncu so obiskovalci golaže tudi pokusili. Naš župan (desno) je svoj »predvolilni« golaž kahal v »težjih pogojih«, saj je moral pred uglednimi gosti reševati še ugled mesta in iz objema golaževih hlapov poditi romski podmladek. (Foto: J. Pavlin)

TISOČ KILOMETROV PO SLOVENIJI — Minulo soboto popoldan smo na Otočcu srečali skupino starih kolesarjev iz kluba Janez Peternel iz Skofje Loke. Počez, po transverzali, ki so jo pred leti začetniki kolesarji kluba Rog-Franek. Prvi dan so prek Ljubljane in Kočevja po 160 kilometrih prikolesarili na Otočec in v tamkajšnjem kampu prespali pod šotori. (Foto: J. Pavlin)

POD GORJANCI PA NISMO PIJANCI — Po tej skladbi mnogi poznajo narodno-zabavni ansambel Fis iz Dolenjskih Toplic. Pred dnevi je ta priljubljena skladba skupaj s še dvanajstimi, izšla na prvi kaseti tega ansambla. Tiskali so jo pri založbi Helidon v tisoč izvodih in bo že v tem tednu na policah in trgovini Elektrotone v Novem mestu. Avtor večine posnetih skladb na kaseti Topliška dolina je profesor Tone Fink, ki je dve skladbi posnel tudi kot vodja Šmihelskega okteta. Ansambel obstaja že desetletja, vendar v tej zasedbi šele tri leta. V njem so pevka Duška Mihačič, harmonikar Lojze Senica, bas kitarist Milan Popovič, kitarist Marjan Luzar in organist Tone Fink. (Foto: J. Pavlin)

Pokojnine drsijo navzdol

Z razširjene seje IO Društva upokojencev N. mesto

Na razširjeni seji izvršilnega odbora Društva upokojencev Novo mesto 22. avgusta so potrdili in sprejeli podatke o uspešnem finančnem poslovanju društva in kluba za prvo polletje. Predsednik društva Viktor Bartolj je seznanil navzoče o poteku in uspešnem zaključku upokojencev tega društva pri Miklavžu na Gorjancih 10. avgusta, ki je bilo posvečeno 45. obletnici obstoja in uspešnega delovanja društva. Po obsežni razpravi so navzoči ocenili, da je bilo srečanje, ki se ga je udeležilo 1.400 članov, v organizacijskem in vsebinskem pomenu uspešno zaključeno v zadovoljstvo vseh, ki so sodelovali v pripravah in vseh, ki so se srečanja udeležili.

Pri obravnavi gmotnega stanja upokojencev je Tone Pirc, član predsedstva SPIZ, povedal, da se je v zadnjih mesecih nekoliko izboljšalo finančno stanje SPIZ. Ugotovitve so bile, da je na tako zboljšanje vplivalo znižanje pokojnin v razmerju z osebnimi dohodki, po ukrepih o uskladitvi pokojnin, ki jih je marca sprejela Skupščina Republike Slovenije. To dejstvo nazorno prikazuje naslednji primeri, in sicer ko primerjamo junijske povprečne pokojnine s povprečnim osebnim dohodkom v tem mesecu. Povprečni neto OD v Sloveniji je znašal 8.962 din. Povprečna starostna pokojnina z varstvenimi dodatki je znašala 6.799 din ali 75,8 odst. OD, invalidska 5.575 ali 62,2 odst. OD, družinska 4.830 ali 53,8 odst. OD, povprečje vseh pokojnin pa je bilo 6.125 din ali 68,3 odst. OD. V dolenjski regiji, ki zajema v pokojninskem zavarovanju občine Novo mesto, Trebnje, Črnomelj, Metlika in Krško, so povprečne pokojnine nižje od republiškega povprečja za 5,9%, saj znaša povprečje vseh junijskih pokojnin 5.597 din. Prikazana povpreč-

ja pokojnin pa so še nekoliko nižja, saj so v njih zajeti tudi krajevni in občinski samoprispevki, solidarnostni prispevek in davki na pokojnine po zakonu o dohodnini. Glede na tako hitro zniževanje pokojnin za okrog 20 odst. do osebnih dohodkov in hitro rast cen, ki vplivajo na gmotni položaj upokojencev, so na seji sprejeli tudi zaključek, da bodo upokojenci vztrajali pri znanih stališčih in protestih za odpravo krivic pri usklajevanju pokojnin. Krivice so v nasprotju s pravičnostjo, ki bi morala temeljiti na trdni socialni varnosti, ta pa ima podlago zavarovanja iz minulega dela.

R. HRVATIN

Res, barabe pa zidajo

Črne gradnje v Beli krajini — Sprašujem, zakaj občine inšpektorje plačujejo za nedelo

Ne morem si kaj, da se ne bi oglasil tudi jaz. V 31. in 33. št. DL je bilo precej napisanega o vikendih in črni gradnji v Beli krajini. Res je. Tudi sam sem v začetku avgusta s prijateljem — ribičem prehodil precejšen del Bele krajine, večinoma ob reki Kolpi (od Metlike do Žuničev). In kaj sva videla? Veliko Ljubljancanov in Kranjčanov (izdali so jih avtomobili) na črno gradi vikende (barake, hišice in tudi kar prave hiše). Pogovarjal sem se z možakom iz vasi ob Kolpi. Povedal je, da kmetje res prodajajo zemljo bolj v skritih krajih, novi lastniki pa na hitro gradijo, in to na črno. Torej imajo na občini imena le teh, saj so zemljo prepisali. Barabe pa zidajo, pravi Toni Gašperič v 33. št. DL. In kako prav ima!

Veliko časa in živcev. Zdaj pa plačujejo davke, ki niso majhni. Ti prišleki pa si na črno postavijo vikende, potem se pa še bahajo okrog, kako imenitno lokacijo imajo, za korak od Kolpe. To območje pa je menda zaščiteno. Sprašujem se, kje so občinski inšpektorji, kaj jim ni nič mar, kaj se dogaja v njihovi občini? Kako lahko tako mirno sedijo v svojih foteljih? Saj iz njih res ne vidijo objektov, ki iz dneva v dan rastejo brez odločb, črnograditelji pa si manejo roke, češ, pa smo jih!

Bela krajina ni tako velika, da občinarji stvarem ne bi mogli priti do kraja. Posebno še zato, ker imajo tudi na občini imena le teh, saj so zemljo prepisali. Barabe pa zidajo, pravi Toni Gašperič v 33. št. DL. In kako prav ima!

Sprašujem se, zakaj imajo občine inšpektorje in zakaj jih plačujejo za nedelo?

M. GRAHEK

Vsi tisti, ki so čakali na dovoljenja in potem zidali, so izgubili

Športna pomlad pri štiridesetih

John Campbell ni dober le za svojo, ampak za katerokoli starost. Odkar si je leta 1989 doživel štiri križe, doživlja preporod, ki je v življenju redek dar, v sportu pa še redkejši.

Večina tekaških navdušencev si je njegovo ime zapomnila šele lani, ko je popravil rekord, ki je bil tako star, da so se ga le redki spominjali. Tudi lastnika rekorda je večina ljudi že pozabila. To je bil veteranski rekorder v maratonu, Novozelanec Jack Foster. Rekord je dosegel na igrah Commonwealtha v Christchurchu leta 1974. 41-letni nekdanji kolesar je 42,2 km pretekel v 2 urah 11 minutah in 19 sekundah, John Campbell pa ga je lani v Bostonu izboljšal na 2:11.04.

Medtem ko sta se Italijan Gelindo Bordin in Tanzanijec Juma Ikangaa potegovala za zmago in 29 tisoč dolarjev, je 41-letni Campbell prišel na cilj četrti in odnesel 38 tisoč dolarjev. Samo šest tednov predtem je s časom 2:20.15 zmagal tudi v veteranski konkurenci maratona v Los Angelesu. Toda tudi to ni nič v primerjavi z bero, ki jo je požel v lanskem newyorškem maratonu. Tam je bil absolutni konkurenci peti. S časom 2:14.34 je izboljšal veteranski rekord proge. Ker je že drugič zapored zmagal v treh zaporednih maratonih, katerih pokroviteljica je bila torka John Hancock, je zaslužil 69 tisoč dolarjev in mercedes benz. Starost, pravi John Campbell, ima tudi dobre strani.

Njegova športna pot se je resno začela sedem let pred tistim in je bujno vzcvetela. Campbellella so začeli zanimati veliki maratoni. Lani je bil dober Fosterjevega rekorda sploh glavni dogodek na svetovnem maratonskem prizorišču. Toda ali se kdo spominja, da je Campbell v maratonu na igrah Commonwealtha v Edinburghu leta 1986 nekaj časa celo vodil? Kaj pa njegovo 12. mesto na OI v Seulu?

Campbellov bostonski veteranski rekord ni bil preprosto sreča, da je pri teh letih ohranil formo in pobral nagrade, ki so brez dvoma rezultat velikanskega navdušenja Amerike za veteranski šport. Za štiri sekunde izboljšal osebni rekord je bil ali dokaz izredne dolgoživosti moža, ki je nekako sodeloval predvsem po strahovitih kolonijalnih treningih, ali pa preračunljivega načrtovanja forme v machiavelijevskem slogu.

V SLUŽBI MAMONA

Pogovor z Johnom Campbellom je vaja v koncentraciji in pozornosti. Ekonomičnost gibanja, ki je bistvena sestavina njegovega tekaškega poklica, se prenaša v razgovor. Ko ga vprašate, kdo od današnjih veteranov bi mu lahko vzel rekord, vam ponudi Mehličane, čeprav o njih ne ve veliko. O svojih možnostih je malo bolj zgovoren.

»Lastni rekord sem dvakrat izboljšal, zato ne vidim razloga, zakaj ga ne bi še enkrat. Ko sem v Philadelphiji v polovičnem maratonu dosegel čas 1:02.28, sem bil že dovolj dober, da bi potolkel rekord v celem

sem čisto vsako možno zvezo med dolžino in kratkim sprintom. Zmanjšal sem število intervalov teka, ker sem ugotovil, da ne postajam nič hitrejši, če jih delam več. S pomočjo sedanjega treninga nastopam zelo dobro, zato ne bom ničesar spreminjal.

MARATON JE BIČANJE

Vem, da sem prispel do točke, ko tečem zoper lastno telo. Rad bi videl, kako daleč lahko sežem, kako daleč se lahko priženem. Da, ves čas sem videti utrujen zato, ker ves čas sem utrujen. Treniram trdo in velik del življenja preživim na potovanjih. To človeka močno ožema in težko je ostati zdrav. Toda nikoli še nisem bil poškodovan, razen tega išijasa, ki me muči zadnje dni. Ni sicer tako hud, da bi mi preprečil tek, stokam pa močno, ker sovražim bolečino.

Tu bi se veljalo zamisliti nad pomenom besede bolečina in kaj to je za Johna Campbella.

»Maratonski izziv mi je všeč. Ko prideš do 24 km, misliš, da je po tebi. Potem od nekdaj dobiš novih moči in letiš naprej. Če bi bilo v krajših tekmah ravno toliko denarja, bi seveda nastopal tam. Maraton tečem zato, ker nosi. In s tem si krajšam tekmovalno življenje, vem. Najraje bi tekel samo dva na leto, tečem pa tri. Prvič sem si predstavljal samega sebe kot dobrega tekača že, ko sem bil star 20 let, pravi Campbell in za trenutek se vam bo zazdelo, da se pogovarjate z običajnim cestnim tekačem. A takoj pokaže zvestobo svojemu posebnemu nagnjenju:

»Že tedaj sem o teku razmišljal kot o zaslužku. In zdaj, dokler sem še na prizorišču, poskušam iztržiti čim več.«

Koliko časa bo verjetno še zdržal?

»Všeč mi je, če zaslužim 150 tisoč dolarjev na leto. Ta cilj sem si zastavil za naslednja 3 ali 4 leta.«

Pa potem?

»Potem bom kmotoval in se ukvarjal z globokomorskim ribolovom. To sta dejavnosti, ki mi ustrezata kot življenjski slog in način preživljanja. Jaz sem samotar. Ne bi pa ju počel zgolj za zabavo. Raje bi z njima trgoval. Dejstvo je, da nisem ravno sproščen človek. Vse stvari gledam skozi denar in kako bi jih izkoristil. Tudi v prostem času sem rad uspešen. Ves denar imam v banki, kjer mi služi obresti. Zadnja stvar na svetu, ki jo potrebujem, je, da bi mi kak oskrbnik doma pridno uničeval posestvo.«

Zdi se, da onkraj denarne varnosti šport v Campbellovem življenju nima kake posebne vloge.

»Kaj imaš od teka razen zbitih nog in telesa? Kdo me bo plačeval, ko bom ostarel?«

Vprašanje za vprašanjem. Toda vse le niso tako slabe novice in po kratkem premisleku Campbell tiho prizna:

»Malo bi verjetno že tekel — tekel sem vedno rad in vedno sem bil kondicijsko dobro pripravljen. Kot ribič sem bil na trdo delo navajen, saj veste, dvigovanje težkih bremen in podobno.«

NA PRVENSTVO ZA SVOJ DENAR

Na tiskovni konferenci pred letošnjim londonskim maratonom je Campbell povedal, da mu je novozelandska atletska zveza ponudila mesto v moštvo za Svetovni kros, a le, če si sam plača stroške potovanja na tekmo in bivanje. Je to značilno obnašanje atletskega uradnika do veterana novozelandske atletike?

»Ne vem, kako si vse skupaj predstavljajo, pravi v tonu, ki daje slutiti, da celo razmišljanje o tem predmetu zahteva veliko več napora, kot ga je vreden. Gotovo mi ne mislijo reči: 'John, radi bi, da bi nastopil v novozelandskem moštvo na svetovnem prvenstvu, zato ti ponujamo nekaj tisoč dolarjev, pa se dobro pripravi.' Rečejo mi samo, naj pridem tja, kakor vem in znam. Doma, v Novi Zelandiji, ljudje ne gledajo radi, kako služim denar. Ljubosumni so. Verjetno sem najbolj osvožen tekač v svoji domovini, pravi z olajšanjem, s katerim pa morda le prikriva globoko razžaljenost. Campbell z mimiko ne odkriva kaj dosti svoje osebe. Kot je značilno za večino velikih tekačev, je tudi njegava telesna podoba daleč od tega, da bi na človeka naredila vtis. Pravzaprav si je težko prislikati kot ribiča nekoga, ki je videti tak, kot da bi ga z levim direkto na kolena lahko podržal kak manjši jastog.

»Niti obvestili me niso, da so me izbrali v moštvo za Svetovni kros. Za izbiro nisem vedel, dokler ni v Londonu eden od funkcionarjev stopil k meni in mi to povedal. Hvala, ker ste mi dali vedeti, sem odgovoril. Sicer pa v Londonu ni bilo nobenega Novozelanca. Jaz sam sem bil državna reprezentanca.«

Kljub spornim odnosom z novozelandsko amatersko atletsko zvezo in njegovo odločno brezbriznostjo do SP v Tokiju, Campbell resno razmišlja o OI v Barceloni.

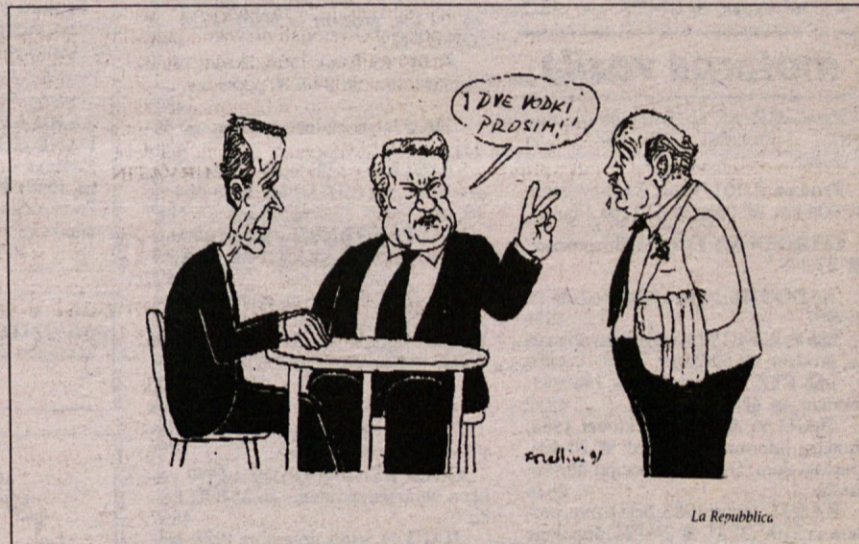
»Na OI hočem teči za vsako ceno. V Seulu sem bil dvanajsti in imel sem občutek, da bi se lahko uvrstil med najboljših šest. Če mi bo uspelo, da se bom umaknil in samo treniral, je še možnost, da to dosežem. Vročina v Barceloni me ne bi motila, saj bomo tekli vsi v enakem vremenu. Enako velja tudi za hladno vreme. Želim si videti tekmo, kjer bi se Bordin spoprijel z Wakiuhurjem in Monneghetijem. To bi bilo neverjetno. Mislim, da bi staval na Monneghetija, ker je v tej trojki outsider. Izbrati morate med maratonce, ki svoj posel opravljajo pravilno. Ti trije ga gotovo, medtem ko mnogi drugi, med njimi tudi jaz, preveč lovimo denar.«

Campbell pogosto omenja Gelinda Bordin. Vedno z občudovanjem.

»Trenutno je on moj najljubši maratonec, ker se zna pripraviti na tekmo. V začetku sem se zledeval po Albertu Salazarju, izkazalo pa se je, da je njegovo početje noro, pravi 42-letni veterani, ki bi se po njegovih dosežkih lahko zledevali polovico mlajši tekmeči.

Privedil J. PENCA

VSAKDANJI PREVOZ NA DELO IN V ŠOLO!!!

PRIJAZEN PREVOZ ZA PRIJAZNO OKOLJE IN ŠE NAJCENEJŠI PREVOZ

MESEČNE DIJAŠKE IN DELAVSKE VOZOVNICE NA VSEH ŽELEZNIŠKIH POSTAJAH V SLOVENIJI

NAGRADA ZA ZVESTOBO: ZA TRI MESEČNE VOZOVNICE VAM SLOVENSKI ŽELEZNIČARJI PODARIMO ENO BREZPLAČNO VOZOVNICO ZA KATEROKOLI RELACIJO V SLOVENIJI; ZA ŠEST MESEČNIH VOZOVNIC PA DVE

ZA DEVET MESEČNIH VOZOVNIC VAM DESETO PODARIMO!

TO NISO POPUSTI, TI SO ŽE VRAČUNANI V CENO MESEČNE VOZOVNICE. TUDI ZATO SMO NAJCENEJŠI

TO JE PRIJAZNOST, TO JE ZAHVALA ZA ZAUPANJE IN ZVESTOBO!

ZANESLJIVOST SMO ŽE NEŠTOKRAT DOKAZALI, TUDI V NAJBOLJ KRITIČNIH ČASIH!

železniško gospodarstvo ljubljana

ZASEBNIKI, ZADRUGE IN DRUGI LASTNIKI GOZDOV

AKCIJA ODKUPA LESA V PODJETJU »VIDEM« KRŠKO

PO UGODNIH CENAH ODKUPUJEMO CELULOZNI LES BUKVE, BUKOVA DRVA — CEPANICO ALI DOLŽINSKI LES TER CELULOZNI LES SMREKE IN JELKE.

INFORMACIJE VSAK DELOVNIK V PODJETJU VIDEM — NABAVA LESA, TELEFON (0608) 21-210, 21-150 INTERNA ŠT. 471, 472, 473

OD 7.00 DO 15.30 URE ALI PA SE OSEBNO ZGLASITE V NABAVI LESA.

tedenski koledar

Četrtek, 29. avgusta — Sabina Petek, 30. avgusta — Feliks Sobota, 31. avgusta — Rajko Nedelja, 1. septembra — Egidij Ponedeljek, 2. septembra — Stefanija Torek, 3. septembra — Gregor Sreda, 4. septembra — Rozalija

LUNINE MENE
1. septembra ob 19.16 — zadnji krajec

kino

BREŽICE: 31. 8. (ob 20. uri) in 1. 9. (ob 18. uri) ameriški western Pleše z volkovi.

kmetijski stroji

KOSILNICO BCS DIESEL prodam. ☎ (068)40-063. 4812
TRAKTOR FIAT ŠTORE 504, zelo ohranjen, 180 delovnih ur, prodam. ☎ (064)68-515. 4836
KOSILNICO BCS (bencin, petrolej), v odličnem stanju, prodam. ☎ 47-316. 4844
KOSILNICO BCS, mulčer — traktorski, elektromotorno črpalko za gnojniko prodam. Informacije na ☎ (0608)60-206. 4850
TRAKTORSKI motor IMT 539, nov, zelo ugodno prodam. ☎ (0608)75-749. 4856
SILOKOMBAIN VIHAR, nov, prodam. ☎ 28-289. 4868
TROSILEC hlevskega gnoja Tehnostroj Ljutomer, nosilnost 4200 kg, nov, zelo ugodno prodam. Vsi interesi pokličite na ☎ (068)44-288. 4892
TRAKTOR Zetor 70—45 prodam. ☎ (068)45-135. 4904
TRAKTOR DEUTZ (25 KS) in prikolico (3 t) domače izdelave prodam. ☎ (068)42-693. 4910
MANJŠO KOŠILNICO BCS ugodno prodam. Franci Žibert, Kladije, Blanca, ☎ (0608)43-071. 4924
TRAKTOR URSUS 360, star 5 let, prodam. ☎ (0608)75-847. 4945

kupim

SMREKOVE DESKE, debeline 3 cm, 3 m², kupim. ☎ 27-039. 4815

motorna vozila

Prodaj R 4 GTL, letnik 89 (december). Informacije ☎ 068/23-585 (zvečer).
Prodaj Z 101, letnik 87, prevoženih 37.000 km. ☎ 068/26-810 (po 13. uri).
CITROEN AX TRE, l. 1988, prodam. ☎ 27-349.
LADO 1200, letnik 1987, prodam. ☎ 22-907. 4814
126 P, letnik 1984, registriran do marca, prodam. ☎ 52-225. 4820
MZ ETZ, 150 ccm, letnik 1989/11, prodam. ☎ 42-269. 4822
JUGO 45 AX, letnik oktober 1988, prodam. Informacije in ogled: 20-406, Gasliški dom, Dol. Kamence pri Novem mestu. 4826
R 4 GTL, letnik 1983, bele barve, prodam za 3100 DEM. ☎ 24-225, dopoldne do 9. ure. 4827
126 P, letnik december 1985, registriran do junija 1992, prodam. ☎ (068)20-414. 4838
Z 101 GTL 55, letnik 1984, prodam. Cena 3200 DEM. ☎ (0608)67-008. 4845
GOLF DIESEL, S paket, letnik 1985, prodam. ☎ (0608)61-360, od 7. do 19. ure. 4846
GOLF JXD, letnik 1987, registriran do junija 1992, prodam. ☎ (068)59-082. 4847
VOLVO 340 DIESEL, letnik 1987, motorni invalidski voziček in moped Tomos prodam. ☎ (0608)60-206. 4849
JUGO 45, letnik 1986, nanovo registriran, odlično ohranjen, prodam za 3900 DEM. Branko Kovačević, Prežihova 17/2, Brežice. 4851
OPEL KADETT 1,6 D SOLZA, registriran do 1992/8, prodam. ☎ 21-950. 4853
KOMBI IMV 1600, s podaljšano ka-

ČATEŽ: 29. 8. (ob 21. uri) ameriški akcijski film Ameriška Ninja IV. 30. 8. (ob 21. uri) ameriški western Pleše z volkovi.

ČRNOMELJ: 30. 8. (ob 21. uri) ameriški erotični film Trenutek življenja. 1. 9. (ob 18. uri) ameriški western Mladi revolveraši. 1. 9. (ob 20. uri) psihološki triler Ko jagenjčki utihnejo.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 29. (ob 10., 18. in 20. uri) 30. in 31. 8. (ob 18. in 20. uri) ter 1. 9. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Ameriška Nindža 4. 1. 9. (ob 20. uri) domači film Čaruga. 2. 9. (ob 18. in 20. uri) film Glej, kdo se to oglašja II.

bino, letnik 1984, registriran do junija 1992, ugodno prodam. ☎ (0608)77-159. 4854

CTX 80, star 4 mesece, prodam. Slavko Zoran, Ždinja vas 31, Otočec. 4855
JUGO 45, letnik 1984, registriran do junija 1992, prodam. Jože Hočevar, Krka 5/a, ☎ 27-394. 4859
Z 850, letnik 1985, registrirano do aprila 1992, prodam. Volčanjšek, Gubčeva 2, Krško, ☎ (0608)34-680. 4860
SAMARO, letnik 1988, prodam za 8200 DEM. ☎ 22-215. 4861
MZ 250 prodam. ☎ (068)58-306. 4862
JETTO X, letnik julij 1987, in Z 850, letnik avgust 1984, prodam. ☎ 56-367. 4863
R 4 GTL, letnik 1987, dobro ohranjen, registriran do 28. avgusta 1992, prodam. Jože Kolenc, Zalog 18, Škočjan. 4864
SIMCO 1300, letnik 1972, dobro ohranjen, prodam. Marjan Avguštin, Kočevske Poljane 11, Dolenjske Toplice. 4866
JUGO 45 A, letnik 1987, prodam za 4800 DEM. ☎ (068)65-407, dopoldne. 4867
FORD ESKORD, letnik 1969, dobro ohranjen, prodam. Razdrh, Dobrava 4, Dobrič. 4869
JUGO GX 1,1, letnik 1988, zelo ohranjen, ugodno prodam ali menjam. ☎ (068)76-204. 4870
126 P, letnik 1985, registriran do 1992/2, prodam za 2200 DEM. ☎ (0608)79-780, vsak večer. 4871
JUGO 45, letnik 1989, prodam. ☎ 86-282. 4872
JUGO 45 K, letnik 89/10, prodam. ☎ (068)43-765, po 20. uri. 4875
JUGO 55, star dve leti, prevoženih 24000 km, prodam za 6000 DEM. ☎ (068)53-229. 4876
JUGO 45, letnik 1988, izredno ohranjen, prodam. ☎ 27-434, popoldne. 4877
126 P, stari tri leta, prodam. ☎ 73-451. 4884
ZASTAVO 128, letnik 1989, rdečo, prodam. Cena 6500 DEM. ☎ 28-484, po 18. uri. 4887
ZASTAVO 850, zelo dobro ohranjeno, neregistrirano, prodam. ☎ (068)49-488. 4890
R 5 GTS, 1400 ccm, original francoski, kovinsko zelene barve, garažiran, prvi lastnik, avtoradjo, star dve leti, prevoženih 26000 km, prodam. ☎ (0608)31-847. 4895
Z 128 SKALA 55, rdeče barve, letnik 1989, registriran do junija 1992, ugodno prodam. ☎ (068)23-383. 4896
GOLF BENCINAR, letnik 1987, odlično ohranjen, prodam. ☎ 21-070, Perko. 4897
JUGO 45, letnik december 1988, bele barve, prodam. ☎ 21-441. 4898
MOTORNKOLO Honda custam (čuper), letnik 1990, prodam. ☎ 21-953, dopoldne in 22-843, popoldne. 4899
Z 101, letnik 1985, prva registracija maja 1986, dobro ohranjeno, prodam. Rataj, Ragovo 14 a, Novo mesto, ☎ 85-173. 4901
126 P, letnik 1982, prodam. ☎ (068)85-471. 4902
Z 128, letnik 1981, prodam. ☎ 76-571. 4906
126 P, letnik 1988, registriran do marca 1992, prodam. Andreja Murn, Jezero 5 a, Trebnje. 4907
R 4, letnik 1978, dobro ohranjen, prodam. ☎ 26-708, do 22. ure. 4908
FORD FIESTO 1,8 DIESEL, novo, temno modre barve, prodam. ☎ 26-377. 4909
JUGO 60, letnik 1989, karamboliran, prodam. Staniša, Regrča vas 7, ☎ 27-144. 4915
ZASTAVO 750, letnik 1979, registri-

rano do decembra 1991, prodam. Tončka Mežnaršič, Občice 5, Dol. Toplice. 4917

GOLF DIESEL, S paket, letnik 1985, prodam. ☎ (068)27-808. 4919
JUGO 45 AX, letnik 1988, prevoženih 30000 km, prodam. Marko Travnik, Mačkovec 8, Dvor. 4921
126 P, star 2 leti, registriran do 1992, prodam. ☎ 76-110 ali Tinca Miklič, Hudenje 1, Škočjan. 4922
R 4 GTL, letnik 1989, prodam za 7200 DEM. ☎ 23-601. 4923
126 P, letnik 1980, registriran, ugodno prodam. ☎ (068)49-627. 4926
FIAT 750, letnik 1980, registriran do 25. aprila 1992, poceni prodam. ☎ 44-040, dopoldne. 4926
R 5, nov, poceni prodam. ☎ 25-908. 4930
R 4 GTL, bel, letnik 1989, registriran do 20. januarja 1992, prodam za 6500 DEM. ☎ 24-012, 26-768 in 23-611. 4931

GOLF DIESEL, letnik 1985, in 126 P, letnik 1990, prodam. ☎ 43-509. 4933
LADO SAMARO 1300, letnik 1989/10, ugodno prodam. ☎ 25-105. 4937
R 12, letnik 1974, ugodno prodam. ☎ 26-665. 4940
R 5 EXPRESS, letnik 1987, registriran julija, dobro ohranjen, ugodno prodam. ☎ 23-606, dopoldne, 60-404, popoldne. 4941
Z 128, letnik 1989, prodam. Slavko Mohar, Krka 8, Novo mesto, ☎ 27-396. 4943
R 4 GTL, letnik 1984, zelo dobro ohranjen, prodam. ☎ 28-260. 4946
VARTBURG, 1988, rdeče barve, zelo ugodno prodam. ☎ (068)52-873, služba (0608)51-455. 4947
Z 128, letnik 1986, in Z 101, letnik 1989, prodam. ☎ (0608)77-206. 4948
JUGO KORAL 55, letnik 1990, prodam. Vinko Stopar, Boršt 15, Cerklje ob Krki, ☎ (0608)68-010, dopoldne. 4951

R 11 DIESEL, letnik 1988, 52000 km, kovinsko sive barve, strešno okno, desno ogledalo, deljiv zadnji sedež, lepo ohranjen, registriran do 1992/8, prodam za 14200 DEM. Pavla Modic, Vihre 5, Mirna Peč, ☎ 21-425. 4952

obvestila

ŽALUZIJE — ROLETE izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. ☎ (068)44-662. 4817

Prodaj lokal na avtobusni postaji v Novem mestu, velikost 40 m², cena ugodna! Ogled in informacije na ☎ (068) 25-702, 20-511

KLJUČAVNICARSTVO DANE HOČEVAR
Puščava 6, 68230 Mokronog, tel. (068) 49-259
Po naročilu in po meri izdelujem številnice in vrata za krušne peči. (693-OB-35)

AKVIZITERJE za Dolenjsko in Belokrajsko iščemo. Tel. (066) 38-114. (P35-3MO)

SALON ZA PSE
BUDJA UL. TALCEV 12 NOVO MESTO
(068) 25-986

MA-DE d.o.o. servis Mirna na Dolenjskem
Pot na Laze 15, tel. (068) 47-265
Popravljamo in previjamo vam vse vrste elektromotorjev, različno ročno orodje, varilne aparate... Motorje za pralne stroje vam previjemo v enem dnevu. Delovni čas: vsak delavnik od 16. do 19. ure, sobota od 9. do 12. ure. (691-OB-35)

Bredi Dušič-Gornik ob rojstvu sina Mihe iskreno čestitajo sodelavci Dolenjskega lista.

BETONAL
d.o.o.
TREBNJE, Kolodvorska 1, tel. 068 44 003

Obveščamo cenjene kupce, da izdelujemo in vgrajujemo vse vrste betonov po konkurenčnih cenah. Pri nas lahko naročite tudi ostali gradbeni material. Pokličite na tel. 44-003 ali se oglasite osebno.

IMATE TEŽAVE S FOTOKOPIRNIMI STROJI ?

Canon BIRO
NUDIMO VAM SLEDEČE USLUGE:

- SERVIS, REZERVNI DELI
- NAJEM FOTOKOPIRNIH STROJEV
- FOTOKOPIRANJE
- KOPIRANJE NAČRTOV

VSE INFORMACIJE:
ANDREJ MEDIC
GLAVIČEVA 11, MENGEŠ
(061) 739-223

AVTOSTART
avto deli in dodatna oprema
Cesta Gubčeve brigade 22
68210 Trebnje.
tel. (068) 44-004

Rezervni deli Zastava, golf, R-4, Tomos, avtogume Sava, mnoga dodatne opreme. Posebna ponudba: amortizerji Monroe za skoraj vsa vozila z 2-letno garancijo. Avtomehaničnik nudimo popust. Delovni čas: od 8. do 19. ure, ob sobotah od 8. do 13. ure.

JUGOTANIN SEVNICA odkupuje

LES PRAVEGA KOSTANJA
Les odkupujemo prek:
— območnih gozdnih gospodarstev
— območnih kmetijskih zadrug

Za vse informacije se obrnite na našo komercialno službo, telefon 0608/81-349, oziroma na naš naslov. Plačila so kvalitetna in garantirana!

MINITOUR, d.o.o.
Ciril Zajc, Novo mesto, tel. (068) 21-947 ali 73-106
Avtobus NEOPLAN 212 Jet-Liner, 38 — 42 sedežev, air — conditioned prodam in odstojno registrirano podjetje MINITOUR z delom.

nagrajuje naročnike Dolenjskega lista

ZAVAROVALNICA TILIA, Cesta herojev 1, iz Novega mesta, s svojimi predstavništvi v Metliki, Črnomlju, Kočevju in Trebnju in zavarovalnimi agencijami v Ribnici, Grosupljem in Krškem, nagrajuje naročnike Dolenjskega lista. Nagrada Zavarovalnice TILIA je premoženjsko zavarovanje v višini 2.500 dinarjev. Če je premoženje izžrebano že zavarovano, nagrado lahko podari prijatelju ali sorodniku, važno je le, da bo tudi on naročnik Dolenjskega lista. Ta torej je imel največ sreče pri žrebu Ivan Semec, Košenice 10, Novo mesto, naročnik od leta 1955, ki naj se čimprej zgleda na Zavarovalnici TILIA na Cesti herojev 1 v Novem mestu.

UMETNI KAMEN
v omejenih količinah po najugodnejših cenah v sivih barvah nudimo od 120 do 145 din za m², v beli barvi po 200 din za m². Nudimo montažo in dostavo. Tel. (068) 24-894.

PACOM d.o.o.
Novo mesto ☎ 27-161

Nudimo vam:
— temeljito čiščenje talnih oblog in oblazinjenega pohištva;
— pomoč v gospodinjstvu;
— generalna in vsakodnevna čiščenja poslovnih prostorov.

INFORMACIJE IN NAROČILA:
vsak dan od 15.00 — 20.00 in soboto od 7.00 — 15.00 na telefon 068/27-164.

Honorarno zaposlimo

kurjača
za centralno ogrevanje. Kurjenje je na tekoča goriva, zato je obvezen izpit. Prijave pošljite na **Hišni svet, Segova 3, 68000 Novo mesto**, ali po tel. 24-460 v popoldanskem času od 15. ure dalje.

PROIZVODNO IN TRGOVSKO PODJETJE, d.o.o. TREBNJE, Gubčeve brigade 1 b

Zaposlimo
TAJNICO
z znanjem tajniško-administrativnih del, komunikativno in z veseljem do dela s strankami. Zahtevamo srednješolsko izobrazbo. Vse, ki jih delo zanima, prosimo, da se pisno oglasijo na naš naslov v 8 dneh po objavi oglasa.

VABIMO VAS MED VOZNIKE

AVTO ŠOLA »DUAL EXPRES«, d.o.o. NOVO MESTO organizira brezplačen tečaj CPP za voznike motornih vozil A in B kategorije. Pričetek tečaja 9. septembra dopoldan ob 10. uri in popoldan ob 15. uri v samem centru mesta — Glavni trg 30.
Izkoristite enkratno priložnost in se takoj prijavite!

Prijetno dekle dobi službo v gostinskem lokalu v Metliki. Inf. na tel.: 58-118.

preklICI

VINKO OGRAJŠEK, Goliev trg 10, Trebnje, se opravičujem ALOJZU ROGLJU z Rdečega Kala 11, Dobrič, za izrečene neresnične besede, ki sem jih izrekel dne 21. julija 1991 v njegovi gostilni na Rdečem Kalu in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. 4816

posest

STAREJŠO HIŠO v centru Metlike, na Freljihovi ulici 1, ugodno prodam. Informacije na ☎ (068)58-171. 4821
HIŠO, 190 m², primerno za obrt, prodam. Robert Kabur, Gor. Težka voda 17, Stopiče. 4831
HIŠO z urejenimi poslovnimi prostori, s skladiščem in parkiriščem v centru Brežic, oddam v najem. Pokličite po 20. uri na ☎ (0608)61-554. 4832
POGRAD, nov, prodam. Informacije na ☎ 22-952. 4839
GRADBENO PARCELO (900 m²) v Straži, z lokacijskim dovoljenjem, prodam. Irena Jankovič, Pod vinogradi 6, Straža. 4840
KMETIJSKO s stanovanjsko hišo in hlevom, potrebno popravila, v Beli krajini prodam ali zamenjam za vikend. ☎ (061)325-315. 4858
UGODNO prodam smrekov gozd (31 arov), orano njivo (41 arov), na Vranovcih pri Črnomlju, borov gozd (31 arov) v Kanjižari pri Črnomlju. Informacije na ☎ 51-888. 4880
HIŠO (14 x 10), zidani hlev (15 x 7), skedenj (12 x 8), skupna izmera parcele je 1755 m², na Vranovcih pri Črnomlju ugodno prodamo. Celotno poslopje je med reko Lahinjo in glavno asfaltno cesto, ki pelje od Črnomlja proti Metliki. Hiša je opremljena z vodovodom, kanalizacijo, trofaznim električnim tokom in telefonom. Zelo primerno za gostinsko ali kako drugo obrt. Informacije dobite na ☎ (068)51-888 ali na naslov: Marija Šunjerica, CBO 9, Črnomelj, ali na ☎ (068)51-889. 4881
ENKRATNA PRILOŽNOST! Hišo, s telefonom, elektriko, vodo in urejeno kanalizacijo, na lepi lokaciji na Mirni, prodam najboljšemu ponudniku. ☎ 25-827. 4889
V KRMELJU prodamo zgornji del hiše (80 m²), 280 m² vrta, za 30000 DEM. ☎ (061)454-116. 4900
TRAVNIK na Regrških košenicah (možnost izmere) prodam. ☎ 27-739. 4903
GOZD (1 ha 6 a), med Krupo in Kloštrom, prodam. ☎ 25-035. 4912

STAREJŠO HIŠO in 1200 m² zemljišča pri Črnomlju prodam. Informacije na ☎ 4810
ZIDANICO, z vsem inventarjem, vinogradom (7 a), v Gabrju, prodam. ☎ (068)85-673. 4811
GOZD (1 ha 30 arov) pri Mokronogu ugodno prodam. Informacije na ☎ 441-310. 4812
HIŠO v Suhi krajini prodam. Informacije na ☎ 87-379, po 15. uri. 4813
VIKEND v Semicu prodam. Asfaltna lefona, elektrika, voda. Informacije na ☎ (061)443-496. 4814

prodaj

VIDEOREKORDER GOLDSTAR star 6 mesecev, prodam. ☎ 76-546. 4815
KOZOLEC DVOJNIK (2 x 4 okna) nujno prodam. Streha poškodovana. ☎ (068)26-441, po 19. uri. 4816
KOZOLEC — TOPLER prodam. ☎ (0601)81-683. 4817
ZAMRZOVALNO SKRINJO, 410 l, prodam. ☎ 21-239. 4818
KAD (500 l), novo, in 100 l belega vrta (cepljenjka) PRODAM. ☎ 24-516. 4819
PRALNI STROJ GORENJE, star 4 leta, malo rabljen, prodam. Cena po dogovoru. Ragsavska 8, ☎ 27-241. 4820
SEMNŠKI KROMPIR (okrajani), prva množitev (beli namestnik igorja) in prva množitev jelne, prodam. Karol V. bič, Radohova vas 15, 61296 Šentvid pri Stični. 4821
STREŠNO OPEKO, rabljeno, poceni prodam. Šmihelska 20, Novo mesto, ☎ 25-638. 4822
POKALICO KANON GAZ, za priganjanje ptičev v vinogradih in divjadi na poljih, opremljeno za streljanje, uveljavljeno v garanciji, ugodno prodam. Cena 630 DEM. Franc Ajdič, Posavskega 14, Ljubljana, ☎ (061)346-124. 4823
PRIPUŠČENO KOBILO z žrebčevino prodam. Zdravko Lesar, Jurna vas 8. 4824
SOD (350 l) za belo vino, divjalno Pfaff, zelo ohranjen, radio, v dobrem stanju, črno — beli televizor z manjšo okvaro prodam. Vel. Bučna vas 21, Novo mesto. 4825
RABLJEN LES za ostreže in beton-sko kritino ugodno prodam. Ambrožič, dol. kamence 88, Novo mesto. 4826
PLASTIČNE KADI (500 in 300 l) za gozdišče in ročno prešo (100 l) prodam. ☎ (0608)60-114. 4827
ZRAČNO PIŠTOLO, novo, in pištolo za ubijanje živali ugodno prodam. ☎ (0608)82-483. 4828
MIZARSKO TRAČNO ŽAGO prodam. ☎ (0608)82-281. 4829
KOVINSKO STISKALNICO za gozdišče, na »spindl« in račno, prodam. ☎ (0608)82-281. 4830
PUDLJE, čistokrvne, prtilikave, sive prodam. Informacije po ☎ 28-905. 4831
AGREGAT 5 KW, diesel, enofazni, trofazni, prodam. ☎ 42-524. 4832
PRIKOLICO za osebni avto prodam. ☎ 65-278. 4833
OLJNI GORILEC, nemški, malo rabljen, prodam. ☎ 25-827. 4834
PRODAM dva TV, video, avtoradjo, brusilko (500 W), avtomatski tlakomer, vse novo! ☎ 28-319. 4835
VINO — ŠMARNICO prodam. Rudolf Kotar, Velika Loka 19, ☎ 48-506. 4836
PRIKOLICO za osebni avto prodam. ☎ (068)47-319. 4837
ZAMRZOVALNO OMARO Gorenske (200 l), novo, prodam za 10 % cenejeje. ☎ 24-946. 4838
MAJHNE ČRNE PUDLJE in Tomos avtomatik prodam. ☎ (068)22-923. 4839
AVTOMATSKI INKUBATOR za suvaljenje jajc in sušilnico s komoro za suvaljenje sadja ali povrtnin prodam. ☎ 76-467. 4840
PREŠO, staro 120 let, prodam. ☎ 26-484. 4841
HRASTOV SOD (700 l), malo rabljen, prodam. ☎ 21-503. 4842
MEŠANA DRVA, večjo količino, prodam. ☎ 58-068, Dragovan. 4843
KRAVO, brejo 8 mesecev, tretje tele, prodam. Martin Gačnik, Sutna 16 pri Podbočju. 4844
SEDEŽNO GARNITURO, nerabljeno, prodam. Cena po dogovoru. Mišljenšek, Dol. Težka Voda 44, Novo mesto. 4845
2 m² SMREKOVH PLOHOV in 100 l domačega žganja prodam. Franc Dragman, Polhovica 9, Sentjernej. 4846
ŠARPLANINCE, stare tri mesece, z rodovnikom, cepljene, prodam. ☎ 42-453. 4847
HLADILNIK GORENJE (260 l), star dve leti, prodam. ☎ 73-471. 4848
KOZE, stare eno leto in pol, prodam. ☎ 85-921. 4849

razno

PRITLIČNE PROSTORE, cca 50 m², primerne za obrt ali poslovno dejavnost, v Sentrupertu 117 oddam v najem. ☎ (068)65-050. 4824
TRGOVINO Z ŽIVILI oddam v najem, lahko za daljše obdobje. MC market, Velike Malence 14 a, Krška vas. 4833
IŠČEMO žensko za celodnevno oskrbo dveh starejših žensk v Sevnici. Nudimo hrano, stanovanje in plačilo. Informacije na ☎ (063)853-953, od 8. do 9. ure in po 20. uri. 4834
SKLADIŠČNI PROSTOR oddam. Jože Kastelic, Lobjetova 41, Novo mesto. 4835

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: **Dolenjski list Novo mesto, p.o.**
UREDNIŠTVO: **Drago Rustja** (glavni urednik in direktor), **Mirjam Legan** (odgovorni urednik), **Andrej Bartelj**, **Mirjam Bezek-Jak**

službo dobi

POZOR! Vabimo vse, ki bi radi zaslužili prodajo na terenu. Velika izbira artiklov, možna redna zaposlitev. ☎ (068) 451 24-781, dopoldne. 4551

TAVERNA V KRŠKEM sprejme natakarico ali dekle, ki bi z delom delala v gostinstvu. Informacije ☎ (0608) 32-224 4819

NUDIMO izreden zaslužek s prodajo na terenu. Lasten prevoz — ob vikendi. Pokličite ☎ (068)85-325 4873

ZELITE Z DELOM ZASLUŽITI? Delajte tekstila po Sloveniji. Informacije ☎ (0608)34-896, od 17. do 19. ure.

VOZNIK, instruktor B kategorije, se lahko takoj redno zaposli pri avto šoli DUAL EXPRES d.o.o., Šmihelska 6, Novo mesto. Prošnje pošljite na naš naslov. 4883

DEKLE za delo v kava baru zaposlim. Naslov v oglasnem oddelku. 4913

stanovanja

GARSONJERO, opremljeno, v centru Novega mesta oddam dvema mirmima dijakinjama. ☎ (068)22-552. 4813

STANOVANJE v Novem mestu, na ugodni legi, oddam za poslovne namene. ☎ (068)21-539. 4914

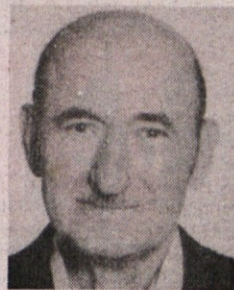
M&A GARANT

d.o.o. Novo mesto

Servis — kontrola plinskih in električnih trošil,
— popravilo plinskih grelcev,
— elektroinstalacije,
— popravilo električnega ročnega orodja

MIHA GRIL
Regrča vas 47
Novo mesto
tel. (068) 28-514

ANTON GORENC
Mali Slatnik 25
Novo mesto
(068) 26-884

ZAHVALA

V 84. letu nas je za vedno zapustil dragi mož, ata in stari ata

FRANČ PALČIČ

Kočarija 8, Kostanjevica na Krki

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in delovnim organizacijam SÓP IKON, ZD Krško, KOSTAK Krško, LO Krško za pomoč, darovano cvetje, izraze sožalja in spremstvo pokojnega na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi dr. Tothovi in patronažnima sestram Vlasti in Lidiji. Zahvala velja tudi g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: žena Pepca, sin Franc z ženo, hčerke Marija, Martina, Mihelca in Slavica z možmi, vnuki in vnučkinje ter ostalo sorodstvo

Kostanjevica, avgust 1991

podjetje za trgovino, kooperacije, inženiring in proizvodnjo d.o.o.

GAMA center Brežice

GAMA CENTER Brežice

— vespe PIAGGIO + rezervni deli
— moška in ženska kolesa ESPERIA z opremo SHIMANO
— olja CASTROL

KONKURENČNE DINARŠKE CENE

Brezina 25/a (0608) 62-336; telefaks 62-976

GAMA — glas zgodovine, ki sega v prihodnost

Gama center BREŽICE

PEUGEOT

— dinarsko plačilo
— staro za novo
— leasing preko LB
— plačlaš in odpelješ

Na podlagi sklepa 1. seje Izvršnega sveta Skupščine občine Brežice z dne 8. 8. 1991

OBJAVLJA

Zavod za prostorsko načrtovanje občine Brežice naslednji

JAVNI RAZPIS za zbiranje interesentov za gradnjo v industrijski coni Brezina v Brežicah

1. Predmet razpisa je anketno pridobivanje podatkov s področja dejavnosti industrije, podjetništva in obrti. V okviru industrijske cone Brezina je predvideno tudi območje za prosto carinsko cono.
2. Podrobnejše informacije posreduje:
 - Savaprojekt Krško, Cesta krških žrtev 51, Krško, telefon št.: 0806-32-303,
 - Zavod za prostorsko načrtovanje občine Brežice, Cesta prvih borcev 18, Brežice, telefon št. 0608-62-050
3. Rok za pisne prijave po tem razpisu je 15 dni od objave v dnevniku Delo in časopisu Dolenjski list.

CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE IN KULTURO TREBNJE, Kidričeva 2

VPISUJE v izobraževalne programe od 26. avgusta 1991 dalje vsak dan, razen sobote, od 8. do 16. ure:

v tečaje tujih jezikov
— nemščina
— angleščina
— italijanščina
— ruščina

v programe usposabljanja in izpopolnjevanja
— za voznike viličarjev
— za upravljalce težke gradbene mehanizacije
— za skladiščnike
— higienski minimum
— za čistilke

v programe za pridobitev izobrazbe
— osnovna šola za odrasle
— ekonomsko-komercialni tehnik
— administrativni tehnik
— strojni tehnik (2-letni prilagojeni program)

v programe računalništva
— osnovni tečaj
— delo z uporabniškimi programi (Wordstar, LOTUS 1-2-3 ...)

v programe splošnega izobraževanja
— strojepisja
— krojenja in šivanja
— strojnega pletenja

Informacije: telefon: 44-183, 44-558

ZAHVALA

Trpljenje si prestala, sedaj boš v grobu mirno spala.

Utrujena od dolgoletne boleznii nas je v 54. letu nepričakovano in mnogo prezgodaj zapustila draga sestra, teta in svakinja

MARIJA KLOBUČAR

roj. BRULC, Muhaber 24, Novo mesto

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali in pokojnico spremili na zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi osebju bolnišnice Ljubljana Polje za dolgoletno zdravljenje, posebno dr. Trtnikovi. Lepo se zahvaljujemo tudi g. župniku za lepo opravljen obred.

Vsi, ki smo jo imeli radi
Muhaber, dne 13. avgusta 1991

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage

OLGE SAJE

upokojene učiteljice

se vsem sorodnikom, prijateljem in znancem iskreno zahvaljujemo za izraze sožalja in podarjeno cvetje. Posebno se zahvaljujemo ravnatelju osnovne šole g. Pavlu Turku za iskrene poslovilne besede in vsem prebivalcem Šentjerneja za izraze sožalja, podarjeno cvetje in njihovo spremstvo v prerani grob.

Vsi njeni

Ljubljana, Novo mesto, Potočna vas, Šentjernej

ZAHVALA

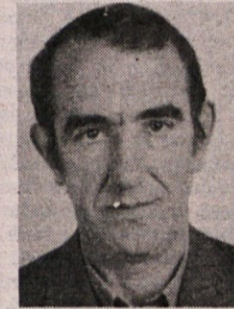
Rad bi delal, rad živel, vinograd in gozdove rad imel. Zdaj, ko te več med nami ni, vemo, koliko nam pomenil si.

IGNAC GRANDLJIČ

Pod Trško goro 66

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, darovano cvetje in spremstvo pokojnika na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala Termotehniki, družinam — Učmanovim, Papeževim, Paternostrovim ter govorniku za izrečene poslovilne besede, ZB Ločna ter vsem zastavonošem. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ne jokajte na mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako trpel sem, in večni mir mi zaželite!

V 49. letu starosti nas je po hudi boleznii zapustil naš dragi mož, oče, brat in stric

JANEZ AUPIČ

iz Kota pri Semiču

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nas tolažili, nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Prirčna hvala sindikatu Iskre Semič, GD Kot — Brezje, vsem, ki so se s toplimi besedami poslovili od našega moža in očeta. Še posebno hvala Janezu, Pavletu in Rezki za vso pomoč.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Rada bi delala in živela, na vrtu rožice plela. Bolečine in trpljenje si prestala, zdaj boš v grobu mirno spala.

V 82. letu starosti nas je zapustila teta

ANGELA PLAVEC

iz Grosuplje, Pod gozdom III/18

Ob njeni smrti se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, pokojni darovali cvetje ter sveče. Zahvaljujemo se osebju ZD Grosuplje, g. kaplanu za lepo opravljen obred, pevcem za zapete žalostinke, govornici osnovne šole za poslovilne besede ter vsem, ki ste pokojno pospremili na njeni zadnji poti. Vsem še enkrat najlepša hvala!

Žalujoci: vsi, ki smo jo imeli radi

ZAHVALA

In jaz živim še v ljubljenih osebah in predmetih, kakor živeli oni so z menoj v minulih letih, če, smrt, izničiš vse, kar nas na zemljo veže, do src globlin in do ljubezni tvoja moč ne seže. (Ada Škertl)

Ob nenadomestljivi izgubi naše ljubljene mame

JOŽEFE KASTELIC

z Jame 2

nismo bili osamljeni. Globoko smo hvaležni za vse ustne in pisne izraze sožalja, za prelepo cvetje, ki ste ga podarili mami, ter za številno spremstvo v njen tihi dom. Posebna zahvala sorodnikom, sosedom, maminim prijateljicam iz mladosti, dr. Bošnjaku in osebju nevrološkega oddelka Splošne bolnice Novo mesto za lajšanje bolečin, sodelavcem d.d. Revoz, sodelavcem Zavarovalnice Tilija in Triglav, Zdravstvenemu domu in sodelavcem iz zobne ambulante, trgovini Novoteks, posebno sodelavcem Julije, duhovniku za lepo opravljen obred in pevcem za občuteno petje. Vsem in vsakemu posebej naša srčna zahvala.

Vsi njeni
Jama, Novo mesto, 23. 8. 1991

ZAHVALA

Delo, skromnost in poštenje, tvoje je bilo življenje. V domu našem je praznina, v srcih naših bolečina.

V 86. letu starosti nas je zapustila naša zlata mami, stara mama, prababica, sestra in teta

MARIJA GABRIJEL

iz Trebnjega, Rimska c. 25

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, našim sodelavcem, znancem, vaščanom, ki ste nam nesebično pomagali v teh težkih dneh, pokojni podarili toliko prekrasnega cvetja, sveč in svetih maš ter jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Iskrena hvala tudi kolektivoma PTT Novo mesto in AVTO Kočevje. Posebna zahvala dr. Humarju za dolgoletno zdravljenje, enako tudi dr. Žnidaršiču za lajšanje bolečin v zadnjih dneh življenja. Zahvalo smo dolžni g. župniku za lepo opravljen obred izpred domače hiše, cerkvenemu pevskemu zboru za zapete žalostinke in g. Rezki Majer za poslovilni govor. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni, ki smo jo imeli radi

Janez Kermc

nost za skupne akcije, ki segajo čisto celo čez meje krajevne skupnosti, čeprav se vedno in povsod najdejo tudi taki, ki mečejo pesek v kolesje.

»Naredili smo vse, kar smo imeli v petletnem načrtu in še več, tako da smo lahko zadovoljni. Seveda pa se pojavljajo nove naloge, duhu časa in potrebam moderne človeka primerne. V ospredje stopa skrb za čistočo okolja, za prijetno bivalno in delovno atmosfero, oddih in rekreacijo. Vračanje h koreninam in iskanje tistega, kar je bilo v preteklosti zanemarjeno, pa je vredno, da se ohrani in poudari zato, da bi sami in drugi znali to ceniti,« razmišlja Janez. Marsikaj, kar naj bi pripomoglo k temu, se že seli v programe, ki naj bi jih uresničevali v naslednjem obdobju, bodisi kot krajevna skupnost ali kot občina, kar je nekoč Šmarjeta, združena z Belo Cerkvijo, že bila. K čistoči okolja naj bi pripomogla načrtovana kanalizacija, k prijetnejši kulturni pokrajini pa urejene kmetije in kmečki turizem, ki naj bi dopolnjeval že uveljavljenega zdraviliškega. Občutek starostnosti naj bi dale obnovljene fasade na trgu in poudarjeni kulturnozgodovinski spomeniki, ki jih v krajevni skupnosti tudi ni malo.

»Šele sedaj prav razumem, koliko dela so imeli in s kakšnimi problemi so se morali ubadati moji predhodniki,« pravi predsednik krajevne skupnosti Šmarjeta Janez Kermc. »Pri tem imam v mislih tudi številne strese, ki jih človek doživlja, ko se srečuje s ljudmi, ki imajo včasih zelo različne poglede na reševanje zadev, pa je potem potrebno ne strpno in kolikor se da z razumevanjem reševati. Nedvomno je, da mora tisti, ki dela za skupni blagor, tudi marsikaj žrtvovati, največkrat svoj prosti čas, pa tudi del zasebnosti, kar pa ne ostane vedno brez posledic.«

Za Janeza Kermca pravijo, da je »lokalni župan«, ki je v kratkem času napravil sorazmerno veliko. Res se KS Šmarjeta lahko pohvali s kar dobrim splošnim standardom, asfaltom, vodovodom, telefonom, odvozom smeti, javno razsvetljavo. No, vse še ni gotovo, dejstvo pa je, da so stvari, za katere se ponekod še borijo, v tej krajevni skupnosti že samoumevne. Janez pravi, da to ni le njegova zasluga, temveč tudi prizadevanj, ki sta jih v svojem času imela predhodnika Franc Medle, ki je bil predsednik kar 16 let, in Jože Cvelbar. Dobra stavba mora namreč stati na dobrih temeljih. Pomembna je tudi dokajšnja enot-

T. JAKŠE

RIBNIŠKI SEJEM

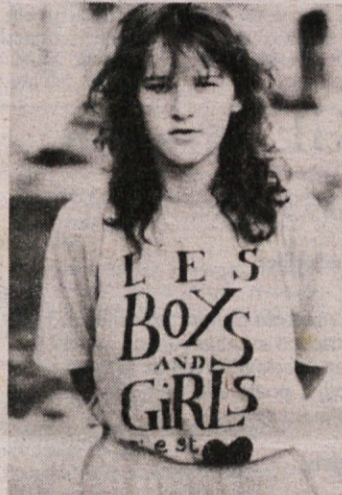
RIBNICA — Zaradi vojne je Ribniški sejem suhe robe, lončarstva in obrti visel dolgo v zraku. Zaradi vojne so se začele priprave nanj šele pred mesecem dni. Vesna Lavrič, predsednica Turističnega društva Ribnica, ki je organizator semnja, je povedala, da se bo sejem začel 1. septembra ob 9. uri s tradicionalno paradom. Glavna značilnost sejma bodo izdelovalci suhe robe in lončarji, prodajalci izdelkov domače obrti pa tudi prodajalci in obrtniki iz drugih krajev in območij Jugoslavije. Dolgoletni predsednik TD Ribnica in eden glavnih organizatorjev Ribniških semnjev, Andrej Klemenc, pa je dodal, da bo letošnji sejem nekoliko skromnejši, a še vedno zanimiv.

Zdaj še Torca Urriello

Tudi dolenski jamarji v špansko brezno

GABRJE — Nekateri člani Jamarskega kluba Vinko Paderšič-Batreja Novo mesto so bili pred dnevi na Jelovici, kjer so preizkušali vzdržljivost in jamarsko znanje, kar vse bodo še kako potrebovali v kratkem, ko bodo šli v Španijo, kamor potuje slovenska jamarska odprava.

Dolenski jamarski ekipa, v kateri so bili Sandi Jaklič, Tanja Luzar, Marko Pavlin, Andrej Ravnohrib in Miha Rukše, je raziskovala 536 metrov globoko Leško jamo. Jeloviška jama, v katero so dolensko ekipo, sestavljeno iz gabskih in rateških članov JK Vinko Paderšič-Batreja, povabili kranjski jamarji, je po poznavalskih ocenah srednje zahtevna in primerna priprava za obisk zahtevnejših jam. V nekaterih pogledih pa je skorajda izjemna, na primer zaradi 18-metrskega kapnika.

Tanja Luzar

Izropali denar in pretepli ženo

Nekaj podrobnosti o petkovem oboroženem ropu na Muhaberu pri Novem mestu

MUHABER — Prebivalce tega naselja v petek dopoldan niti ni pretirano vznemirila novica, da je več nezancev ob enih ponoči vdrla v eno od stanovanjskih hiš, se grobo znelo nad stanovalci in pobralo večsto denarja. Tega so Muhaberčani javni, saj so njihove hiše prav blizu romskega naselja Žabjek in često se dogaja, da si prebivalci izpod platnenih streh radi potešijo lakoto kar v katerem od muhabebskih kurnikov, njuje in posevki domačinov pa tako niso varni ne ponoči ne podnevi. V zadnjem času na Muhaberu ponoči ne spijo, saj v bližnji vojašnici neprestano poka, izstrelki pa letijo tudi do hiš

tega naselja. Po vsem tem ni čudno, da so nas prebivalci v petek, ko smo po roparskem napadu obiskali Muhaber, začudeno gledali, ko smo jih spraševali, katero hišo so neznanzi ponoči oropali.

»V četrtek zvečer smo legli spat okrog devete ure. Kar naenkrat mi je nekdo sklenil roke navkriž. Sprva sem mislil, da je kdo od domačih, vendar sem se lahko kmalu prepričal, da so v hiši nepridipravi. Iz hlač so mi potegnili pas in mi zvezali noge. Svetili so z

• Čeprav so delavci milice oboroženim storilcem na sledi, jih do torka, ko se zaključuje naša redakcija, še niso uspeli prijeti. Zato še vedno velja, da prosijo vse občane, ki bi karkoli vedeli o storilcih, naj o tem obvestijo UNZ Novo mesto na telefon 21-080 ali najbližjo postajo milice.

majhno lučko, tako da se jih ni moglo prepoznati. Tisti, ki me je tiščal v posteljo, je nekajkrat ponovil: »Šuti in daj pare da idemo u kasarnu i dalje za Srbiju.« Vzel mi je denarnico iz hlačnega žepa in jo vrgel na omarico. Tedaj je prišla žena in tudi njo je prevzel eden od roparjev, opisuje dogodek Jože Pangre, ki je kot vratar zaposlen v bršljinsem obratu Iskre. Njegova žena Marija, ki je po rodu Čehinja in je živela v Italiji ter 16 let v Avstriji, nekaj slabše govori slovensko in prav to so ji roparji zamerili. Ko jo je eden od njih vprašal, kaj je denar, je Marija odgovorila: »V zidu.« Ropar je to razumel kot zafkavanje in jo je s pestjo močno udaril po obrazu. Denar je bil res »v zidu«, v omarici, kjer so shranjene električne varovalke, in to so roparji tudi našli. »Dan prej sva dobila plačo. Nekaj več kot osem tisoč je bilo. Vse so pobrali in vzela jih je noč. Tež-

kega dela niso imeli, saj je vse skupaj trajalo le slabih pet minut. Ko so roparji zapuščali hišo, so nam zabičali, da jutra ne smemo iz hiše. Pa sem se oprijel in že čez minuto odšel k sosedovim na telefon. Miličniki so hitro prišli, parji pa jih seveda niso čakali,« pripoveduje Jože in razkaže klet, v kateri roparji najprej odtrgali kletno okno, vendar jim je prehod do stopnic zaprt. Zatem so se vrnili in se lotili vseh nih vrat. Razbili so steklo, zavrteli kličavnicno na notranji strani in pot. Pangretove spalnice je bila odprta.

ZELENI SPUST PO KRKA

OTOČEC — Letos je bilo počitnično kovanje precej drugačno kot prejšnjata, ostajali smo doma. Ker pa je naravnostista, ki nam vedno ponudi možnost sprostitve in počitek, smo si je letošnje leto toliko bolj zaželeli. In opazili, da naravnostista, predvsem reka Krka. Da nam opozorili na staranje te dolenske lepote, organizirajo Studio D, Hotel Gledalci, Otočec, Kajak — kanu klub Zlatibor, berik in Rafting klub Straža v soboto, 31. avgusta, s pričetkom ob 13.30 spust po reki z Loke v Novem mestu do otok na kopališču Otočec, kjer se bo našel lejavo družabno popoldne. Za prijeto razpoloženje bo poskrbel ansambel Tonija Verderberja, otroci se bodo veselili na otroškem živčevju, na vseh bodo odlične postvri, na bogatem stroju lov pa lahko zadenete 1000 konj, strešne opeke, ki jo prispeva Bramač Škocjana, med ostalimi bogatimi na gradami pa so še vikend paket za 2 osebi v Strunjanu in vikend za 1 osebo v Zdravilišču Šmarješke Toplice. Generalni sponzor prireditve je Movia iz Gorških brd. Pokrovitelj sta tudi Pionirski Tours Novo mesto in Bramač Škocjana.

TUKAJ SO PRIŠLI NOTER — Jože in Marija Pangre pred vrati, skozi katero so roparji prišli v notranjost njune stanovanjske hiše. (Foto: J. P.)

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

MEDVEDI NE NAPADAJO

LOŠKI POTOK — Prejšnja leta so na območju Loškega Potoka medvedje pogosto napadali ljudi, ker so medvedke polegale okoli posameznih vasi. Letos pa so medvedje precej stran od vasi. Lovci smo vprašali, kaj je vzrok za to. Povedali so, da so ljudje včasih ob zakolih (tudi črnih) odmetavali neuporabne odpadke živali blizu vasi. Zdaj pa so lovci pri gasilskem domu postavili svojo malo prikolico, na katero ljudje ob zakolih odlagajo odpadke, lovci pa nato to odpeljejo na mrhovišče pri Mrtalozu, ki je precej oddaljeno od naselij. Kaže, da so se tako uspešno ubranili in znebili medvedje nevarnosti.

kozjerija

LEPO SE JE ZAZRETI V OTROŠKE OČI

- Učiteljske plače so kriminalne.
- Tudi ravnateljji niso boljše plačani.
- Štrajkati bo treba.
- Gospodo iz republiških izobraževalnih organov bi bilo treba nekam poslati.
- Zaradi novih normativov in standardov?
- Tudi.
- Pomisli: tik pred začetkom pouka smo, pa nam ni še nihče poslal šolskega koledarja. Misliš, da bo 27. april dela prost dan?
- Šolska snažilka naj bi vsak dan počistila 1.200 m² talne površine.
- Pusti to. V naši šoli nimamo niti toliko cvenka, da bi plačali soboslikarja.
- Ravnateljica sem, pa moram sama kositi travo okoli šolske stavbe. Jaz okoli šole, gospod župnik pa okrog cerkve. Si predstavljáš župana, da bi vihtel koso okoli občinske bajte?
- Mesečno dobim manj kot trgovka, ki postavlja robo na police.
- Učitelji pospravijo v žep petnajste v mesecu štiristo mark. Komaj preživljajo svoje družine.
- Že pet let nismo bili na morju.
- Mi tudi.
- Ima me, da bi vse skupaj pustila.
- Takšne zmede v šolstvu še ni bilo. Kogarkoli pokličem na republiko, je na dopustu. Kdor se ne namaka v vodi, pa nima pojma o stvareh.
- Že prvi dan pouka pa je treba imeti vse pripravljeno: urnik, razpored dela, načrti športnih, kulturnih, naravoslovnih dni, izletov, ekskurzij, govornilnih ur, roditeljskih sestankov, interesne dejavnosti.
- Za slednje sploh ne bo denarja. Učitelji naj bi vodili krožke iz veselja.
- Iz naroda hlapcev rojeni za hlapce.
- Malce pretiravaš.
- Ne bi rekla.
- Pa le napanjša stvari, da veš.
- No, pa mi povej, kaj je lepega v učiteljskem poklicu. Zajahali so nas kot osle. Morda tudi smo osli.
- Pozabila si na...
- Še ti mi očitaj počitnice.
- Pozabila si na to, kako lepo se je zazreti v nedolžne otroške oči.

TONI GASPERIČ

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

Z novomeško kabelsko TV očitno nekaj ni v redu — So pritožbe nad trgovci upravičene? — Penzionisti naj delo prepustijo brezposelnim — Kmalu bi jo kap

Telefonskih klicev v četrtek zvečer ni manjkalo, pač pa je nekaterim klicateljem manjkalo korajže, da bi se dežurnemu novinarju predstavili s polnim imenom in priimekom.

Bralec A. T. iz Novega mesta je zelo nejevoljen, ker interesi za kabelsko televizijo v delu naselja Nad mlini tudi štiri leta potem, ko so podpisali pogodbo in tudi poravnali dogovorjeno vsoto v protivrednosti blizu 1000 DEM, še niso dobili priključka. Tak primer brezobzretnega financiranja bi res težko našli in ni čudno, da so se nekateri že naveličali in zahtevali denar nazaj. Tisti, ki še vztrajajo, dobivajo na vprašanje cel kup nezadovoljivih izgovorov.

S kabelskok TV v Novem mestu očitno res ni nekaj v redu, kajti v zvezi z njo smo dobili še dva razburjena klica. Bralec z Grma omenja podobne težave kot A. T., medtem ko bi moral biti v primerjavi z njima Jože iz Žabje vasi bolj srečen, saj je priključek že dobil. Sedaj pa ga v nejevoljo spravljajo vsakomesečne položnice za kabelsko naročnino. Pravi, da kolikor on ve, drugod naročnine za kabelsko ne plačujejo posebej, moti pa ga tudi to, da je sorazmerno malo kanalov in da je slika še slabša, kot je bila, preden je dobil kabelski priključek.

Bralec iz Novega mesta se pritožuje nad trgovcem, ki ima lokal na Partizanski cesti 5. Ta si kar na cesti glasno navija muziko. »Kaj bi bilo, če bi vsak, ki ima lokal v Novem mestu, takole izviljal. Saj bi bilo za znoret!« ugotavlja bralec. Muziki bo moral prisluhniti še kdo, ki je postavljen za to, da skrbi za javni red in mir.

Našemu bralec iz Črnomlja ni nič kaj všeč ulica od vrta na Čardaku proti Beltu, saj jo njeni prebivalci zatrpavajo z drvini in raznimi drugimi materiali, da je komaj prevozna. Predlaga, naj si naredi sami ogledamo.

Odmev na kritiko iz zadnjega »halo« je prišel iz Podturna. Oglasila se je poslovodkinja v tamkajšnji trgovini Mercator-Standard, gospa Murno-

va, in povedala, da se ne more strinjati s kritiko, da imajo trgovino zaprto ravno takrat, ko jo kupci najbolj potrebujejo. Res je mogoče, da obratovni čas lastnici vikenda, ki je klicala, ne ustreza najbolj, so ga pa v trgovini s tremi zaposlenimi prilagodili željam večine krajanov, se pravi, da imajo ob delavnikih odprto od 7.30 do 11. ure ter od 14. do 18.30, ob sobotah pa od 7.30 do 13. ure.

Tudi tokrat nas je poklical Lojze iz Gradca, ki večkrat rad poklepeta z dežurnim novinarjem in mu natrosi nekaj modrosti. Meni, da je čudno, kako nekateri, ki so bili invalidsko upokojeni kot nesposobni za delo, pri istem zdravniku, ki jim je dal potrdilo o nesposobnosti, potem dobijo potrdilo, da so sposobni za sezonsko delo v počitniških domovih na morju. Ta dela naj bi bila na razpolago nezaposlenim in pa študentom. Moti ga tudi jadicovanje okoli vojaških zavarovancev.

Čisto druge skrbi imajo vaščani iz okolice Šentruperta. Menijo, da je prišlo pri izplačevanju odškodnin po škodi, ki jo je povzročila ujma s točo, do čudnih nepravilnosti. Zanima jih, kako to, da so odškodnino dobili samo nekateri. V naseljih Straža, Trstenik in Brinje so jo dobili vsi, v vaseh Ravnik, Zabukovje, Škrljevo, Kamnje, Vrh in Hom pa ne, čeprav so vsi oddali prijavo na formularjih, ki so jih dobili na krajevnem uradu.

Vodja pospeševalne službe pri Kmetijski zadrugi Trebnje inž. Alojz Metelko, nam je pojasnil, da so prizadeta območja glede na povzročeno škodo po komisijemskem ogledu razdelili v tri kategorije, škodo pa so v glavnem že izplačali. Iz druge kategorije so bili kot upravičenci izločeni le vinogradniki-vikendaši. V omenjenih naseljih so že ali pa še bodo dobili izplačano škodo, za vse pa velja, da je morala biti ta prijavljena do 8. avgusta. Če kdo misli, da se mu je zgodila krivica, se seveda lahko pritoži.

Klic braleki z Šmarjete nas je opozoril na čudna merila, ki jih imajo naši

cestarji. Na enem križišču v Šmarjeti piše na kazipotu za Mokronog oddaljenost 16 km, na drugem, nedalječ stran, pa 13 km. Poznavalci pravijo, da je od Šmarjete do Mokronoga 16 km, kakšno bližnjico pa so si na drugem znaku zamislili cestarji, jih bo treba še povprašati. Ko je že bila priložnost in vzpostavljena zveza, pa je slušalko prevzela še druga braleka iz Šmarjete in zastavila vprašanje, čigava dolžnost je sedaj poskrbeti za nesnago, ki se pojavlja ob kontejnerju nasproti Brinovca. Komunalci ga praznijo ob petkih, že v soboto pa je spet poln in nato se do naslednje izpraznitve nabere okoli kontejnerja toliko odpadkov, da je res sramota za turistični kraj. Ker nam je bil predsednik sveta KS Šmarjeta, Janez Kermc, ravno pri roki, smo ga vprašali, kako je s tem. Povedal je, da so s problemom že seznanjeni, vendar pa za odvoz smeti skrbi Komunala, katere last so tudi kontejnerji. Sedanjni so 700-litrski in prirjeni za avtomatsko praznjenje, zato na tistem kraju ne bi mogli imeti večjega, lahko pa bi se s komunalci dogovorili, da bi poleg postavili še enega.

Mlada braleka iz Novega mesta nam je potožila, da bi jo skoraj kap, ko je prešla z občine formular za davčno prijavo. Ima namreč zidnico na Ljubnu, pri hiši je menda že stoletja, pa še nikoli ni prišlo nikomur na pamet, da bi jo imenoval objekt za oddih in rekreacijo, saj je treba tam veliko in trdo delati.

Bralec iz Ljubljane je razgrnil problem prebivalcev Prekoke in okoliških vasi. Pred sedmimi leti so ustanovili gradbeni odbor za telefonijo, se s krškim PTT dogovorili za gradnjo, prispevali denar v vrednosti 2.400 DEM, zvoni pa še ne. Sedaj PTT zahteva doplačilo 1.000 DEM po naročniku za razvoj telefonije v občini, bati pa se je, da vsi zainteresirani ne bodo priključeni, ker ne bo dovolj števil. S PTT se ne morejo pogovoriti, ker ne prihaja na sestanke.

T. J.